

การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาลำปาง เขต 3



การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มิถุนายน 2564

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาส
ทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3



การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มิถุนายน 2564

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

SCHOOL MANAGEMENT APPLYING GOOD GOVERNANCE OF OPPORTUNITY EXPANDING
SCHOOL, LAMPANG PROVINCE UNDER THE OFFICE OF LAMPANG PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA 3



An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment
of the Requirements for the Master of Education Degree
in Educational Administration

June 2021

Copyright 2021 by University of Phayao

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

เรื่อง

การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาส
ทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3

ของ จิตต์พิชชา จริยา

ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ของมหาวิทยาลัยพะเยา

..... ประธานกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อนุชา กอนพวง)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุนทร คล้ายอ่ำ)

..... อาจารย์บัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. น้ำฝน กันมา)

..... คณบดีวิทยาลัยการศึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร. สมบัติ นพรัถ)

เรื่อง:	การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3
ผู้ศึกษาค้นคว้า:	จิตต์พิชชา จริยา, การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง: กศ.ม. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยพะเยา, 2563
อาจารย์ที่ปรึกษา:	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุนทร คล้ายอ่ำ
คำสำคัญ:	การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) เพื่อศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 2) เพื่อเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 จำแนกตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ผู้วิจัยทำการสุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการเปิดตารางเศษสุ่มและมอร์แกน ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 155 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.67- 1.00 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test independent) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance: ANOVA) เมื่อพบความแตกต่าง ใช้วิธีทดสอบความแตกต่างรายคู่ตามวิธีของเชฟเฟ (Scheffe')

จากผลการวิจัย พบว่า

1. การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 10 หลัก สูงสุด ได้แก่ ด้านหลักความเสมอภาค รองลงมา ได้แก่ ด้านหลักคุณธรรมและจริยธรรม หลักนิติธรรม หลักความเปิดเผยและโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วมและการมุ่งเน้นฉันทามติ หลักการกระจายอำนาจ หลักการระมัดระวังและสามารถตรวจสอบได้ หลักการตอบสนอง หลักประสิทธิผล ส่วนหลักที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ หลักประสิทธิภาพ ตามลำดับ

2. จากผลการเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 จำแนกตามวุฒิการศึกษา หลักประสิทธิผล หลักประสิทธิผล หลักการตอบสนอง หลักการระมัดระวังและสามารถตรวจสอบได้ หลักความเปิดเผยและโปร่งใส หลักนิติธรรม หลักความเสมอภาค หลักการกระจายอำนาจ หลักการมีส่วนร่วมและการมุ่งเน้นฉันทามติ และหลักคุณธรรมและจริยธรรม พบว่า ภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนการเปรียบเทียบจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ทั้งภาพรวมและรายหลักทุกหลัก ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

Title: SCHOOL MANAGEMENT APPLYING GOOD GOVERNANCE OF OPPORTUNITY EXPANDING SCHOOL, LAMPANG PROVINCE UNDER THE OFFICE OF LAMPANG PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA 3

Author: Jidphidcha Jariya, Independent Study: M.Ed. (Educational Administration), University of Phayao, 2020

Advisor: Assistant Professor Dr. Sunthon Khlal um

Keywords: School governance based on good governance

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) To Study school management applying good governance of opportunity expanding school, Lampang province under the office of Lampang Primary Educational Service Area 3. 2) Compare school management applying good governance of opportunity expanding school, Lampang province under the office of Lampang Primary Educational Service Area 3 by classifying educational background and work experience. The sample in this research consisted of 155 people by using Krejcie and Morgan sampling method. The participants were the directors and teachers in the educational opportunity expansion schools, Lampang Primary Educational Service Area Office 3. The tools used in this research are 5 level of questionnaire. The index of conformance is 0.67–1.00, and the confidence is 0.98. The statistics used to analyze data and to find the difference were percentage, mean, standard deviation, T-test independent and one-way analysis of variance (ANOVA) and using the Scheffe 'method of analyzing pairs of means to see if there is a difference.

The results of this study were as follows

1. School management applying good governance of opportunity expanding school was high level. The ten aspects with the highest and lowest mean were equity, morality and ethics, rule of law, transparency, participation and consensus oriented, decentralization, accountability, responsiveness, effectiveness and efficiency.

2. To school management applying good governance of opportunity expanding school, Lampang province under the office of Lampang Primary Educational Service Area 3 by classifying Educational Background, Efficiency, Effectiveness, Responsiveness, Accountability, Transparency, Rule of Law, Equity, Decentralization, Participation and Consensus oriented and Morality and Ethics. The result has no significant difference the part of overview which is inconsistent with the hypothesis. The comparisons that were classified the work experience were found that both overview and all aspects. There was no significant difference. Including overview and details on all aspects which is inconsistent with the hypothesis.

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยฉบับฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงด้วยดีด้วยความกรุณาของอาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนทร คล้ายอ่ำ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ดูแลเอาใจใส่ ให้ความช่วยเหลือในการตรวจสอบปรับปรุงแก้ไขอันเป็นประโยชน์ในการวิจัยครั้งนี้ด้วยดีตลอดมา

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันติ บุรณะชาติ ประธานสาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา นายถาวร เกษณา ผู้อำนวยการโรงเรียนแจ้คอนวิทยา และนายมนตรี ธิแก้ว ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาล วังเหนือ ที่กรุณาเสียสละเวลาอันมีค่าเพื่อเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความถูกต้อง ทั้งทางด้านภาษา เนื้อหา ระเบียบวิธี และเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย ช่วยแนะนำ แก้ไขให้ สมบูรณ์และสำเร็จได้ด้วยดี

ขอขอบคุณผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ และอนุญาตให้ คณะครู ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างได้ตอบแบบสอบถาม และได้ช่วยเก็บรวบรวมข้อมูลส่งคืนให้ ผู้วิจัย ขอขอบคุณผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจ จนทำให้งานวิจัย แล้วเสร็จได้ด้วยดี

ขอขอบพระคุณ ครูบาอาจารย์ เจ้าหน้าที่ทุกท่าน และบุคลากร วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ทั้งปวง และคอยให้คำแนะนำระหว่าง การศึกษามาโดยตลอด

เหนือสิ่งอื่นใด ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ครอบครัวที่สนับสนุน และคอยให้ กำลังใจทุกเวลาที่เหนื่อยล้า ให้ความช่วยเหลือทุก ๆ ด้าน จนการเรียนผ่านพ้นไปได้ด้วยดี

ท้ายนี้ผู้ศึกษาขออน้อมรำลึกถึงอำนาจบารมีของคุณพระศรีรัตนตรัย และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ทั้งหลายที่ในสากลโลก อันเป็นที่พึ่งให้ผู้ศึกษามีสติปัญญาในการศึกษาค้นคว้า ผู้ศึกษาขอให้เป็น กตเวทิตาแต่บิดา มารดา ครอบครัวของผู้ศึกษา ตลอดจนผู้เขียนหนังสือ และบทความต่าง ๆ ที่ ให้ความรู้แก่ผู้ศึกษา จนสามารถทำการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้ให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฐ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
สมมติฐานของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	7
ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย.....	9
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
การบริหารสถานศึกษา	10
หลักธรรมาภิบาล.....	17
บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3.....	34
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	36
กรอบแนวคิดของการวิจัย	41
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	43
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	43

เครื่องมือที่ใช้ในวิจัย	44
การเก็บรวบรวมข้อมูล	47
การวิเคราะห์ข้อมูล	48
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	51
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	51
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	52
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาลำปาง เขต 3	53
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของ ผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 จำแนกตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์ ในการทำงาน	65
บทที่ 5 บทสรุป	83
สรุปผลการวิจัย	83
อภิปรายผลการวิจัย	87
ข้อเสนอแนะ	98
บรรณานุกรม	102
ภาคผนวก	107
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมืองานวิจัย	108
ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	109
ภาคผนวก ค การตรวจความสอดคล้องของเนื้อหา	117
ภาคผนวก ง ตารางการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α – coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)	125
ประวัติผู้วิจัย	133

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 แสดงจำนวนโรงเรียนจำแนกตามขนาด 3 ขนาด ปีการศึกษา 2563 ในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3	34
ตาราง 2 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	43
ตาราง 3 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกแต่ละโรงเรียน.....	44
ตาราง 4 แสดงจำนวนและคำร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	52
ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานในภาพรวมของการบริหารสถานศึกษาตาม หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3.....	53
ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านหลักประสิทธิภาพ.....	54
ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านหลักประสิทธิผล	55
ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านหลักการตอบสนอง.....	57
ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านหลักการรับผิดชอบและสามารถ ตรวจสอบได้	58
ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านหลักความเปิดเผยและโปร่งใส	59
ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านหลักนิติธรรม.....	60
ตาราง 12 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านหลักความเสมอภาค.....	61
ตาราง 13 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านหลักการกระจายอำนาจ.....	62
ตาราง 14 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านหลักการมีส่วนร่วมและการ มุ่งเน้นฉันทามติ	63
ตาราง 15 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านหลักคุณธรรมและจริยธรรม.....	64
ตาราง 16 แสดงผลการเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาลำปาง เขต 3 โดยภาพรวม จำแนกตามวุฒิการศึกษา	65

ประถมศึกษาลำปาง เขต 3 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ด้านหลักการมีส่วนร่วมและการ
มุ่งเน้นฉันทามติ 77

ตาราง 26 แสดงผลการเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร
สถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาลำปาง เขต 3 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ด้านหลักคุณธรรมและจริยธรรม
..... 79

ตาราง 27 แสดงผลการเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร
สถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ภาพรวมแต่ละด้าน จำแนกตามประสบการณ์
ในการทำงาน 80



สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพ 1 หลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี	24
ภาพ 2 กรอบแนวคิดการวิจัย	42



บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของกระแสสังคมโลก ส่งผลให้สังคมไทยเกิดการเปลี่ยนแปลง ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง การศึกษาจึงต้องมีการปรับเปลี่ยนทั้งแนวคิด สาระ ตลอดจนแนวทางในการจัดการศึกษา ในฐานะเป็นเครื่องมือหรือวิธีการที่สำคัญในการพัฒนา บุคคลในชาติให้พร้อมรับและปรับตัวให้สอดคล้องเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของกระแสสังคมโลกทุกรูปแบบทั้งในส่วนของภาครัฐหรือภาคเอกชน จะต้องบริหารงานให้ทันต่อกระแสของความเปลี่ยนแปลงให้ทันสมัย โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงเพื่อที่จะนำประเทศชาติให้มีการพัฒนาก้าวหน้า (ปुरुณญาดา กาพย์ดุ่ม, 2555, หน้า 1) สอดคล้องกับหลักการพื้นฐานในการปรับเปลี่ยน เพื่อสร้างความเป็นอยู่ของคนในสังคมทุกประเทศ ให้เกิดการพัฒนาที่เท่าเทียมกันและมีคุณภาพที่ดีขึ้น การดำเนินการนี้ต้องเกิดจากความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนเพื่อกระจายอำนาจให้เกิดความโปร่งใส การมีส่วนร่วมของประชาชนและสังคมอย่างเท่าเทียมกัน ทั้งยังสามารถชี้แจงเหตุผลได้ (คณะกรรมการการมีส่วนร่วมของประชาชน วุฒิสภา และสถาบันพระปกเกล้า, 2548, หน้า 118) โดยแนวคิดที่ได้รับความนิยมอย่างกว้างขวางในปัจจุบัน ทั้งในองค์การภาครัฐและภาคเอกชนให้ความสำคัญไปประยุกต์ใช้กับการบริหารองค์การ นั่นก็คือแนวคิดธรรมาภิบาล ซึ่งเป็นแนวคิดที่มุ่งเน้น การมีส่วนร่วมของประชาชน ส่งเสริมการเมืองภาคประชาชนเพิ่มสิทธิเสรีภาพของการตรวจสอบการ ทำงานของภาครัฐและองค์การภาคเอกชน มุ่งให้เกิดความเป็นอิสระในการบริหารงาน ลดการควบคุม ให้ผู้บริหารสามารถปฏิบัติงานได้บรรลุตามเป้าหมายของสถาบันที่ทำหน้าที่บริหารงานภาครัฐและ พัฒนาระบบราชการใหม่ (วิวน ตะนะ, 2554, หน้า 1) ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับหลักธรรมาภิบาล โดยมียุทธศาสตร์ชาติ ว่าด้วย การป้องกันปราบปรามการทุจริต ระยะที่ 3 (พ.ศ. 2560–2564) ได้กำหนดวิสัยทัศน์ว่า “ประเทศไทยใสสะอาด ไทยทั้งชาติต้านทุจริต (Zero Tolerance & Clean Thailand)” มีพันธกิจในการสร้างวัฒนธรรมต่อต้านการทุจริต ยกกระดับธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการทุกภาคส่วนแบบบูรณาการ และปฏิรูปกระบวนการป้องกันและปราบปรามการทุจริตทั้งระบบให้มีมาตรฐานสากล โดยมีเป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ คือ ประเทศไทยได้รับการประเมินดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index: CPI) ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 นอกจากนี้ ทิศทางการพัฒนายุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกัน

ปราบปรามการทุจริต ระยะที่ 3 ยังมีความสอดคล้องกับทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (ยุทธศาสตร์ที่ 6 ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพและธรรมาภิบาลในภาครัฐ) และทิศทางยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (ยุทธศาสตร์การปลูกฝัง “คนไทยไม่โกง” และยุทธศาสตร์การป้องกันด้วยการเสริมสร้างสังคมธรรมาภิบาล) อีกด้วย ทั้งนี้ แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 (2560-2564) มีแผนงานและโครงการสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) คือ ยุทธศาสตร์ที่ 6 ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพและธรรมาภิบาล ในภาครัฐ แผนงานที่ 5.9 การสร้างกลไก “ยับยั้ง” และ “สร้างความตระหนักรู้” เพื่อป้องกันการทุจริตที่กล่าวถึง การเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลในสถานศึกษา เพื่อสร้าง องค์ความรู้และกระบวนการเรียนรู้ที่เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง ปลูกจิตสำนึก ทักษะกระบวนการคิด มีวินัย ซื่อสัตย์ อยู่อย่างพอเพียง จิตสาธารณะ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ในฐานะที่เป็นส่วนราชการ จำเป็นอย่างยิ่ง ที่ต้องดำเนินเนื้องานไปในลักษณะที่สอดคล้องกับทิศทางการปฏิรูประบบราชการไทย โดยนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในการบริหารเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ได้มีการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ โดยไม่ได้มุ่งเน้นให้ประเมินปฏิบัติเพียงเพื่อให้ได้รับผลการประเมินที่สูงขึ้นเพียงเท่านั้น แต่มุ่งหวังให้ได้มีการปรับปรุงพัฒนาตนเองในด้านคุณธรรมและความโปร่งใสเพื่อให้เกิดธรรมาภิบาลในหน่วยงาน มีการดำเนินงานที่มุ่งให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนและส่วนรวมเป็นสำคัญ และลดโอกาสที่จะเกิดการทุจริตและประพฤติมิชอบในหน่วยงาน ส่งผลให้หน่วยงานสามารถบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นที่ 21 การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ (พ.ศ. 2561-2580) ในการเข้าร่วมงานการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment: ITA) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 เมื่อปีงบประมาณ 2562 นั้น พบว่า ผลคะแนนการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ในภาพรวมระดับประเทศ จากการประเมินสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทั้งสิ้น 225 เขต ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 85.58 ซึ่งถือว่ามีคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานอยู่ใน ระดับ A (Very Good) แต่ผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ได้คะแนน 74.27 ซึ่งถือว่ามีคุณธรรมและความโปร่งใส

ในการดำเนินงานอยู่ในระดับ C (fair) จากการสำรวจความคิดเห็นของบุคลากรและเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้รับบริการหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และจากเอกสารหลักฐานการเปิดเผยข้อมูลผ่านทางเว็บไซต์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยมีตัวชี้วัดที่ไม่ผ่าน คือ การปฏิบัติหน้าที่ การใช้งบประมาณ การใช้อำนาจการใช้ทรัพย์สินของราชการ การแก้ไขปัญหาการทุจริตประสิทธิภาพการสื่อสาร การปรับปรุงระบบการทำงาน การเปิดเผยข้อมูล และการป้องกันการทุจริต พบประเด็นที่เป็นข้อบกพร่อง หรือจุดอ่อนที่จะต้องแก้ไข และพัฒนาหน่วยงาน คือ 1. แผนหรือมาตรการป้องกันการทุจริตยังไม่สามารถดำเนินได้ครบตามภารกิจ 2. มาตรการในการป้องกันปัญหาการทุจริตของหน่วยงานยังไม่มี ความชัดเจนและยังไม่สามารถสร้างแรงจูงใจแก่ผู้เฝ้าระวังการทุจริต 3. ขั้นตอนในการให้บริการยังมีความยุ่งยากซับซ้อน 4 ช่องทางให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอแนะการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ยังมีช่องทางน้อย และ 5 ข้อมูลพื้นฐานขององค์กรยังไม่ครบถ้วน จึงทำให้มี แนวทางการจัดทำแผนปฏิบัติการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 เพื่อให้เกิดความโปร่งใสในการบริหารเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3, 2562)

ผู้บริหารนับว่าเป็นบุคคลสำคัญที่สุดภายในองค์กร เพราะเป็นผู้บังคับบัญชาซึ่งมีหน้าที่ควบคุม ดูแลการดำเนินงานให้เป็นไปด้วยความราบรื่น และสำเร็จลุล่วงตามเป้าหมาย ผู้บริหารหรือผู้นำไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานขนาดเล็กหรือหน่วยงานขนาดใหญ่ หน่วยงานราชการหรือเอกชนก็ตามย่อมมีบทบาทต่อผลสำเร็จหรือประสิทธิภาพของงานเป็นอย่างยิ่ง ผู้บริหารต้องเป็นบุคคลที่มีคุณภาพในทุกด้านทั้งด้านวิชาการและคุณธรรม (ธีระ รุญเจริญ, 2548, หน้า 11) โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานและพยายามทำตนให้เป็นที่เลื่อมใสศรัทธาของผู้ร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างแท้จริง ประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารย่อมขึ้นอยู่กับองค์ประกอบที่สำคัญหลายประการ ได้แก่ ความรู้ ความเข้าใจในหลักการบริหารงานรวมทั้งประสบการณ์และทักษะการบริหารงานโดยชักนำบุคคลในองค์กรให้มีความตั้งใจในการทำงานให้ประสบความสำเร็จ เปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ร่วมกันตัดสินใจ ซึ่งต้องประยุกต์ใช้หลักการว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดีมาบูรณาการในการบริหารและจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับโรงเรียนในฐานะที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการไทย (2555, หน้า 19)

จึงให้ความสำคัญกับหลักธรรมาภิบาลเป็นอย่างยิ่ง เพื่อเป็นหลักในการพัฒนาระบบราชการ และข้าราชการให้เป็น องค์การที่มีสมรรถนะสูงอย่างต่อเนื่องมาตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2547 จนถึงปัจจุบัน เห็นได้จากกรอบการประเมินผลตามคำรับรองการปฏิบัติราชการของ ส่วนราชการที่สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลในแต่ละปี โดยใช้กับองค์การที่เป็นระบบราชการ ที่มีหลักจริยธรรมและศักดิ์ศรีจะเน้นการประเมินผล ด้านจริยธรรม ด้านธรรมาภิบาล โดยให้ความสำคัญเรื่องความโปร่งใสของการปฏิบัติ ราชการ ความมีส่วนร่วมของประชาชน ตลอดจนการสร้างมาตรการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และประพฤติมิชอบ ในส่วนราชการ จึงได้ให้ส่วนราชการปฏิบัติตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมือง ที่สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เห็นความสำคัญตามหลักการ ดังกล่าว จึงมีนโยบายเสริมสร้างการบริหารงานตามหลักของธรรมาภิบาลในหน่วยงาน ทุกระดับ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษามีความรู้ ความเข้าใจ ในการบริหารงาน ก่อให้เกิดความตระหนักและปรับปรุงระบบงานของหน่วยงาน ให้มีประสิทธิภาพที่เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง ทั้งยังสอดคล้องกับการปฏิรูป ระบบราชการและการปฏิรูปการศึกษา การบริหารที่ทันต่อเหตุการณ์และเปลี่ยนแปลง อย่างรวดเร็วในปัจจุบัน สอดคล้องกับการศึกษาของ ชีระ รุญเจริญ (2548, หน้า 91-92) ได้กล่าวถึงความจำเป็นของการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารการศึกษาว่า การบริหาร การศึกษาต้องดำเนินการตามหลักธรรมาภิบาล จึงจะเป็นการบริหารที่ สอดคล้องกับแนวโน้ม ของสภาพปัญหาและความต้องการในยุคโลกาภิวัตน์ นำไปสู่ประสิทธิภาพและประสิทธิผล ขององค์การและเป็นหลักประกันความสำเร็จของการบริหารจัดการ อย่างไรก็ตาม เนื่องจาก หลักธรรมาภิบาลเป็นมิติของกระบวนการในการบริหาร ซึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญคือ การ เน้นบทบาทของผู้บริหารงานในฐานะเป็นผู้ให้บริการที่มีคุณภาพสูงในการบริหารงาน แต่ละระดับมากขึ้น เพื่อป้องกันเรื่องการทุจริตและประสิทธิภาพในการบริหารงานอย่างโปร่งใส และมีคุณภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจถึง หลักธรรมของการบริหารอย่างมีจุดหมายของหลักธรรมาภิบาล และนำมาบูรณาการในการ บริหารและจัดการศึกษา เพื่อเสริมสร้างสถานศึกษาให้มีความเข้มแข็ง โปร่งใสและสามารถ ตรวจสอบได้ ซึ่งหลักการดังกล่าว ได้แก่ 10 องค์ประกอบหลักที่สำคัญ เหมาะสมสำหรับนำมา กำหนดเป็นเกณฑ์ในการประเมินการจัดระดับการกำกับดูแลองค์การภาครัฐ และเพื่อให้มี ความง่ายต่อความเข้าใจ สะดวกต่อการจดจำและการนำไปปฏิบัติ รวมทั้งมีความเหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพบริบทของประเทศไทย ซึ่งประกอบด้วย หลักประสิทธิภาพ หลักประสิทธิผล หลักการตอบสนอง หลักการรับผิดชอบและสามารถตรวจสอบได้

หลักความเปิดเผยและโปร่งใส หลักนิติธรรม หลักความเสมอภาค หลักการกระจายอำนาจ หลักการมีส่วนร่วมและการมุ่งเน้นฉันทามติ หลักคุณธรรมและจริยธรรม อันจะส่งผลให้การปฏิบัติงานประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย เกิดประโยชน์สูงสุด ต่อการพัฒนาโรงเรียนและเยาวชนของชาติ

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 โดยเลือกศึกษาเฉพาะโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ซึ่งเป็นกลุ่มโรงเรียนที่ผู้วิจัยปฏิบัติงานอยู่ โดยผลการศึกษาในครั้งนี้นำไปพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 และเพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ให้บริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 จำแนกตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

สมมติฐานของการวิจัย

ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีวุฒิมัธยมศึกษา และประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตาม 10 หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยจึงกำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาครั้งนี้ มุ่งศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา 10 หลัก โดยใช้แนวคิดของ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2555) (พระราชกฤษฎีกา ว่าด้วย หลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี 2542) ซึ่งจำแนกหลักธรรมาภิบาลไว้ 10 หลัก คือ 1) หลักประสิทธิภาพ 2) หลักประสิทธิผล 3) หลักการตอบสนอง 4) หลักการรับผิดชอบต่อสังคมและสามารถตรวจสอบได้ 5) หลักความเปิดเผยและโปร่งใส 6) หลักนิติธรรม 7) หลักความเสมอภาค 8) หลักการกระจายอำนาจ 9) หลักการมีส่วนร่วมและการมุ่งเน้นฉันทามติ 10) หลักคุณธรรมและจริยธรรม

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 3 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 12 โรงเรียน ผู้บริหาร จำนวน 60 คน ครูผู้สอน จำนวน 192 คน รวมทั้งหมด 252 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 3 ปีการศึกษา 2563 โดยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ตามตารางของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 อ้างอิงใน ธาณินทร์ ศิลป์จารุ, 2557, หน้า 49) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 155 คน และทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ

ขอบเขตด้านตัวแปร

1. ตัวแปรต้น

1.1 วุฒิการศึกษา ปริญญาตรี ,ปริญญาโท

1.2 ประสบการณ์การทำงานของครูในการปฏิบัติหน้าที่ น้อยกว่า 5 ปี, 6-10 ปี, มากกว่า 10 ปีขึ้นไป

2. ตัวแปรตาม การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 3 ตามแนวคิดของหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) พ.ศ. 2555 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2545 ทั้ง 10 หลัก ได้แก่

2.1 หลักประสิทธิภาพ

2.2 หลักประสิทธิผล

- 2.3 หลักการตอบสนอง
- 2.4 หลักการรับผิดชอบต่อและสามารถตรวจสอบได้
- 2.5 หลักความเปิดเผยและโปร่งใส
- 2.6 หลักนิติธรรม
- 2.7 หลักความเสมอภาค
- 2.8 หลักการกระจายอำนาจ
- 2.9 หลักการมีส่วนร่วมและการมุ่งเน้นฉันทามติ
- 2.10 หลักคุณธรรมและจริยธรรม

ขอบเขตด้านพื้นที่

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3

นิยามศัพท์เฉพาะ

การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3

โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา หมายถึง หน่วยงานทางการศึกษาที่จัดการศึกษา ตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ในพื้นที่ 3 อำเภอ คือ อำเภอแจ้ห่ม อำเภอเมืองปาน และอำเภอวังเหนือ

หลักธรรมาภิบาล หมายถึง หลักธรรมาภิบาลของสำนักงานพัฒนาระบบข้าราชการ (ก.พ.ร.) พ.ศ. 2555 ซึ่งจำแนกหลักธรรมาภิบาลไว้ 10 ประการ ได้แก่ 1) หลักประสิทธิภาพ 2) หลักประสิทธิผล 3) หลักการตอบสนอง 4) หลักการรับผิดชอบต่อและสามารถตรวจสอบได้ 5) หลักความเปิดเผยและโปร่งใส 6) หลักนิติธรรม 7) หลักความเสมอภาค 8) หลักการกระจายอำนาจ 9) หลักการมีส่วนร่วมและการมุ่งเน้นฉันทามติ 10) หลักคุณธรรมและจริยธรรม

1. หลักประสิทธิภาพ หมายถึง ในการปฏิบัติราชการต้องใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดเกิดผลผลิตที่คุ้มค่าต่อการลงทุนและบังเกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม ทั้งนี้ ต้องมีการลดขั้นตอนและระยะเวลาในการปฏิบัติงานเพื่ออำนวยความสะดวกและลดภาระค่าใช้จ่าย ตลอดจนยกเลิกภารกิจที่ล้าสมัยและไม่มีความจำเป็น

2. หลักประสิทธิผล หมายถึง ในการปฏิบัติราชการต้องมีวิสัยทัศน์เชิงยุทธศาสตร์ เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ปฏิบัติหน้าที่ตามพันธกิจให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ มีการวางเป้าหมายการปฏิบัติงานที่ชัดเจนและอยู่ในระดับที่ตอบสนองต่อความคาดหวังของประชาชน สร้างกระบวนการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ และมีมาตรฐาน มีการจัดการความเสี่ยงและมุ่งเน้นผลการปฏิบัติงานเป็นเลิศ รวมถึงมีการติดตามประเมินผลและพัฒนาปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง

3. หลักการตอบสนอง หมายถึง ในการปฏิบัติราชการต้องสามารถให้บริการได้อย่างมีคุณภาพ สามารถดำเนินการแล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด สร้างความเชื่อมั่นไว้วางใจรวมถึงตอบสนองตามความคาดหวังความต้องการของประชาชนผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีความหลากหลายและมีความแตกต่างกันได้อย่างเหมาะสม

4. หลักการรับผิดชอบและสามารถตรวจสอบได้ หมายถึง ในการปฏิบัติราชการต้องสามารถตอบคำถามและชี้แจงได้เมื่อมีข้อสงสัย รวมทั้งมีการจัดวางระบบรายงานความก้าวหน้าและผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ต่อสาธารณะ เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบและการให้คุณให้โทษ ตลอดจนมีการจัดเตรียมระบบการแก้ไขหรือบรรเทาปัญหาและผลกระทบใด ๆ ที่อาจเกิดขึ้น

5. หลักความเปิดเผยและโปร่งใส หมายถึง ในการปฏิบัติราชการต้องปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ตรงไปตรงมา รวมทั้งต้องมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นและเชื่อถือได้ให้ประชาชนได้รับอย่างสม่ำเสมอ ตลอดจนวางระบบให้การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารดังกล่าวเป็นไปโดยง่าย

6. หลักนิติธรรม หมายถึง ในการปฏิบัติราชการต้องใช้อำนาจของกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับในการปฏิบัติงานอย่างเคร่งครัด ด้วยความเป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติและคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียฝ่ายต่าง ๆ

7. หลักความเสมอภาค หมายถึง ในการปฏิบัติราชการต้องให้บริการอย่างเท่าเทียมกัน ไม่มีการแบ่งแยกด้านชายหญิง ถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม และอื่น ๆ อีกทั้งยังต้องคำนึงถึงโอกาสความเท่าเทียมกันของการเข้าถึงบริการสาธารณะของกลุ่มบุคคลผู้ด้อยโอกาสในสังคมด้วย

8. หลักการกระจายอำนาจ หมายถึง ในการปฏิบัติราชการควรมีการมอบอำนาจ และกระจายความรับผิดชอบในการตัดสินใจและการดำเนินการให้แก่ผู้ปฏิบัติงานในระดับต่าง ๆ

ได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งมีการโอนถ่ายบทบาทและภารกิจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือภาคส่วนอื่น ๆ ในสังคม

9. หลักการมีส่วนร่วมและการมุ่งเน้นฉันทามติ หมายถึง ในการปฏิบัติราชการ ต้องรับฟังความคิดเห็นของประชาชน รวมทั้งเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับรู้ เรียนรู้ ทำความเข้าใจ ร่วมแสดงทัศนะ ร่วมเสนอปัญหาประเด็นที่สำคัญที่เกี่ยวข้องร่วมคิด แก้ปัญหา ร่วมในกระบวนการตัดสินใจและการดำเนินงาน และร่วมตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน ทั้งนี้ ต้องมีความพยายามในการแสวงหาฉันทามติหรือข้อตกลงร่วมกันระหว่างกลุ่มผู้มีส่วนได้ ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะกลุ่มที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจะต้องไม่มีข้อคัดค้านที่หาข้อยุติ ไม่ได้ในประเด็นที่สำคัญ

10. หลักคุณธรรมและจริยธรรม หมายถึง ในการปฏิบัติราชการต้องมีจิตสำนึก ความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปอย่างมีศีลธรรม คุณธรรม และตรงตาม ความคาดหวังของสังคม รวมทั้งยึดมั่นในค่านิยมหลักของมาตรฐานจริยธรรมสำหรับผู้ดำรง ตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือนและ จรรยาบรรณวิชาชีพ ตลอดจนคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของระบบราชการไทย

ประโยชน์ที่จะได้รับการวิจัย

1. ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำผลการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาการบริหาร สถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อนำไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ
2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาเชิงนโยบายในการพัฒนาธรรมาภิบาลแก่ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัย เรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ผู้วิจัยได้นำเสนอเอกสารและงานที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. การบริหารสถานศึกษา
 - 1.1 ความหมายของการบริหารสถานศึกษา
 - 1.2 ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา
 - 1.3 กระบวนการบริหารสถานศึกษา
 - 1.4 ขอบข่ายการบริหารสถานศึกษา
2. หลักธรรมาภิบาล
 - 2.1 ความหมายของธรรมาภิบาล
 - 2.2 ความเป็นมาของธรรมาภิบาล
 - 2.3 ความสำคัญของธรรมาภิบาล
 - 2.4 องค์ประกอบหลักธรรมาภิบาล
 - 2.5 หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษา
 - 2.6 การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา
3. บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
5. กรอบแนวคิดของการวิจัย

การบริหารสถานศึกษา

ความหมายของการบริหารสถานศึกษา

นักวิชาการ ได้กล่าวถึงการบริหารสถานศึกษาไว้ดังนี้

Jesse (1999, p. 138) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การปฏิบัติงานที่เป็นหน้าที่ที่ต้องกระทำเพื่อการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้กับงานสอนนักเรียนที่เข้ามารับการศึกษาในสถาบันการศึกษา

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553, หน้า 8) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง ภารกิจหลักของผู้บริหารที่จะต้องกำหนดแบบแผน วิธีการและขั้นตอนต่าง ๆ

ในการปฏิบัติงานได้อย่างมีระบบ นักบริหารที่ดีต้องรู้จักเลือกวิธีการบริหารที่เหมาะสม และมีประสิทธิภาพเพื่อให้งานนั้นบรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้

จอมพงศ์ มงคลวนิช (2554, หน้า 27) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การปฏิบัติภารกิจของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างเป็นระบบในด้านการบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ให้บรรลุวัตถุประสงค์ ตามที่สถานศึกษาได้กำหนดไว้

ปรัชญา เวสารัชช (2554, หน้า 1) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การวินิจฉัย สั่งการ ควบคุม และการจัดการในเรื่องเกี่ยวกับงานหรือกิจการสถานศึกษา โดยมุ่งให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของสถานศึกษาที่ได้ตั้งไว้ ภาระหน้าที่ดังกล่าวจะเกี่ยวข้องกับ ครู นักเรียน บุคลากรอื่น ในสถานศึกษา

สรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การปฏิบัติภารกิจของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์การ การนำและการควบคุมที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ โดยใช้ศาสตร์และศิลป์เพื่อให้การบริหารงานในสถานศึกษาบรรลุผลตามเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนดไว้

ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา

นักวิชาการกล่าวถึงความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา ไว้ดังนี้

Good (1973, p. 14) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อ คุณภาพของผลผลิตทางการศึกษา เพราะการศึกษาของเยาวชนจะทำให้ประเทศเจริญรุ่งเรือง เจริญก้าวหน้าในทุก ๆ ด้าน และส่งผลให้คนในประเทศมีการแข่งขันกับคนในประเทศอื่น ๆ ได้ดี

จันทร์ธานี สงวนนาม (2551, หน้า 3) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษามีความสำคัญ อย่างยิ่งต่อความเจริญและคุณภาพของผลผลิตทางการศึกษาและต่อการพัฒนาการ ทุก ๆ ด้านของมนุษย์ ที่เป็นทรัพยากรที่สำคัญของชาติ เพราะถ้าหากไม่มีการบริหารแล้ว การดำเนินงานของสถานศึกษา อาจจะต้องพบกับอุปสรรคมากมายจนไม่สามารถดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้

ครรชิต มาลัยวงศ์ (2557, สื่อออนไลน์) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา มีความสำคัญในการทำให้ประเทศเจริญรุ่งเรือง หากประเทศใดได้นักบริหารการศึกษาที่มีความรู้ความสามารถ มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล มีความเข้าใจงานด้านการศึกษา ประเทศนั้นก็จะมี ความรุ่งเรืองในทุก ๆ ด้าน ในทางตรงกันข้าม ถ้าประเทศใดไม่มีนักบริหารการศึกษาที่เก่ง และ ทำงานโดยกำหนดเอา ความก้าวหน้าและความรุ่งเรืองของประเทศชาติเป็นธงชัยแล้ว ก็ยากที่ ประเทศนั้นจะรุ่งเรืองได้

สรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อคุณภาพผู้เรียน ซึ่งเป็นผลผลิตทางการศึกษาในการพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้า โดยมีผู้รับผิดชอบในการงานตามนโยบายทางการศึกษาของประเทศไทย

กระบวนการบริหารสถานศึกษา

นักวิชาการได้กล่าวถึง กระบวนการบริหารสถานศึกษา ดังนี้

Jesse (1999, p. 140) กล่าวถึง การบริหารสถานศึกษานั้นจะต้องดำเนินการไปตาม กระบวนการบริหาร ซึ่งมี 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. การวางแผน (Planning) คือ การกำหนดแผนงานและโครงการไว้ล่วงหน้า
2. การจัดองค์การ (Organizing) คือ การกำหนดตำแหน่งและหน้าที่ในหน่วยงานให้ชัดเจน
3. การสั่งการ (Directing) คือ การพิจารณาสั่งการและมอบหมายงาน
4. การประสานงาน (Coordinating) คือ การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงาน และตำแหน่งต่าง ๆ ในหน่วยงาน: SELE

5. การควบคุมงาน (Controlling) คือ เป็นการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน

Koontz and Odonnell (2001, p. 297) กล่าวถึงกระบวนการบริหารสถานศึกษา 4 ขั้นตอน ได้แก่

1. การวางแผน (Planning) คือ ประกอบด้วยการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของ องค์การและการปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย
2. การจัดองค์การ (Organizing) แผนงานจะดำเนินการไปได้ด้วยดีก็ด้วยการจัดองค์การ ที่ดีซึ่งประกอบด้วย การนำปัจจัยทางการบริหาร เช่น คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ และวิธีการบริหารที่จะ ทำให้เกิดสัมฤทธิ์ผล การจัดองค์การจึงหมายถึง การนำเอาทรัพยากรการบริหารทุกประเภทมาบูรณาการเพื่อดำเนินการ

3. การจูงใจ (Motivating) คือ การจูงใจที่จะช่วยให้พนักงานทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ การจูงใจในที่นี้หมายถึง การอำนวยความสะดวก (Directing) การติดต่อสื่อสาร (Communicating) และการเป็นผู้นำในการดำเนินการ (Leading)

4. การควบคุมงาน (Controlling) เป็นการติดตามและประเมินผลเพื่อเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานกับแผนที่ได้กำหนดไว้ว่า มีความเบี่ยงเบนไปจากความคาดหวังมากน้อยเพียงใด

จันทรานี สงวนนาม (2551, หน้า 16) ได้กล่าวถึง กระบวนการบริหารสถานศึกษาไว้ 4 ขั้นตอน ด้วยกันคือ

ขั้นที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน เป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุดเป็นพื้นฐานของการวางแผน ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องร่วมมือกันจะต้องศึกษาให้ทราบว่าสภาพปัจจุบันเป็นอย่างไร อะไรคือปัญหา

ขั้นที่ 2 การวางแผน เป็นการคาดการณ์ล่วงหน้า หรือเป็นการตัดสินใจล่วงหน้าว่าจะทำอะไร ทำไม อย่างไร ใครทำ ที่ไหน และเมื่อไร โรงเรียนจะต้องกำหนดวัตถุประสงค์และวิธีการที่เหมาะสมกับสภาพปัจจุบันและความต้องการของโรงเรียน

ขั้นที่ 3 ขั้นตอนการดำเนินงานตามแผน ประกอบด้วย การควบคุม กำกับติดตามและนิเทศ กำหนดผู้ปฏิบัติและวิธีการปฏิบัติไว้อย่างชัดเจนเป็นระบบ ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายต้องปฏิบัติอย่างจริงจังตามที่กำหนด

ขั้นที่ 4 การประเมินผล เป็นขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการบริหารที่สำคัญซึ่งจะช่วยให้ผู้บริหารทราบผลการดำเนินงานว่าบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายมากน้อยเพียงใด ดังนั้น ข้อมูลที่ได้จากการประเมินผล จะย้อนกลับมาสู่ขั้นตอนที่ 1 ใหม่ เพื่อเป็นข้อมูลในการคิดแก้ไขปัญหา โดยการวางแผนในขั้นตอนที่ 2 นำไปสู่การดำเนินการตามแผนขั้นตอนที่ 3 และการประเมินผลใน ขั้นตอนที่ 4 ตามลำดับ

สมศักดิ์ คงเที่ยง (2552, หน้า 19) ได้เสนอกระบวนการบริหารออกมา 5 ประการ ดังนี้

1. การวางแผน (Planning) คือ การกำหนดทิศทางองค์การพร้อมกับเป้าหมายและแผนงานต่าง ๆ
2. การจัดองค์การ (Organizing) คือ การจัดระเบียบทรัพยากรให้เป็นระบบงานที่มี ประสิทธิภาพ เป็นระบบวิธีการทำงานที่มีประสิทธิภาพสูงสุด ที่เรียกกันทั่วไปว่า “The onebestway”
3. การจัดคนเข้าทำงาน (Staffing) คือ การจัดหา พัฒนา และธำรงรักษาให้องค์การมีทรัพยากรบุคคลที่ทรงคุณค่าสูงสุด เพื่อพร้อมที่จะปฏิบัติงานและสร้างสรรค์ความสำเร็จให้กับองค์การจากเจ้าหน้าที่ที่แต่ละคนรับผิดชอบ
4. การสั่งการ (Directing) คือ การมีศิลปะการสร้าง ความเข้าใจและรู้จักจูงใจและกำกับ ให้ผู้ทำงานทุกคน และทีมงานต่าง ๆ ทำงานโดยทุ่มเทและเสริมประสานต่อกันเพื่อผลสำเร็จของส่วนรวมร่วมกัน
5. การควบคุม (Controlling) คือ การติดตามผลการปฏิบัติงานที่กำลังดำเนินไป เพื่อให้ทราบถึงประสิทธิภาพของการทำงานต่าง ๆ ในระหว่างกระบวนการทำงาน ทั้งนี้ หากผลงานใดผิดไปจากที่คาดคิด ผู้บริหารก็จะแก้ไขและปรับให้การทำงานกลับสู่สภาวะที่มี

ประสิทธิภาพอีกครั้ง และโดยที่การควบคุมนี้อยู่ในขั้นตอนของการปฏิบัติโดยบุคคลต่าง ๆ อยู่ ดังนั้น การติดตามผลการปฏิบัติและการปรับแก้ต่างก็ต้องกระทำ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553, หน้า 11) กล่าวว่า กระบวนการบริหารสถานศึกษา เป็นกิจกรรมของบริหารงานที่สำคัญ 5 อย่าง ดังนี้คือ การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ หรือการจัดรูปงาน (Organizing) การบริหารบุคคล (Staffing) การสั่งงานหรือบัญชาการ (Directing) การควบคุมงาน (Controlling) กับคนผู้ทำงานที่กำลังปฏิบัติอยู่ในขณะนั้นด้วย

สรุปได้ว่า กระบวนการบริหารสถานศึกษาเริ่มต้นจากการวางแผนโดยศึกษาสภาพของปัญหาเพื่อกำหนดทิศทางการ พร้อมตั้งเป้าหมาย การจัดองค์การ การปฏิบัติงานตามแผน การประสานงาน การสั่งการและการควบคุม การประเมินผลและการทบทวนผลการปฏิบัติงาน เพื่อนำผลลัพธ์มาใช้ปรับปรุงแก้ไขและกำหนดวัตถุประสงค์ใหม่ในครั้งต่อไป

ขอบข่ายการบริหารสถานศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 5 และมาตรา 39 วรรคสอง และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และกฎกระทรวง ว่าด้วย การกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 ให้ปลัดกระทรวงศึกษาธิการหรือเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานพิจารณาดำเนินการ กระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ในด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงาน บุคคล และด้านการบริหารทั่วไปไปยังคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือสถานศึกษา ในอำนาจหน้าที่ของตน แล้วแต่กรณี กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดขอบข่ายการบริหารสถานศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550, หน้า 8) ไว้ดังนี้

1. การบริหารงานวิชาการ

งานวิชาการเป็นงานหลักซึ่งเป็นภารกิจของสถานศึกษาที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุดด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนงานการวัดผล ประเมินผล รวมทั้งการจัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่น ได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ โดยได้กำหนดขอบข่ายการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ประกอบด้วย ขอบข่าย 12 ด้าน ดังนี้

- 1.1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
- 1.2 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
- 1.3 การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน
- 1.4 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 1.5 การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา
- 1.6 การพัฒนาแหล่งเรียนรู้
- 1.7 การนิเทศการศึกษา
- 1.8 การแนะแนวการศึกษา
- 1.9 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
- 1.10 การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน
- 1.11 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น
- 1.12 การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาให้สอดคล้องกับการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน

2. การบริหารงานงบประมาณ

ขอบข่ายของการบริหารงานงบประมาณ ประกอบด้วย การจัดทำแผนงาน งบประมาณ แผนปฏิบัติการใช้จ่ายเงิน การทำบัญชีรับ-จ่าย และเก็บรักษาเงิน การติดตาม ตรวจสอบการใช้งบประมาณ การรายงานเบิกจ่ายงบประมาณ การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา การจัดทำทะเบียนวัสดุครุภัณฑ์ การจัดซื้อจัดจ้าง การควบคุมดูแล บำรุงรักษาและจำหน่ายพัสดุ การบริหารพัสดุและสินทรัพย์ ตลอดจนการจัดทำรายงานทางการเงิน โดยกำหนดขอบข่ายการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษา ประกอบด้วย ขอบข่าย 7 ด้าน ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550, หน้า 8)

- 2.1 การจัดทำและเสนอของบประมาณ
- 2.2 การจัดสรรงบประมาณ
- 2.3 การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน
- 2.4 การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา
- 2.5 การบริหารการเงิน
- 2.6 การบริหารบัญชี
- 2.7 การบริหารพัสดุและสินทรัพย์

3. การบริหารงานบุคคล

การบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา เป็นภารกิจสำคัญที่มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานเพื่อตอบสนององภารกิจของสถานศึกษา และเพื่อให้ดำเนินการด้านการบริหารงานบุคคลให้เกิดความคล่องตัว มีอิสระภายใต้กฎหมาย ระเบียบ เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนา มีความรู้ ความสามารถ มีขวัญ กำลังใจ ได้รับการยกย่อง เชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงและก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยกระทรวงศึกษาธิการ (2550, หน้า 23) ได้กำหนดขอบข่ายการบริหารงานบุคคลของสถานศึกษา ประกอบด้วย 6 ด้าน ดังนี้

- 3.1 การวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง
- 3.2 การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง
- 3.3 การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ วินัย
- 3.4 การรักษาวินัย
- 3.5 การออกจากราชการ
- 3.6 การบริหารงานทั่วไป

4. การบริหารงานทั่วไป

การบริหารงานทั่วไปเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารองค์กรให้บริการงานอื่น ๆ บรรลุตามมาตรฐานคุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้ มุ่งส่งเสริมในการพัฒนาการบริหาร และการจัดการศึกษาของสถานศึกษา โดยเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลักภายใต้ความโปร่งใส ความรับผิดชอบ และตรวจสอบได้ ตลอดจนการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชน และองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยกระทรวงศึกษาธิการ (2550, หน้า 30) ได้ระบุถึงขอบข่ายและภารกิจงานในการบริหารงานทั่วไป มีดังนี้

- 4.1 การดำเนินงานธุรการ งานเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน งานพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ
- 4.2 การประสานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา
- 4.3 การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร งานเทคโนโลยีสารสนเทศ
- 4.4 การส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และบริหารทั่วไป
- 4.5 การจัดสถานที่และสภาพแวดล้อม
- 4.6 การจัดทำสำมะโนผู้เรียน
- 4.7 การรับนักเรียน

4.8 การส่งเสริมและประสานงานการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย

4.9 การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา งานส่งเสริมงานกิจการนักเรียน

4.10 การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา

4.11 การส่งเสริม สนับสนุน และประสานงานการศึกษานอกระบบ ชุมชน องค์กร หน่วยงานและสถาบัน สังคมอื่นที่จัดการศึกษา งานประสานราชการกับเขตพื้นที่การศึกษาและ หน่วยงาน งานบริการสาธารณะ และงานที่ไม่ระบุไว้ในงานอื่น

สรุปได้ว่า ขอบข่ายงานทั้ง 4 ด้าน ถือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษา เพื่อให้ สถานศึกษาดำเนินงานไปได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ โดยมีงานวิชาการเป็นงานหลัก ที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียนโดยตรง การบริหารด้านงบประมาณ ซึ่งเป็นการจัดหาผลประโยชน์จาก ทรัพย์สินของสถานศึกษารวมทั้งการจัดหารายได้จากบริการมาใช้บริหารจัดการเพื่อประโยชน์ ทางการศึกษา การบริหารงานบุคคลให้เกิดความคล่องตัว มีอิสระภายใต้กฎหมาย ระเบียบที่ กำหนดขึ้นโดยเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนา มีความรู้ ความสามารถ มีขวัญกำลังใจ ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติมีความมั่นคงและก้าวหน้า ในวิชาชีพ และการบริหารงานทั่วไปในการ ประสาน ส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ทุกรูปแบบ มุ่งพัฒนาสถานศึกษาให้ใช้นวัตกรรมและ เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม มุ่งเน้น ผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลักโดยเน้นความโปร่งใส ความ รับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ ตลอดจน การมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชนและองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

หลักธรรมาภิบาล

ความหมายของธรรมาภิบาล

นักวิชาการได้ให้ความหมายของหลักธรรมาภิบาล ไว้ดังนี้

สำนักงานอัยการสูงสุด (2550, หน้า 4, สื่อออนไลน์) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ธรรมาภิบาล เป็นแนวคิดสากล หมายรวมถึง ระบบโครงสร้าง กระบวนการต่าง ๆ ที่วางกฎเกณฑ์ ความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมของประเทศ เพื่อที่ภาคต่าง ๆ ของสังคม จะพัฒนาและอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

สุรชัย ขวัญเมือง (2550, หน้า 7) กล่าวว่า ธรรมาภิบาลหรือการบริหารกิจการ บ้านเมืองที่ดี (Good Governance) เป็นแนวคิดและแนวทางของการบริหารจัดการบ้านเมืองและ สังคม ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อนำไปสู่การพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน

บนพื้นฐานของความถูกต้อง ชอบธรรม โดยให้ความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นสำคัญ

สุเมธ แสงนิ่มนวล (2552, หน้า 26) กล่าวว่า ธรรมาภิบาล หมายถึง การดูแล ปกครองโดยใช้ธรรมะเป็นเครื่องช่วยในด้านการบริหารจัดการธรรมาภิบาล หมายถึง การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance)

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2553, หน้า 82) ได้ให้คำจำกัดความของ ธรรมาภิบาลว่า หมายถึง การปกครอง การบริหาร การจัดการ การควบคุมดูแลกิจการต่าง ๆ ให้เป็นไปในครรลองคลองธรรม

เอกชัย กี่สุขพันธ์ และศิลาปะชัย บุรณพานิช (2553, หน้า 27) กล่าวว่า ธรรมาภิบาล คือการปกครองการบริหาร การจัดการการควบคุมดูแลกิจการต่าง ๆ ให้เป็นไปในครรลองธรรม ซึ่งสามารถนำไปใช้ได้ทั้งภาครัฐ และเอกชน ที่ใช้ในการบริหารนั้นมีความหมายอย่างกว้าง กล่าวคือ หาได้มีความหมายเพียง หลักธรรมทางศาสนาเท่านั้นแต่รวมถึงศีลธรรม จริยธรรม และความถูกต้องชอบธรรมทั้งปวง ซึ่งวิญญูชนพึงมีและพึงประพฤติปฏิบัติ เช่น ความโปร่งใส ตรวจสอบได้

เกษม วัฒนชัย (2557, หน้า 11-12) กล่าวว่า หลักธรรมาภิบาล หมายถึงการกำกับที่ดี การดูแล อย่างดี ธรรมาภิบาล หรือ Good Governance จึงเป็นหลักคิดสำหรับการบริหาร กิจการบ้านเมืองที่ดี เพื่อประกันว่าในองค์การจะไม่มีกรณีอื้อฉาวร้ายแรงบังหลวง ไม่ด้อยประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า ธรรมาภิบาล หมายถึง การบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี โดยอาศัย ความร่วมมือ จาก ภาครัฐบาล ภาคเอกชน และภาคประชาชนภายใต้แนวทางประชาธิปไตย และการเคารพในสิทธิมนุษยชนซึ่งเชื่อมโยงกับความถูกต้อง เป็นธรรม สุจริต โปร่งใส ความรับผิดชอบ ความเสมอภาค การมีส่วนร่วม มีการสนับสนุนซึ่งกันและกันอย่างสร้างสรรค์ ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่าง เศรษฐกิจ สังคม การเมือง อย่างสมดุล ตลอดจนการใช้อำนาจ ในการพัฒนาประเทศให้เป็นอย่าง มั่นคง ยั่งยืน และมีเสถียรภาพ

ความเป็นมาของธรรมาภิบาล

จากการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับธรรมาภิบาลซึ่งตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า Good Governance ทำให้ทราบว่า แนวคิดธรรมาภิบาล ไม่ใช่เรื่องใหม่ แต่เป็นการสะสมความรู้ที่เป็น วัฒนธรรมในการอยู่ร่วมกันเป็นสังคมของมวลมนุษย์นับพันปี ซึ่งเป็นหลักการเพื่อการอยู่ ร่วมกันในบ้านเมือง และสังคมอย่างมีความสุข สามารถประสานประโยชน์และคลี่คลาย ปัญหาข้อขัดแย้งโดยสันติวิธีและสังคมมีการพัฒนาที่ยั่งยืน (สำนักงานคณะกรรมการ ข้าราชการพลเรือน, 2542, หน้า 1 อ้างอิงใน วิรัตน์ รัตนมณี, 2550, หน้า 20)

ยังไม่มีหลักฐานและการยืนยันที่ชัดเจนว่าต้นกำเนิดแนวคิดมาจากใครในยุคสมัยใด แต่มีการศึกษาและพูดถึงรัฐและสังคมที่ดี ความยุติธรรม ผู้ปกครองที่ดี รัฐบาลที่ดีและการเมือง การปกครองที่ดีมานานแล้วตั้งแต่ยุคกรีกโบราณ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปรัชญาเกี่ยวกับรัฐและสังคมของเพลโตและอริสโตเติล นักปราชญ์คนสำคัญของกรีกในยุคนั้น เพียงแต่ไม่ได้เน้นในแนวทางและความหมายของธรรมาภิบาลดังที่ปรากฏในยุคนี้ แต่เป็นไปได้มากกว่าแนวคิดเกี่ยวกับธรรมาภิบาล มีพัฒนาการมาจากยุคนั้น (เสนีย์ คำสุข, 2544, หน้า 54-66 อ้างอิงใน วิรัตน์ รัตนมณี, 2550, หน้า 20)

อาจกล่าวได้ว่า รูปแบบดังกล่าวเกิดขึ้นช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เมื่อมีการค้นหารูปแบบการจัดการปกครองและการบริหารที่สามารถนำประเทศไปสู่การปกครองแบบประชาธิปไตยตะวันตกของประเทศที่เพิ่งได้รับการปลดปล่อยจากอาณานิคมและสามารถช่วยฟื้นฟูประเทศจากความเสียหายภายหลังสงคราม ต่อมารูปแบบดังกล่าวผสมผสานกับระบบราชการของ Max Weber ได้ถูกนำไปใช้ในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก อย่างไรก็ตาม รูปแบบดังกล่าวยากที่จะนำไปประยุกต์ใช้สานต่อเนื่องจากการขยายตัวของระบบราชการทำให้ยากต่อการจัดการและขาดความยืดหยุ่นในการที่จะปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ มีการตรวจสอบสามารถประเมินผลงานได้อย่างชัดเจน และมีการแข่งขันเพื่อการจัดการปกครองและการบริหารที่ดีขึ้น (Agree, 2000, p. 25 อ้างอิงใน ลาซิด ไชยอนงค์, 2556)

คำว่า Good Governance ได้ถูกอ้างอิงอย่างเป็นทางการครั้งแรกเมื่อปี ค.ศ. 1989 หรือ พ.ศ. 2532 ในรายงานของธนาคารโลก เรื่อง Sub Sahara Africa from Crisis to Sustainable Growth ที่พยายามวิเคราะห์ถึงความล้มเหลวของรัฐในแอฟริกาในการพัฒนาประเทศ ซึ่งได้กล่าวถึง ความสำคัญของการมี Governance และการฟื้นฟูทางเศรษฐกิจต่อมากองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund: IMF) ได้ทำการศึกษาและวิเคราะห์การให้ประเทศต่าง ๆ กู้เงินเพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจ พบว่า ปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่น่าไปสู่ความสำเร็จในการฟื้นฟูระบบเศรษฐกิจของประเทศ คือ การที่ประเทศนั้นมี Good Governance ต่อจากนั้น แนวความคิดดังกล่าวจึงได้รับการถ่ายทอดผ่านหน่วยงานต่าง ๆ เช่น คณะกรรมาธิการเศรษฐกิจและสังคมสำหรับเอเชียและแปซิฟิกแห่งสหประชาชาติ (The United Nations Economic and Social Commission for Asia and the Pacific: UNESCAP) สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (United Nations Development Program: UNDP) และองค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (Organization for Economic Co-operation and Development: OECD) เป็นต้น (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2555, หน้า 3)

ผลจากวิกฤติทางเศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2540 ทำให้รัฐบาลไทยในสมัยนั้นต้องขอความช่วยเหลือทางการเงินจาก IMF ซึ่งมีเงื่อนไขให้ประเทศไทยต้องปฏิบัติตาม คือ ต้องมีการปฏิรูปกฎหมาย และการปฏิรูประบบบริหารภาครัฐ (ปาน สุวรรณมงคล, 2558, หน้า 58) นั่นคือ รัฐบาลไทยต้องสร้าง Good Governance ในการบริหารจัดการภาครัฐให้เกิดขึ้น อย่างเป็นรูปธรรมจึงทำให้ทุกฝ่ายในสังคมหันมาให้ความสนใจในเรื่องธรรมาภิบาลอย่างกว้างขวางและจริงจังมากขึ้น

ความสำคัญของธรรมาภิบาล

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2555, หน้า 18) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของหลักธรรมาภิบาลในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 รัฐบาลได้กำหนดให้ใช้หลักธรรมาภิบาล เป็นยุทธศาสตร์ 1 ใน 3 กลุ่มยุทธศาสตร์ที่ใช้ในการพัฒนาประเทศ และถือว่าหลักธรรมาภิบาลเป็นยุทธศาสตร์สำคัญที่สุดที่จะขับเคลื่อนยุทธศาสตร์อื่นไปสู่เป้าหมาย โดยกำหนดให้สร้างธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้นในทุกภาคของสังคม

สำนักงานข้าหลวงใหญ่แห่งสหประชาชาติเพื่อสิทธิมนุษยชน (Office of the United Nations High Commissioner for Human Right: OHCHR, 2007, p. 1, [สื่อออนไลน์](#)) ได้ให้ความสำคัญไว้ดังนี้ ธรรมาภิบาลและสิทธิมนุษยชนได้เสริมกำลังกัน หลักการด้านสิทธิมนุษยชนเป็นตัวกำหนดค่านิยม เพื่อเป็นแนวทางในการทำงานของรัฐบาลทางการเมือง และสังคมอื่น ๆ โดยมีแนวทางที่มีมาตรฐานการปฏิบัติงานที่ช่วยทำให้คนสามารถรับผิดชอบได้ นอกจากนี้หลักสิทธิมนุษยชนยังให้ข้อมูลเกี่ยวกับความพยายามในการกำกับดูแลที่ดี มีการพัฒนากรอบกฎหมาย นโยบาย มาตรการ การจัดสรรงบประมาณและมาตรการอื่น ๆ อย่างไรก็ตามหากปราศจากการปกครองที่ดี สิทธิมนุษยชนก็ไม่ใช่ที่ยอมรับได้ และไม่ได้รับการคุ้มครองอย่างยั่งยืน การดำเนินการตามสิทธิมนุษยชนขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม ซึ่งรวมถึงกรอบกฎหมายและสถาบันที่เหมาะสม ตลอดจนกระบวนการทางการเมือง การบริหารจัดการ และการบริหารที่รับผิดชอบต่อสังคมในการตอบสนองต่อสิทธิและความต้องการของประชากร

สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย (2557, [สื่อออนไลน์](#)) นำเสนอว่า ธรรมาภิบาลเป็นหลักการที่นำมาใช้บริหารงานในปัจจุบันอย่างแพร่หลาย ด้วยเหตุเพราะช่วยสร้างสรรค์และส่งเสริมองค์กรให้มีศักยภาพและประสิทธิภาพ อาทิ พนักงานต่างทำงานอย่างซื่อสัตย์ สุจริตและขยันหมั่นเพียร ทำให้ผลทำให้ผลประกอบการของธุรกิจองค์กรนั้นขยายตัว นอกจากนี้แล้วยังทำให้บุคคลภายนอกที่เกี่ยวข้อง ครัทธา และเชื่อมั่นในองค์กรนั้น ๆ อันทำให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เช่น องค์กรที่โปร่งใส ย่อมได้รับความไว้วางใจในการร่วมทำธุรกิจ

รัฐบาลที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ ย่อมสร้างความเชื่อมั่นให้แก่นักลงทุนและประชาชน ตลอดจนส่งผลดีต่อเสถียรภาพของรัฐบาล และความเจริญก้าวหน้าของประเทศ เป็นต้น

การบริหารจัดการบ้านเมืองดี ตามหลักธรรมาภิบาล เป็นวิธีการที่ดีที่นำมาใช้ในการบริการจัดการองค์การ หรือประเทศ ให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีคุณธรรม โปร่งใส ยุติธรรมและตรวจสอบได้ และมีประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาของสังคม นำมาซึ่งความเจริญด้านต่าง ๆ จะเห็นว่า ธรรมาภิบาลมีความสำคัญต่อการบริหารจัดการ และประโยชน์ต่อองค์กร ชุมชน สังคม ประเทศชาติ และสังคมโลก ดังต่อไปนี้

1. เป็นหลักพื้นฐานในการสร้างความเป็นธรรมในสังคม เชื้อประโยชน์ให้กับทุกคนทุกระดับ ทั้งคนรวยและคนจน
2. การใช้หลักธรรมาภิบาลในทุกระดับส่งผลให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน
3. หลักธรรมาภิบาลช่วยลด บรรเทา และแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้
4. หลักธรรมาภิบาลจะช่วยให้สังคมมีความเข้มแข็งในทุกด้าน
5. หลักธรรมาภิบาล เป็นแนวคิดช่วยลดปัญหาการฉ้อราษฎร์บังหลวง
6. หลักธรรมาภิบาล เป็นแนวคิดที่เกื้อหนุนสังคมประชาธิปไตย และส่งเสริมให้คนมีส่วนร่วม ชี้อัตย์สุจริต
7. หลักธรรมาภิบาลจะช่วยให้ระบบบริหารของรัฐบาลมีความยุติธรรมที่น่าเชื่อถือได้
8. หลักธรรมาภิบาลเป็นมาตรฐานสากลที่บ่งบอกถึงระดับการพัฒนาของประเทศทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง
9. หลักธรรมาภิบาลมีหลักการการบริหารหลายรูปแบบที่ถูกนำมาใช้ในการบริหาร เช่น ระบบมาตรฐานสากลภาครัฐแห่งประเทศไทย ระบบการควบคุมคุณภาพ ระบบมาตรฐานสากล การบริการคุณภาพทั้งระบบการบริหารที่ยึดโรงเรียนเป็นฐาน
10. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 9 กำหนดให้จัดโครงสร้างระบบ และกระบวนการจัดการศึกษา โดยยึดหลักกระจายอำนาจ และหลักการมีส่วนร่วม ซึ่งสอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาล
11. หลักธรรมาภิบาลเป็นกุญแจสำคัญในการนำไปสู่การฟื้นฟู และพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศที่กำลังพัฒนา และประเทศยากจน
12. หลักธรรมาภิบาลเป็นหลักการสำคัญที่องค์การระหว่างประเทศใช้เป็นเงื่อนไขในการพิจารณาให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศยากจน หรือประเทศที่กำลังพัฒนา
13. หลักธรรมาภิบาลเป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมให้สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข

14. หลักธรรมาภิบาลมีกระบวนการจัดทรัพยากรต่าง ๆ ที่เป็นธรรมต่อคนในสังคม ให้ความมั่นใจแก่กลุ่มผู้ด้อยโอกาสและยากจน มีการจัดระบบเศรษฐกิจที่มีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ และรักษาความสมดุลของระบบเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของประเทศ อย่างมีเสถียรภาพ

สรุปได้ว่า ธรรมาภิบาลมีความสำคัญในฐานะเป็นบรรทัดฐานและค่านิยมในการดำเนินงานให้เกิดความโปร่งใส ลดปัญหาการฉ้อราษฎร์บังหลวง สร้างความเป็นธรรมในสังคม เอื้อประโยชน์ให้คนทุกระดับมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสงบสุขจะนำไปสู่การแก้ไขปัญหา เศรษฐกิจ และสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นกระบวนการที่มีความสัมพันธ์ร่วมกัน ทั้งในส่วนของ ภาครัฐ เอกชน สังคม และประชาชน ซึ่งหากนำหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ในการบริหาร จัดการศึกษา ก็จะทำให้พบว่า หลักธรรมาภิบาลมีความสำคัญ และควรเป็นหลักที่ผู้บริหารสถานศึกษา

องค์ประกอบของธรรมาภิบาล

สถาบันพระปกเกล้า (2558, หน้า 8) ได้ให้ความหมายขององค์ประกอบของธรรมาภิบาล ไว้ว่า หลังจากธนาคารโลกได้เผยแพร่รายงานเรื่อง Sub-Saharan Africa From Crisis to Sustainable Growth ออกไป ทำให้แนวคิดธรรมาภิบาล (Good Governance) ได้รับความสนใจ และมีการจัดทำองค์ประกอบของธรรมาภิบาลขึ้นในหลายองค์การ เช่น UNDP ซึ่งเป็นหน่วยงานให้การสนับสนุนการพัฒนาในประเทศต่าง ๆ ได้วางองค์ประกอบธรรมาภิบาล ดังนี้

1. การมีส่วนร่วม (Participation) ชายและหญิงทุกคนควรมีสิทธิ์มีเสียงในการตัดสินใจ ทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม ผ่านทางสถาบันตัวแทนอันชอบธรรมของตน การมีส่วนร่วมที่เปิดกว้างนั้น ต้องอยู่บนพื้นฐานของการมีเสรีภาพในการรวมกลุ่ม และการแสดงความคิดเห็น รวมถึงสามารถเข้ามามีส่วนร่วมอย่างมีเหตุผลในเชิงสร้างสรรค์

2. นิติธรรม (Rule of Law) กรอบตัวบทกฎหมายต้องมีความเป็นธรรม และไม่มี การเลือกปฏิบัติ โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของสิทธิมนุษยชน

3. ความโปร่งใส (Transparency) ต้องอยู่บนพื้นฐานของการไหลเวียนของ ข้อมูลข่าวสาร โดยบุคคลที่มีความสนใจจะต้องสามารถเข้าถึงสถาบัน กระบวนการ และ ข้อมูลข่าวสารได้โดยตรง

4. การตอบสนอง (Responsiveness) สถาบัน กระบวนการดำเนินงานต้องพยายาม ดูแลเอาใจใส่ผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย

5. การมุ่งเน้นฉันทามติ (Consensus-Oriented) มีการประสานความแตกต่างในผลประโยชน์ของฝ่ายต่าง ๆ เพื่อหาข้อยุติร่วมกัน อันจะเป็นประโยชน์ต่อทุกฝ่าย ไม่ว่าจะป็นนโยบาย และกระบวนการขั้นตอนใด ๆ ให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

6. ความเสมอภาค/ความเที่ยงธรรม (Equity) ชายและหญิงทุกคนต้องมีโอกาสในการปรับปรุงสถานะ หรือรักษาระดับชีวิตความเป็นอยู่ของตน

7. ประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Efficiency and Effectiveness) สถาบัน กระบวนการต้องสร้างผลสัมฤทธิ์ที่ตรงต่อความต้องการ และขณะเดียวกันก็ต้องใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด

8. ภาระรับผิดชอบ (Accountability) ผู้มีอำนาจตัดสินใจไม่ว่าจะอยู่ในภาครัฐ ภาคเอกชน หรือองค์กรภาคประชาสังคม ต้องมีภาระรับผิดชอบต่อสาธารณชนทั่วไป และผู้มีส่วนได้เสียในสถาบันของตน

9. วิสัยทัศน์เชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Vision) ผู้นำและบรรดาสาธารณชนต้องมีมุมมองที่เปิดกว้างและเล็งการณ์ไกลเกี่ยวกับการบริหารกิจการบ้านเมือง และการพัฒนา มนุษย์ (สังคม) รวมถึงมีจิตสำนึกว่า อะไรคือความต้องการและความจำเป็นต่อการพัฒนา ดังกล่าว ตลอดจนมีความเข้าใจในความสลับซับซ้อนของบริบททางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และสังคม ซึ่งเป็นสิ่งที่อยู่ในแต่ละประเด็นนั้น

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วย การสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ระบุว่า ธรรมาภิบาลมีองค์ประกอบ 6 องค์ประกอบ คือ

1. หลักนิติธรรม ได้แก่ การตรากฎหมาย กฎ ข้อบังคับต่าง ๆ ให้ทันสมัย และเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม ไม่เลือกปฏิบัติ และสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย และกฎข้อบังคับเหล่านั้น โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมาย มิใช่ตามอำเภอใจ หรือตามอำนาจของตัวบุคคล

2. หลักความโปร่งใส ได้แก่ การสร้างความไว้วางใจซึ่งกัน โดยมีการให้และการรับข้อมูลที่สะดวกร เป็นจริง ทันการณ์ ตรงไปตรงมา มีที่มาที่ไปที่ชัดเจนและเท่าเทียม มีกระบวนการตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนได้

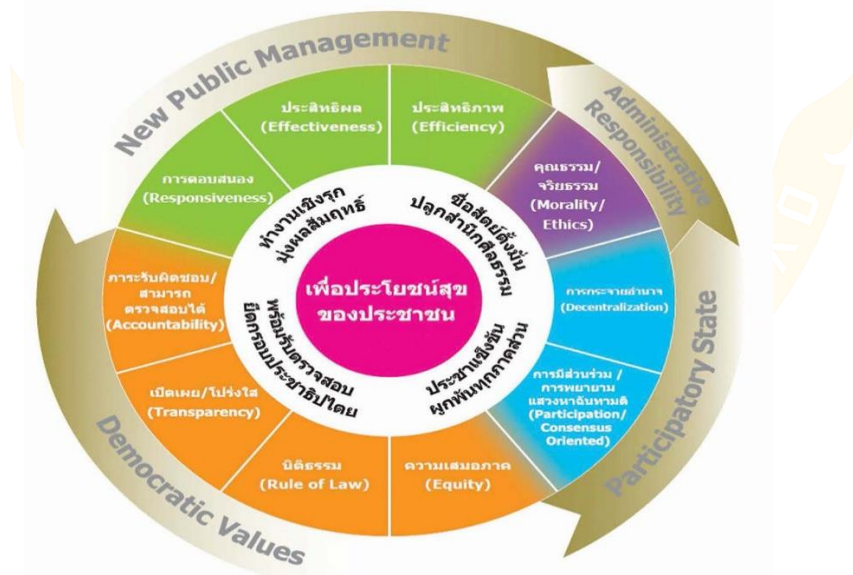
3. หลักการมีส่วนร่วม ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ และร่วมคิด ร่วมเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศในด้านต่าง ๆ เช่น การแจ้งความเห็นการไต่สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติ นอกจากนี้ ยังรวมถึงการร่วมตรวจสอบ และร่วมรับผิดชอบต่อผลของการกระทำนั้น

4. หลักความรับผิดชอบตรวจสอบได้ ได้แก่ ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้เป็นการสร้างกลไกให้มีผู้รับผิดชอบ ตระหนักในหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจ ปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง และกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง และความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน

5. หลักความคุ้มค่า ได้แก่ การบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เกิดประโยชน์ คุ้มค่า เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม

6. หลักคุณธรรม ได้แก่ การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม สำนึกในหน้าที่ของตนเอง มีความซื่อสัตย์สุจริต จริงใจ ชยัน อดทน มีระเบียบวินัย และเคารพในสิทธิของผู้อื่น

ปี พ.ศ. 2555 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการได้ทบทวนและวิเคราะห์หลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีใหม่ เพื่อให้ง่ายต่อความเข้าใจ และการนำไปปฏิบัติ รวมทั้งมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพบริบทของประเทศไทย ซึ่งได้นำเอาประเด็นที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องรวมไว้ด้วยกันเป็นหมวดหมู่และให้ความสำคัญในเรื่องของทัศนคติและพฤติกรรมของตัวบุคคลทั้งในระดับผู้นำและผู้ปฏิบัติงาน จึงได้เสนอองค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีที่ โดยประกอบด้วย 4 หลักการสำคัญ และ 10 หลักการย่อย ดังในภาพประกอบ 1



ภาพ 1 หลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2555, หน้า 20

ภารกิจหลักประการหนึ่งของสำนักงาน ก.พ.ร. คือ การส่งเสริมให้ระบบราชการไทย นำหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีมาใช้ในการบริหารราชการแผ่นดิน เพื่อประโยชน์สุขของประเทศไทยและประชาชน ตามเจตนารมณ์ของมาตรา 3/1 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2545 และพระราชกฤษฎีกา ว่าด้วย หลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546

หลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ประกอบด้วย 10 หลัก ได้แก่ หลักการตอบสนอง (Responsiveness) หลักประสิทธิผล (Effectiveness) หลักประสิทธิภาพ/คุ้มค่า (Efficiency/Value for Money) หลักความเสมอภาค (Equity) หลักมุ่งเน้นฉันทามติ (Consensus Oriented) หลักการตรวจสอบได้/มีภาระรับผิดชอบ (Accountability) หลักเปิดเผย/โปร่งใส (Transparency) หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) หลักการมีส่วนร่วม (Participation) และหลักนิติธรรม (Rule of Law)

หลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) หมายถึง หลักในการปกครอง การบริหาร การจัดการ การควบคุมดูแล กิจการต่าง ๆ ให้เป็นไปในครรลองธรรม ประกอบด้วย องค์ประกอบ 10 หลัก ได้แก่ หลักประสิทธิผล หลักประสิทธิภาพ หลักการตอบสนอง หลักการรับผิดชอบ หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักการกระจายอำนาจ หลักนิติธรรม หลักความเสมอภาค และหลักมุ่งเน้นฉันทามติ

หลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (GG Framework) ซึ่งประกอบด้วย 4 หลักการสำคัญ และ 10 หลักการย่อย ดังนี้

1. การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management) ประกอบด้วย หลักประสิทธิภาพ (Efficiency) หลักประสิทธิผล (Effective) และหลักการตอบสนอง (Responsive)
2. ค่านิยมประชาธิปไตย (Democratic Value) ประกอบด้วย หลักการรับผิดชอบ/สามารถตรวจสอบได้ (Accountability) หลักความเปิดเผย/โปร่งใส (Transparency) หลักนิติธรรม (Rule of Law) และหลักความเสมอภาค (Equity)
3. ประชาธิปไตย (Participatory State) ประกอบด้วย หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) และหลักการมีส่วนร่วม/การมุ่งเน้นฉันทามติ (Participation/Consensus Oriented)
4. ความรับผิดชอบทางการบริหาร (Administrative Responsibility) ประกอบด้วย หลักคุณธรรมจริยธรรม (Morality/Ethics)

สำหรับความหมายของหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (GG Framework) ทั้ง 4 หลักการสำคัญ และ 10 หลักการย่อย มีดังนี้

1. การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management) ประกอบด้วย

1.1 ประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง ในการปฏิบัติราชการต้องใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด เกิดผลิตภาพที่คุ้มค่าต่อการลงทุน และบังเกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม ทั้งนี้ต้องมีการลดขั้นตอนและระยะเวลาในการปฏิบัติงาน เพื่ออำนวยความสะดวกและลด ภาระค่าใช้จ่าย ตลอดจนยกเลิกภารกิจที่ล้าสมัยและไม่มีความจำเป็น

1.2 ประสิทธิผล (Effectiveness) หมายถึง ในการปฏิบัติราชการต้องมีวิสัยทัศน์เชิงยุทธศาสตร์ เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ปฏิบัติหน้าที่ตามพันธกิจให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ มีการวางแผนเป้าหมายการปฏิบัติงานที่ชัดเจน และอยู่ในระดับที่ตอบสนองต่อความคาดหวังของประชาชน สร้างกระบวนการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบและมีมาตรฐาน มีการจัดการความเสี่ยงและมุ่งเน้นผล การปฏิบัติงานเป็นเลิศ รวมถึงมีการติดตามประเมินผล และพัฒนาปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง

1.3 การตอบสนอง (Responsiveness) หมายถึง ในการปฏิบัติราชการต้องสามารถให้บริการได้อย่างมีคุณภาพ สามารถดำเนินการแล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด สร้างความเชื่อมั่นไว้วางใจ รวมถึงตอบสนองตามความคาดหวัง/ความต้องการของประชาชน ผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีความหลากหลาย และมีความแตกต่างกันได้อย่างเหมาะสม

2. ค่านิยมประชาธิปไตย (Democratic Value) ประกอบด้วย

2.1 ภาระรับผิดชอบสามารถตรวจสอบได้ (Accountability) หมายถึง ในการปฏิบัติราชการต้องสามารถตอบคำถามและชี้แจงได้เมื่อมีข้อสงสัย รวมทั้งต้องมีการจัดวางระบบการรายงานความก้าวหน้าและผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ต่อสาธารณะ เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบ และการให้คุณ ให้โทษ ตลอดจนมีการจัดเตรียมระบบการแก้ไข หรือบรรเทาปัญหา และผลกระทบใด ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้น

2.2 เปิดเผย/โปร่งใส (Transparency) หมายถึง ในการปฏิบัติราชการต้องปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ตรงไปตรงมา รวมทั้งต้องมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นและเชื่อถือได้ ให้ประชาชนได้รับทราบอย่างสม่ำเสมอ ตลอดจนวางระบบให้การเข้าถึง ข้อมูลข่าวสาร ดังกล่าวเป็นไปโดยง่าย

2.3 หลักนิติธรรม (Rule of Law) หมายถึง ในการปฏิบัติราชการต้องใช้อำนาจของกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับในการปฏิบัติงานอย่างเคร่งครัด ด้วยความเป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ และคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของประชาชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียฝ่ายต่าง ๆ

2.4 ความเสมอภาค (Equity) หมายถึง ในการปฏิบัติราชการต้องให้บริการอย่างเท่าเทียมกัน ไม่มีการแบ่งแยกด้านชายหญิง ถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม และอื่น ๆ อีกทั้งยังต้องคำนึงถึงโอกาสความเท่าเทียมกันของการเข้าถึงบริการสาธารณะของกลุ่มบุคคลผู้ด้อยโอกาสในสังคมด้วย

3. ประชาธิปไตย (Participatory State) ประกอบด้วย

3.1 การมีส่วนร่วม/การพยายามแสวงหาฉันทามติ (Participation/Consensus Oriented) หมายถึง ในการปฏิบัติราชการต้องรับฟังความคิดเห็นของประชาชน รวมทั้งเปิดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับรู้ เรียนรู้ ทำความเข้าใจ ร่วมแสดงทัศนะ ร่วมเสนอปัญหา/ประเด็นที่สำคัญที่เกี่ยวข้องร่วมคิดแก้ไขปัญหา ร่วมในกระบวนการตัดสินใจและการดำเนินงาน และร่วมตรวจสอบ ผลการปฏิบัติงาน ทั้งนี้ ต้องมีความพยายามในการแสวงหาฉันทามติหรือข้อตกลงร่วมกัน ระหว่างกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะกลุ่มที่ได้รับผลกระทบ โดยตรงจะต้องไม่มีข้อคัดค้านที่หาข้อยุติไม่ได้ในประเด็นที่สำคัญ

3.2 การกระจายอำนาจ (Decentralization) หมายถึง ในการปฏิบัติราชการควรมีการมอบอำนาจและกระจายความรับผิดชอบในการตัดสินใจ และการดำเนินการให้แก่ผู้ปฏิบัติงานในระดับต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งมีการโอนถ่ายบทบาทและภารกิจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือภาคส่วนอื่น ๆ ในสังคม

4. ความรับผิดชอบทางการบริหาร (Administrative Responsibility) ประกอบด้วย

4.1 คุณธรรมจริยธรรม (Morality/Ethics) หมายถึง ในการปฏิบัติราชการต้องมีจิตสำนึกความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปอย่างมีศีลธรรม คุณธรรม และตรงตามความคาดหวังของสังคม รวมทั้งยึดมั่นในค่านิยมหลักของมาตรฐานจริยธรรมสำหรับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และเจ้าหน้าที่ของรัฐ ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน และจรรยาบรรณวิชาชีพ ตลอดจนคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของระบบราชการไทย 8 ประการ (I AM READY) ได้แก่

I-Integrity ซื่อสัตย์และกล้ายืนหยัดในสิ่งที่ถูกต้อง

A-Activeness ทำงานเชิงรุก คิดเชิงบวกและมีจิตบริการ

M-Morality มีศีลธรรม คุณธรรมและจริยธรรม

R-Responsiveness คำนึงถึงประโยชน์สุขของประชาชนเป็นที่ตั้ง

E-Efficiency มุ่งเน้นประสิทธิภาพ

A-Accountability ตรวจสอบได้ D-Democracy ยึดมั่นในหลักประชาธิปไตย

Y-Yield มุ่งผลสัมฤทธิ์การบริหารภาครัฐกับการสร้างธรรมาภิบาล

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของธรรมาภิบาลตามแนวคิดของนักวิชาการหรือองค์การต่าง ๆ มีความแตกต่างกันไปตามบริบทและการให้ความสำคัญในแต่ละด้าน ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าการนำหลักการดังกล่าวมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทและเงื่อนไขขององค์การเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยสนับสนุนให้องค์การดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สามารถบรรลุเป้าหมายขององค์การได้อย่างมีคุณภาพ ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แนวคิดของ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2555, หน้า 19-22) เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการกำหนดองค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาลของการบริหารจัดการที่ดีไว้ 10 องค์ประกอบ ได้แก่ 1. หลักประสิทธิผล 2. หลักประสิทธิภาพ 3. หลักการตอบสนอง 4. หลักการรับฟังความคิดเห็น 5. หลักความโปร่งใส 6. หลักการมีส่วนร่วม 7. หลักการกระจายอำนาจ 8. หลักนิติธรรม 9. หลักความเสมอภาค 10. หลักมุ่งเน้นฉันทามติ

การประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหาร

การบริหารงานในรูปแบบของธรรมาภิบาลนั้น จะเน้นที่การเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง มั่นคง ไม่ล้มละลาย ไม่เสี่ยงต่อความเสียหาย พนักงานมีความมั่นใจในองค์การว่าสามารถปฏิบัติงานในองค์การได้ในระยะยาว การนำธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารนั้น เพื่อให้องค์การมีความน่าเชื่อถือและได้รับการยอมรับจากสังคม ปัจจุบันการบริหารงานในภาครัฐได้รับความสนใจ จากประชาชนเป็นอย่างมาก ในเรื่องของความโปร่งใสในการดำเนินงาน ดังนั้น การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในหน่วยงานของภาครัฐก็เพื่อให้ประชาชนเกิดความเชื่อถือว่าปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการทุจริตคอร์รัปชันของหน่วยงานภาครัฐจะลดลง ซึ่งสิ่งจำเป็นในการบริหารงานของหน่วยงานในภาครัฐ ได้แก่

1. ความรับผิดชอบและตรวจสอบได้ ความรับผิดชอบ คือ บุคคล องค์กร และผู้ที่ทำหน้าที่ในการตัดสินใจ ซึ่งหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารงานภาครัฐ ต้องมีภาระความรับผิดชอบต่อสาธารณะเกี่ยวกับการกระทำกิจกรรมหรือการตัดสินใจใด ๆ ซึ่งส่งผลกระทบต่อ สาธารณะ ความรับผิดชอบที่กล่าวมา หมายถึง การเปิดเผยข้อมูล การมีความยุติธรรม ปฏิบัติต่อทุกคนด้วยความเสมอภาค และตรวจสอบได้ โปร่งใส และดำเนินการภายใต้กรอบ ของกฎหมาย

2. ความโปร่งใส หมายถึง การตัดสินใจและการดำเนินการต่าง ๆ อยู่บนกฎระเบียบชัดเจน การดำเนินงานของรัฐบาลในด้านนโยบายต่าง ๆ นั้น สาธารณะชนสามารถรับทราบ

และมีความมั่นใจได้ว่า การดำเนินงานของรัฐนั้นมาจากความตั้งใจในการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมายของนโยบาย

3. การปราบทุจริตและการประพฤติมิชอบ การที่องค์กรภาครัฐใช้อำนาจหน้าที่หรือการแสวงหาผลประโยชน์ในทางส่วนตัว เหล่านี้ถือเป็นการทุจริต และการประพฤติมิชอบ ทั้งต่อองค์กรภาครัฐเอง และองค์กรในภาคเอกชน การปรับปรุงประสิทธิภาพในการทำงาน และการทำให้เกิดความโปร่งใส รวมไปถึงการปฏิรูประบบราชการจะเป็นเครื่องมือในการปราบปรามการฉ้อฉล และเสริมสร้างธรรมาภิบาล

4. การสร้างการมีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมเป็นการเปิดโอกาสให้กับประชาชน หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เข้ามามีบทบาทในการตัดสินใจดำเนินนโยบาย มีส่วนร่วมในการควบคุม การปฏิบัติงานของสถาบัน การมีส่วนร่วมจะก่อให้เกิดกระบวนการตรวจสอบ และเรียกร้อง ในกรณีที่เกิดความสงสัยในกระบวนการดำเนินงานของรัฐได้เป็นอย่างดี

5. การมีกฎหมายที่เข้มแข็ง ธรรมาภิบาลมีพื้นฐานการดำเนินการอยู่บนกรอบของกฎหมาย โดยไม่เลือกปฏิบัติ มีการให้ความเสมอภาคเท่าเทียม และเป็นธรรมกับทุกฝ่าย มีกฎหมายที่เข้มแข็ง มีการระบุงการลงโทษที่ชัดเจน และมีผลบังคับใช้ได้จะเป็นสิ่งที่ช่วยพัฒนาระบบการปกครอง เพื่อป้องกันการละเมิดหรือฝ่าฝืน การมีระบบกฎหมายที่ดีจะส่งเสริมการปกครองตามหลักนิติธรรม

6. การตอบสนองที่ทันการณ์ ธรรมาภิบาล หมายถึง การให้การตอบสนองที่ทันการณ์ ต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายในเวลาที่เหมาะสม

7. ความเห็นชอบร่วมกัน สังคมที่ประกอบด้วยบุคคลที่มีความคิดเห็นแตกต่างกันไป ธรรมาภิบาลจะทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการประสานความต้องการที่แตกต่างกัน ให้อยู่บนพื้นฐานของประโยชน์ส่วนรวม และขององค์การเป็นหลัก

8. ประสิทธิภาพและประสิทธิผล ประสิทธิภาพและประสิทธิผลในหลักธรรมาภิบาลนั้น ต้องการให้มีการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดและคุ้มค่า

9. ความเสมอภาคและความเกี่ยวข้อง หลักธรรมาภิบาลจะเน้นให้บุคลากรทุกคนในองค์กร รู้สึกมีส่วนร่วมหรือรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งกับองค์กร บุคคลสามารถมีส่วนร่วมเกี่ยวข้อง ในกิจกรรมหลักที่จะช่วยสร้างความเติบโตให้กับหน่วยงาน

ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า การส่งเสริมให้เกิดการสร้างธรรมาภิบาลนั้น มาจากความร่วมมือของสถาบัน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาสังคม บทบาทของรัฐที่สำคัญนั้น คือ รัฐเป็นผู้มีบทบาทในการวางรากฐาน และรักษากฎระเบียบต่าง ๆ การสร้างธรรมาภิบาลของรัฐนั้น จำเป็นต้องอาศัยระบบการจัดการภาครัฐที่มีประสิทธิภาพ มีภาระรับผิดชอบภายใต้กฎหมาย

และนโยบายที่โปร่งใสตรวจสอบได้ ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่รัฐจะต้องมีการปฏิรูประบบราชการ เพื่อปรับปรุงระบบการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ และรับผิดชอบภายใต้กรอบของกฎหมาย ซึ่งจุดมุ่งหมายในการสร้างธรรมาภิบาลของภาครัฐนั้น จะต้องพยายามปฏิรูปการบริหารจัดการให้ถูกต้องตามหลักเหตุผลและหน้าที่ มีระบบความรับผิดชอบต่อด้านการเงินที่มีประสิทธิภาพมาใช้ และให้มีความโปร่งใสในการปฏิบัติงาน ยกกระดับความชำนาญของภาครัฐให้มีความทันสมัย เป็นต้น ส่วนบทบาทขององค์การภาคเอกชน และบทบาทของประชาสังคม ที่มีต่อการสร้างธรรมาภิบาล คือ การรวมตัวกันของสาธารณชนในการต่อต้านการทุจริต และการประพฤติมิชอบ โดยรัฐควรมีการหามาตรการที่จะกระตุ้นให้เกิดการตระหนักถึงการทำความผิดจรรยาบรรณ เป็นต้น

สรุปได้ว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลทำให้องค์การสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานได้ อีกทั้งยังเป็นกลไกในการควบคุม ติดตาม และตรวจสอบ โดยมีประชาชนหรือองค์การภายนอกมีส่วนร่วม ทั้งนี้ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความเสียหายแก่การบริหารองค์การ เพราะการสร้างธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้นในองค์การเป็นการสร้างสำนึกที่ดีในการบริหารงาน และการทำงานในองค์การ และจัดระบบที่สนับสนุนให้มีการปฏิบัติตามสำนึกที่ดี ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ ไม่สิ้นเปลือง การติดตามการทุจริต ความโปร่งใส โดยคำนึงถึงผู้ที่เกี่ยวข้องที่จะได้รับผลกระทบ เนื่องจากผู้ที่ได้รับผลกระทบ จากการปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐบาลนั้น จะเกี่ยวข้องกับประชาชนโดยตรง และบุคลากรควรเรียนรู้และนำมาปฏิบัติเพื่อการพัฒนาสถานศึกษาร่วมกัน เพราะการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาล จะก่อให้เกิดการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ มีคุณธรรม โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ โดยเน้นกระบวนการที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและรับผิดชอบต่อการบริหาร หากไม่นำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ อาจส่งผลกระทบต่อสถานศึกษาได้รับการพัฒนาไม่ครบทุกด้าน เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญเฉพาะจุด ขาดการตรวจสอบในการบริหารงาน ท้ายที่สุดก็จะส่งผลกระทบต่อนักเรียน ผู้เกี่ยวข้อง และสถานศึกษาด้วย

หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษา

แมนสรวง แซ่จิม (2557) การบริหารที่ดี มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลนั้น จะขาดเสียมิได้คือ การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาล คือ คุณธรรมของนักปกครองนักบริหารที่ดี (Good Governance) ตามพระราชกฤษฎีกา ว่าด้วย หลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีวิธีการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลที่เป็นกฎหมายเพื่อใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาให้บรรลุเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ มีนัยดังต่อไปนี้

1. หลักนิติธรรม ผู้บริหารจะต้องยึดหลักความถูกต้อง คือ มีการพิจารณาวินิจฉัยปัญหา การทำการตัดสินใจ (Decision Making) และสั่งการ (Command) ด้วยความถูกต้องตามกฎหมาย บ้านเมือง และกฎระเบียบข้อบังคับ ระเบียบ วินัยข้าราชการ และจรรยาบรรณครู ซึ่งเป็นข้อบังคับภายใต้ข้อตกลงร่วมกัน ให้ถูกต้องตามหลักศีลธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีของสังคม ถูกต้องตามนโยบายของผู้บังคับบัญชาหน่วยเหนือ และถูกต้องตรงประเด็นตามหลักวิชา และได้รับความพึงพอใจจากผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในระบบงานของสถานศึกษา ทั้ง 4 งาน อันได้แก่ งานบริหารวิชาการ งานบริหารงบประมาณ งานบริหารบุคคล และงานบริหารทั่วไป

2. หลักคุณธรรม ผู้บริหารจะต้องยึดหลักความเหมาะสม คือ รู้จักคิด พูด ทำกิจการงาน และปฏิบัติงานได้เหมาะสม ถูกกาลเทศะ บุคคล สังคม และสถานการณ์ ตามหลักสัปปริสธรรม 7 และหลักความยุติธรรม คือ มีการวินิจฉัย สั่งการ และปฏิบัติต่อผู้อยู่ใต้ปกครอง และบุคคลที่เกี่ยวข้อง ด้วยความชอบธรรม บนพื้นฐานแห่งหลักธรรม หลักการ เหตุผล และข้อมูลที่ถูกต้อง เชื่อถือได้ และตรงประเด็น และด้วยความเที่ยงธรรม คือ ไม่อคติ หรือลำเอียงด้วยความหลงรัก หลงชัง ด้วยความกลัวเกรง และด้วยความหลง ไม่รู้จริง คือ ขาดข้อมูลที่ถูกต้อง เชื่อถือได้ และสมบูรณ์ เป็นเครื่องประกอบการวินิจฉัย ตัดสินใจ ให้ความเที่ยงธรรม

3. หลักความโปร่งใส ผู้บริหารจะต้องยึดหลักความบริสุทธิ์ คือ มีการวินิจฉัย สั่งการ กระทำกิจการงานด้วยความบริสุทธิ์ใจ คือ ด้วยเจตนา ความคิดอ่าน ที่บริสุทธิ์ โปร่งใส ใช้ระบบสารสนเทศสามารถตรวจสอบได้ตลอดเวลา โดยใช้หลักการ PDCA ในระบบงานของสถานศึกษาทั้ง 4 งาน

4. หลักการมีส่วนร่วม ผู้บริหารจะต้องให้ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการจัดการศึกษา ทั้งครู นักเรียน ผู้ปกครอง ตลอดทั้งชุมชน มีส่วนร่วมดำเนินการจัดการศึกษาในโครงการ และกิจกรรมของสถานศึกษาที่จัดขึ้นตลอดปีการศึกษา ในรูปแบบของคณะกรรมการ

5. หลักความรับผิดชอบ ผู้บริหารจะต้องให้ผู้ที่มีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการศึกษา ได้ตระหนักถึงความรับผิดชอบร่วมกัน ในผลของการจัดการศึกษาที่มีผลผลิต คือ ตัวผู้เรียนที่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่แตกต่างกัน

6. หลักความคุ้มค่า ผู้บริหารจะต้องใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินการกับทรัพยากรทางการศึกษาอย่างคุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด โดยใช้หลักการ PDCA เข้ามาตรวจสอบคุณภาพของระบบงาน ทั้ง 4 งาน อย่างครบถ้วน

สรุป หากผู้บริหารสถานศึกษาได้ใช้หลัก “ธรรมมาภิบาล” นี้ ในการบริหารจัดการสถานศึกษา และกระจายเป็นข้อปฏิบัติ ปฏิบัติชอบ จึงใช้ประกอบในการปฏิบัติงานของ

แต่ละบุคคล ให้บรรลุความสำเร็จตามเป้าหมายของการจัดการศึกษาแล้วนั้น จะก่อให้เกิดประโยชน์สุข แก่ส่วนรวมได้เป็นอย่างดี และยั่งยืนตลอดไป

การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา

การบริหารจัดการของสถานศึกษา ซึ่งมีหน้าที่ให้บริการการศึกษาแก่ประชาชน และเป็นสถานศึกษาของรัฐ จึงต้องนำหลักการว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ซึ่งเรียกกันโดยทั่วไปว่า “ธรรมาภิบาล” มาบูรณาการในการบริหารและจัดการศึกษา เพื่อเสริมสร้าง ความเข้มแข็งให้กับสถานศึกษาในฐานะที่เป็นนิติบุคคล หลักการดังกล่าว ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า หลักธรรมาภิบาล ภาวะบูรณาการเข้ากับการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษาการดำเนินงานด้านวิชาการ งบประมาณ บริหารงานบุคคล และบริหารทั่วไป และเป้าหมายในการจัดการศึกษา คือ ทำให้ผู้เรียนเป็นคนดี เก่ง และมีความสุข การบริหารจัดการของสถานศึกษา ซึ่งมีหน้าที่ให้บริการการศึกษาแก่ประชาชน และเป็นสถานศึกษาของรัฐ จึงต้องนำหลักการว่าด้วย การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ซึ่งเรียกกันโดยทั่วไปว่า “ธรรมาภิบาล” มาบูรณาการในการบริหารและจัดการศึกษา เพื่อเสริมสร้าง ความเข้มแข็งให้กับโรงเรียน ในฐานะที่เป็นนิติบุคคลด้วย หลักการดังกล่าว ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า หลักธรรมาภิบาล ภาวะบูรณาการเข้ากับการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา ซึ่งได้แก่ การดำเนินงานด้านวิชาการ งบประมาณ บริหารงานบุคคล และบริหารทั่วไป และเป้าหมายในการจัดการศึกษา คือ ทำให้ผู้เรียนเป็นคนดี เก่ง และมีความสุข ดังมีรายละเอียดแนวคิดของธรรมาภิบาลในแต่ละด้าน ดังนี้

1. การบริหารงานด้านวิชาการ งานวิชาการเป็นงานหลัก หรือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษา ที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนการวัดผลประเมินผล รวมทั้งการวัดปัจจัยเกื้อหนุน การพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่น ได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ

2. การบริหารงบประมาณ การบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษามุ่งเน้นความเป็นอิสระในการบริหารจัดการ มีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหาร มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ และบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ให้มีการจัดหาผลประโยชน์ จากทรัพย์สินของสถานศึกษา รวมทั้งจัดหารายได้จากบริการมาใช้บริหารจัดการเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา ส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีขึ้นต่อผู้เรียน

3. การบริหารงานบุคคล การบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา เป็นภารกิจสำคัญที่มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองภารกิจของสถานศึกษาเพื่อดำเนินการ ด้านการบริหารงานบุคคลให้เกิดความคล่องตัว อิสระ ภายใต้กฎหมายระเบียบ เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล ชำระราชการครูและนักศึกษาทางการศึกษาได้รับการพัฒนา มีความรู้ ความสามารถ มีขวัญกำลังใจ ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคง และก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อ การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ

4. การบริหารงานทั่วไป การบริหารงานทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารองค์กร ให้บริการบริหารงานอื่น ๆ บรรลุผลตามมาตรฐานคุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีบทบาทหลักในการประสาน ส่งเสริม สนับสนุน และอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการให้บริการการศึกษาทุกรูปแบบ มุ่งพัฒนาสถานศึกษาให้ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ส่งเสริมในการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ตามหลักการบริหารงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก โดยเน้นความโปร่งใส ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ ตลอดจนการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชน และองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

สรุปได้ว่า การจัดการศึกษามีหลักการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเข้าไปเกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษาในทุกข่างาน เช่น การบริหารงานวิชาการต้องใช้หลักการมีส่วนร่วมหลักความรับผิดชอบ โดยเน้นการทำงานเป็นอิสระ คล่องตัว การบริหารงบประมาณใช้หลักความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และความคุ้มค่าในการบริหารเพื่อเกิดประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล การบริหารงานบุคคล เป็นหลักนิติธรรม การมีส่วนร่วม และความรับผิดชอบต่อทุกคนทุกฝ่าย การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้บริหารจัดการในโรงเรียนยังเป็นเครื่องมือสำคัญ ที่จะช่วยให้การปฏิรูปการศึกษาของประเทศสามารถดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3

ข้อมูลทั่วไป

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง” เขต 3 เป็นหน่วยงานในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ตั้งอยู่ เลขที่ 359 ถนนวิเชตวัฒนา ตำบลแจ้ห่ม อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง มีหน้าที่หลักในการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 37 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546โดยมีความรับผิดชอบครอบคลุมพื้นที่ 3 อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอแจ้ห่ม อำเภอวังเหนือ และอำเภอเมืองปานโรงเรียนในสังกัด 92 โรงเรียน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ได้จำแนกโรงเรียนตามขนาด 3 ขนาด ดังนี้

1. โรงเรียนขนาดเล็กมีนักเรียนตั้งแต่ 1-120 คน มีจำนวน 78 โรงเรียน
2. โรงเรียนขนาดกลางที่มีนักเรียนตั้งแต่ 121-499 คน มีจำนวน 13 โรงเรียน
3. โรงเรียนขนาดใหญ่ที่มีนักเรียนตั้งแต่ 500 คน ขึ้นไป มีจำนวน 1 โรงเรียน

ตาราง 1 แสดงจำนวนโรงเรียนจำแนกตามขนาด 3 ขนาด ปีการศึกษา 2563 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3

ที่	อำเภอ	โรงเรียน 3 ขนาด			รวม
		1-120 คน	121-499คน	>=500 คน	
		เล็ก	กลาง	ใหญ่	
1	อำเภอแจ้ห่ม	29	4	1	34
2	อำเภอวังเหนือ	18	7	-	25
3	อำเภอเมืองปาน	31	2	-	33
รวมทั้งสิ้น		78	13	1	92

ที่มา: กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3, 2563
(ข้อมูล ณ วันที่ 20 กรกฎาคม 2563)

ที่ตั้งและอาณาเขต

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ตั้งอยู่เลขที่ 359 ถนนวิเชตวัฒนา ตำบลแจ้ห่ม อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง มีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับ อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

ทิศใต้ ติดต่อกับ อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ อำเภองาว จังหวัดลำปาง

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ตั้งอยู่เลขที่ 359 ถนนวิเชตวัฒนา ตำบลแจ้ห่ม อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง เป็นที่ทำการของกลุ่มกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา กลุ่มอำนวยการ กลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์ กลุ่มนโยบายและแผน กลุ่มบริหารงานบุคคล กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษาและหน่วยตรวจสอบภายใน บริหารการศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่ 3 อำเภอ คือ

1. อำเภอแจ้ห่ม เป็นที่ตั้งของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3
2. อำเภอวังเหนือ ตั้งอยู่ทางทิศเหนือของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ห่างจากที่ตั้งของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ประมาณ 56 กิโลเมตร
3. อำเภอเมืองปาน ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ห่างจากที่ตั้งของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ประมาณ 26 กิโลเมตร

ทิศทางการพัฒนาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 มีภารกิจหลักในการจัดและส่งเสริมการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดนโยบายเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานไปในทิศทางที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561–2580) แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579 นโยบายกระทรวงศึกษาธิการ นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แผนพัฒนาการศึกษาจังหวัดลำปาง ซึ่งได้กำหนดทิศทางการพัฒนาไว้ดังนี้

วิสัยทัศน์

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างมีคุณภาพตามมาตรฐาน ผู้เรียนดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21

พันธกิจ

1. พัฒนาระบบและกระบวนการจัดการศึกษาที่คนไทยทุกคนเข้าถึงโอกาสในการศึกษาและเรียนรู้ขั้นพื้นฐานสร้างความเสมอภาคด้านการศึกษาแก่ผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมายยกระดับคุณภาพและประสิทธิผลของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. พัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีความรู้ คุณลักษณะ และทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สามารถพัฒนาศักยภาพและเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง
3. สนับสนุนให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้และสังคมคุณธรรม จริยธรรม ที่ผู้เรียนทุกคนอยู่ร่วมกันอย่างปลอดภัย สงบสุข โดยนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการศึกษา
4. จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอดคล้องและรองรับกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21 ภายใต้ยุทธศาสตร์การศึกษาประเทศไทย 4.0

เป้าหมาย

1. ประชากรวัยเรียนขั้นพื้นฐานทุกคน ได้รับการบริการทางการศึกษาที่มีคุณภาพและมาตรฐานอย่างทั่วถึง
2. ผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกกลุ่มเป้าหมาย ได้รับการบริการทางการศึกษาอย่างเสมอภาคและเท่าเทียม
3. เขตพื้นที่การศึกษาจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ สามารถพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุขีดความสามารถและเต็มตามศักยภาพ
4. เขตพื้นที่การศึกษามีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิผล เพื่อการพัฒนาผู้เรียนให้ทั่วถึงอย่างมีคุณภาพบรรลุเป้าหมายและคุ้มค่าต่อการลงทุน
5. เขตพื้นที่การศึกษามีการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่สนองตอบและก้าวทันการเปลี่ยนแปลงโลกศตวรรษที่ 21 สู่ยุทธศาสตร์การศึกษาประเทศไทย 4.0 และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นิตยา จินต์วง (2558) ได้ศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 มีการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักธรรมาภิบาลโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ทุกด้านอยู่ในระดับมาก

มีการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลเรียงตามลำดับ คือ หลักคุณธรรม หลักการคุ้มค่า หลักนิติธรรม หลักความรับผิดชอบ และหลักความโปร่งใส และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ หลักการมีส่วนร่วม ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน ประสบการณ์ในการอบรม เรื่อง การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาล และขนาดสถานศึกษา พบว่า ระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 จำแนกตามตัวแปรวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน ประสบการณ์ที่ได้รับจากการอบรมเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาล และขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมพบว่าไม่แตกต่างกันในทุก ๆ ด้าน

พระปลัดไพโรวัลย์ ชาคโร (ศรีเมือง) (2558) ได้ศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา สำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ภาพรวมอยู่ในระดับมาก คือ ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความคุ้มค่า ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความมีส่วนร่วม และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านหลักนิติธรรม ตามลำดับ ผลการเปรียบเทียบข้อมูลความคิดเห็นครูที่มีความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา สำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ทั้ง 6 ด้าน ครูให้ข้อมูลแบบสอบถาม จำนวน 210 คน เป็นเพศชาย จำนวน 37คน และเป็นเพศหญิง จำนวน 173 คน จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน ที่ไม่แตกต่างกัน เนื่องจากว่า ครู มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน ต่างกันแต่มีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา สำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ที่ไม่แตกต่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เบญจวรรณ บัวบาน (2558) ได้ศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนบ้านวาปี อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย โดยมีผลการวิจัย พบว่า 1. สภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนบ้านวาปี อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมมีการปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก 2. ข้อเสนอแนะในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา

ที่มีข้อเสนอแนะมากที่สุดในแต่ละด้าน ดังนี้ หลักนิติธรรม ควรปฏิบัติตามกฎระเบียบอย่างเคร่งครัด บริหารบุคลากรด้วยความเสมอภาคเท่าเทียมกัน (24.17%) หลักคุณธรรม ควรบริหารงานโดยยึดถือคุณธรรม และควรคำนึงถึง ผลประโยชน์ของนักเรียนมาเป็นอันดับแรก (19.78%) หลักความโปร่งใส ผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบการบริหารงานในด้านต่าง ๆ ได้ (25.27%) หลักการมีส่วนร่วม ผู้บริหารสถานศึกษา ควรส่งเสริมให้บุคลากรทุกฝ่าย ผู้ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งชุมชน มีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดกิจกรรมต่าง ๆ (49.45%) หลักความรับผิดชอบ ควรมีระเบียบ หรือแนวทางที่ชัดเจน ในการมอบหมายงานให้บุคลากรในการปฏิบัติ ส่งเสริมให้บุคลากร ได้ปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ (27.47%) หลักความคุ้มค่า ควรบริหารจัดการทรัพยากร เพื่อการดำเนินการอย่างเหมาะสม และมีความคุ้มค่าสูงสุด (29.67%)

อวัชชัย นิลประดับ, ณัฐพล ชุมวรฐายี และวัชรพงษ์ แพร่หลาย (2559) ได้ศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า 1. การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีทัศนะอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยของแต่ละด้านจากมากไปน้อย ดังนี้ หลักนิติธรรม, หลักความโปร่งใส หลักคุณธรรม หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่าและหลักความมีส่วนร่วม 2. ครูที่อยู่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างกัน มีทัศนะต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และสำหรับครูที่มีระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดสถานศึกษาต่างกัน มีทัศนะต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยรวมไม่แตกต่างกัน

สุเมธี ไชยวงศ์ (2559) ได้ศึกษาสภาพและแนวทางการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนคติของครูโรงเรียนแม่สายประสิทธิ์ศาสตร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 โดยมีผลการวิจัย พบว่า โดยภาพรวมสภาพและแนวทางการใช้หลักธรรมาภิบาล ในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนคติของครูโรงเรียนแม่สายประสิทธิ์ศาสตร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 ทุกด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ด้านหลักนิติธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านหลัก ความโปร่งใส ด้านหลักความคุ้มค่า ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้าน หลักความมีส่วนร่วม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

สภาพปัญหาโดยภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ด้านหลักนิติธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา คือ ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความมีส่วนร่วม และด้านหลักคุณธรรม กับด้านหลักความรับผิดชอบเท่ากัน และด้านหลักความคุ้มค่า มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

จันทรา อิ่มในบุญ (2559) ได้ศึกษาการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงาน โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับความผูกพันต่อองค์กรของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 ผลการวิจัย พบว่า 1) การบริหารงาน โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 โดยรวมและ เป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ความผูกพันต่อองค์กรของครู ผู้สอนตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 โดยรวมและเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมาก 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับความผูกพันต่อองค์กรของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 โดยรวม มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ ระดับ .01

จุฑามาส นาคปทุม (2559) ได้ศึกษาการบริหารการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียนเทศบาลอินทปัญญา วัดใหญ่อินทาราม เทศบาลเมืองชลบุรี ผลการวิจัย พบว่า

1. การบริหารการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนเทศบาลอินทปัญญา วัดใหญ่อินทาราม เทศบาลเมืองชลบุรี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงตามลำดับดังนี้ 1) ด้านหลักความรับผิดชอบ 2) ด้านหลักการมีส่วนร่วม 3) ด้านความโปร่งใส 4) ด้านหลักความคุ้มค่า 5) ด้านหลักคุณธรรม ตามลำดับ ยกเว้นด้าน หลักนิติธรรม อยู่ในระดับปานกลาง

2. เปรียบเทียบการบริหารการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนเทศบาลอินทปัญญา วัดใหญ่อินทาราม เทศบาลเมืองชลบุรี จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้านระดับมาก ด้านหลักความโปร่งใส และด้านหลักนิติธรรม แตกต่างกัน ระดับมาก ด้านหลักการมีส่วนร่วมและด้านหลักความรับผิดชอบ แตกต่างระดับปานกลาง ส่วนด้านหลักความคุ้มค่า แตกต่างระดับน้อย และด้านหลักนิติธรรม ไม่แตกต่างกัน

3. เปรียบเทียบการบริหารการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนเทศบาลอินทปัญญา วัดใหญ่อินทาราม เทศบาลเมืองชลบุรี จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า โดยรวมและรายด้านแตกต่างระดับมาก

วิไลรัตน์ ฝ่ายดี (2559) ได้ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขนาดกลางในอำเภอตาพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า สภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางในอำเภอตาพระยา อยู่ในระดับมาก ซึ่งจะต้องปรับปรุงให้ดีขึ้นตามลำดับ ดังนี้ หลักความโปร่งใส หลักประสิทธิผล หลักการตอบสนอง หลักคุณธรรม หลักความรับผิดชอบหลักนิติธรรม หลักประสิทธิภาพ หลักการมีส่วนร่วม หลักความเสมอภาค และหลักการกระจายอำนาจ สภาพที่ควรจะเป็นในความคาดหวังอยู่ในระดับมาก ความต้องการจำเป็นในการพัฒนา พบว่า มีความต้องการในการพัฒนา ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล มีดังนี้ควรปฏิบัติครูและบุคลากรในโรงเรียนอย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่แบ่งแยกและไม่เลือกปฏิบัติ ควรมีการมอบอำนาจในการกิจให้แก่ครูในโรงเรียนอย่างเหมาะสม ควรให้ความสำคัญต่อความยุติธรรม บุคลากรในโรงเรียน ควรมีการออกแบบกระบวนการปฏิบัติงานโดยการใช้เทคนิคและเครื่องมือการบริหารจัดการที่เหมาะสมเพื่อลดภาระกิจที่ล้าสมัยและไม่มีความจำเป็น ควรมีความกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ควรเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และควรปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหาร

กมลพรรณ พึ่งดวง (2560) ได้ศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ผลการวิจัย พบว่า 1. การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ด้าน คือ หลักคุณธรรมและจริยธรรม ส่วนที่เหลืออยู่ในระดับมาก คือ หลักความเสมอภาค หลักความเปิดเผยและโปร่งใส หลักการกระจายอำนาจ หลักนิติธรรม หลักการมีส่วนร่วมและการมุ่งเน้นฉันทามติ หลักประสิทธิผล หลักประสิทธิภาพ หลักการระับผิดชอบและสามารถตรวจสอบได้ หลักการตอบสนอง ตามลำดับ 2. ประสิทธิผลของสถานศึกษา ทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การลดอัตราการออกกลางคันของนักเรียน คุณภาพโดยทั่วไป ความใส่ใจในงาน ความพึงพอใจในงาน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3. การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษา โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

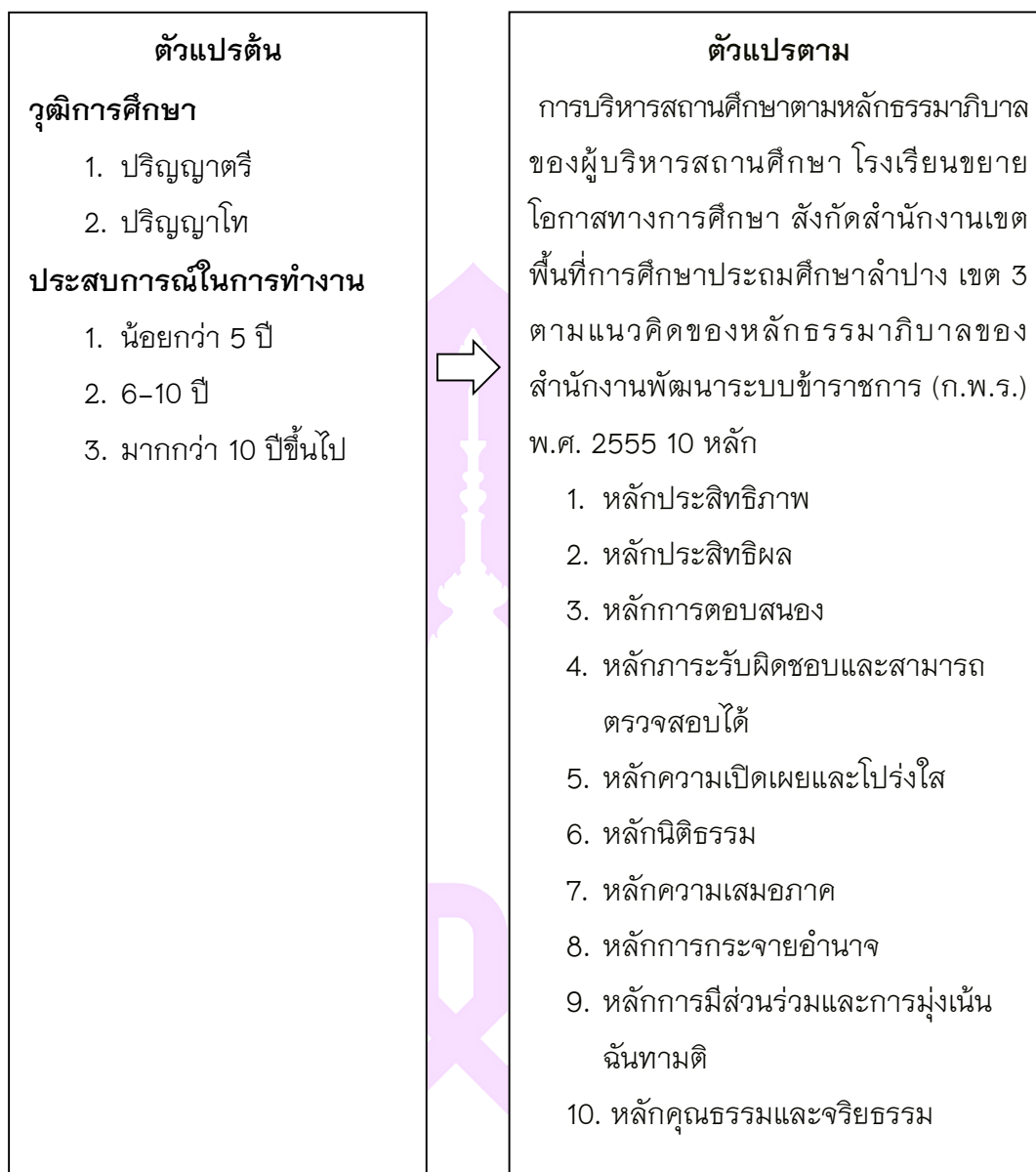
นรมน ชันดี (2561) ได้ศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ผลการวิจัย พบว่า 1) บทบาทการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน

ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ทั้ง 10 หลัก โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบบทบาทการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และประสพการณ์ในการทำงาน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุภาพรพรณ ขวณมาลัย(2561) ได้ศึกษา การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ผลการวิจัย พบว่า โดยภาพรวมการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ทั้ง 10 ด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ด้านหลักความเสมอภาค มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ด้านหลักการมีส่วนร่วม ลำดับต่อมาคือ หลักประสิทธิภาพและหลักมุ่งเน้นฉันทามติ มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน หลักประสิทธิผล หลักการกระจายอำนาจและหลักการตอบสนอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน หลักการรับผิดชอบต่อสังคม หลักความโปร่งใส และหลักนิติธรรม ตามลำดับ

กรอบแนวคิดของการวิจัย

แนวทางการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้ศึกษามุ่งศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 โดยใช้แนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2555, หน้า 19-22) เป็นหลักการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงาน ก.พ.ร. แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2545 ประกอบด้วย หลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี 10 หลัก คือ 1) หลักประสิทธิภาพ 2) หลักประสิทธิผล 3) หลักการตอบสนอง 4) หลักการรับผิดชอบต่อสังคมและสามารถตรวจสอบได้ 5) หลักความเปิดเผยและโปร่งใส 6) หลักนิติธรรม 7) หลักความเสมอภาค 8) หลักการกระจายอำนาจ 9) หลักการมีส่วนร่วมและการมุ่งเน้นฉันทามติ 10) หลักคุณธรรมและจริยธรรมโดยแสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรต้นและตัวแปรตาม ดังภาพ 2



ภาพ 2 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

จากการศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ผู้วิจัยได้เรียงลำดับขั้นตอนในการดำเนินวิจัย ดังหัวข้อต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 รวมจำนวน 12 โรงเรียน จำแนกเป็น ผู้บริหาร 60 คน ครูผู้สอน 192 คน รวมประชากรทั้งหมดที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 252 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอน ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 โดยผู้วิจัยทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารและครูผู้สอน ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (สุวิมล ติรภานันท์, 2554, หน้า 179) เทียบขนาดของประชากรที่ 260 คน ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 155 คน และสุ่มกลุ่มตัวอย่าง แบบแบ่งชั้นตามตำแหน่ง แบ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 36 คน และครูผู้สอน จำนวน 119 คน

ตาราง 2 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรทั้งหมด	ประชากรที่ต้องการศึกษา	กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา
ผู้บริหาร 60 คน	60 คน	36 คน
ครูผู้สอน 192 คน	192 คน	119 คน
รวม 252 คน	252 คน	155 คน

ตาราง 3 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกแต่ละโรงเรียน

โรงเรียนขยายโอกาส ทางการศึกษา	ประชากร ที่ต้องการศึกษา		กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษา		
	จำนวน	%	จำนวน	%	
					ผู้บริหาร
โรงเรียนแจ้คอนวิทยา	24 คน	5 คน	19 คน	3 คน	12 คน
โรงเรียนไผ่งามวิทยา	27 คน	5 คน	22 คน	3 คน	14 คน
โรงเรียนบ้านแม่ตา	18 คน	5 คน	13 คน	3 คน	7 คน
โรงเรียนทุ่งคาวิทยา	23 คน	5 คน	18 คน	3 คน	11 คน
โรงเรียนผาซ้อวิทยา	20 คน	5 คน	15 คน	3 คน	10 คน
โรงเรียนทุ่งฮั้ววิทยา	25 คน	5 คน	20 คน	3 คน	13 คน
โรงเรียนวังแก้ววิทยา	20 คน	5 คน	15 คน	3 คน	10 คน
โรงเรียนร่องเคาะวิทยา	23 คน	5 คน	18 คน	3 คน	11 คน
โรงเรียนวังทองวิทยา	20 คน	5 คน	15 คน	3 คน	10 คน
โรงเรียนวังทรายคำ (ปงวังอนุสรณ์)	15 คน	5 คน	10 คน	3 คน	5 คน
โรงเรียนแจ้ซ้อนวิทยา	24 คน	5 คน	19 คน	3 คน	12 คน
โรงเรียนบ้านขอวิทยา	13 คน	5 คน	8 คน	3 คน	4 คน
รวม	252 คน	60 คน	194 คน	36 คน	119 คน

ที่มา: กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3, 2563
(ข้อมูล ณ วันที่ 20 กรกฎาคม 2563)

เครื่องมือที่ใช้ในวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา ตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 จำนวน 1 ชุด โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ตามแนวคิดของสำนักงานพัฒนาระบบข้าราชการ (ก.พ.ร.) พ.ศ. 2555 ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับของ Likert (1967 อ้างอิงใน รุ่งนภา มหาเกตุ, 2554, หน้า 79-80) ดังนี้

5 หมายถึง การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด

3 หมายถึง การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด

2 หมายถึง การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด

1 หมายถึง การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด

ใน 10 หลัก ได้แก่ 1) หลักประสิทธิภาพ 2) หลักประสิทธิผล 3) หลักการตอบสนอง 4) หลักการรับผิดชอบต่อและสามารถตรวจสอบได้ 5) หลักความเปิดเผยและโปร่งใส 6) หลักนิติธรรม 7) หลักความเสมอภาค 8) หลักการกระจายอำนาจ 9) หลักการมีส่วนร่วมและการมุ่งเน้นฉันทามติ 10) หลักคุณธรรมและจริยธรรม จำนวน 59 ข้อ ดังนี้

1. หลักประสิทธิภาพ จำนวน 6 ข้อ
2. หลักประสิทธิผล จำนวน 10 ข้อ
3. หลักการตอบสนอง จำนวน 5 ข้อ
4. หลักการรับผิดชอบต่อและสามารถตรวจสอบได้ จำนวน 5 ข้อ
5. หลักความเปิดเผยและโปร่งใส จำนวน 5 ข้อ
6. หลักนิติธรรม จำนวน 5 ข้อ
7. หลักความเสมอภาค จำนวน 5 ข้อ
8. หลักการกระจายอำนาจ จำนวน 4 ข้อ
9. หลักการมีส่วนร่วมและการมุ่งเน้นฉันทามติ จำนวน 8 ข้อ
10. หลักคุณธรรมและจริยธรรม จำนวน 6 ข้อ

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี และการบริหารสถานศึกษา
2. นำข้อมูลที่ศึกษามากำหนดกรอบแนวคิดของการศึกษาให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของการศึกษา เรื่องการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3
3. ร่างข้อคำถามตามหลักการสร้างเครื่องมือให้ครอบคลุมเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษา
4. ปรีกษาและขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาตรวจสอบ เสนอแนะปรับปรุงแก้ไขเนื้อหาการใช้ภาษา
5. นำเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา จำนวน 3 ท่าน เพื่อหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยหาดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญพิจารณาข้อคำถามแต่ละข้อว่า มีความสอดคล้อง หรือไม่ มีเกณฑ์ประเมิน ดังนี้
 - ให้คะแนนเท่ากับ +1 หมายถึง แน่ใจว่าถูกต้องมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
 - ให้คะแนนเท่ากับ 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่ามีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
 - ให้คะแนนเท่ากับ -1 หมายถึง ยังไม่ถูกต้อง ไม่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
 แล้วนำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์กับข้อคำถามรวมถึงการใช้ภาษา ผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย
 - 5.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สันติ บุรณะชาติ อาจารย์ประจำวิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา
 - 5.2 นายถาวร เกษณา ผู้อำนวยการโรงเรียน วิทยาฐานะ เชี่ยวชาญ โรงเรียนแจ้คอนวิทยา จังหวัดลำปาง
 - 5.3 นายมนตรี ธิแก้ว ผู้อำนวยการโรงเรียน วิทยาฐานะ เชี่ยวชาญ โรงเรียนอนุบาลวังเหนือ จังหวัดลำปาง
 ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาด้วยวิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Item Objective Congruence) กำหนดค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ซึ่งค่า IOC ที่ได้เท่ากับ 0.67-1.00 ซึ่งมีความตรงของเนื้อหา นำแบบสอบถามมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของ

ผู้เชี่ยวชาญและเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิจัย พิจารณาอีกครั้ง แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

6. จากนั้นนำแบบสอบถามที่ได้รับการแก้ไขปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) กำหนดให้ค่าความเชื่อถือได้ของสัมประสิทธิ์แอลฟาไว้ที่ 0.70 ขึ้นไป ได้ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.98

7. ปรับปรุงแบบสอบถามให้เป็นฉบับสมบูรณ์ และนำไปดำเนินการเก็บข้อมูลตามขั้นตอนการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้จะดำเนินการเก็บข้อมูลตามวิธีการ และขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยทำบันทึกเสนอวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ออกหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามถึงผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในสถานศึกษา ทั้ง 12 โรงเรียน

2. ชี้แจงวัตถุประสงค์การศึกษาต่อผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ทั้ง 12 โรงเรียน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3. ผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบสอบถาม จำนวน 155 ชุด ให้กับผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 การศึกษา 2563 ทั้ง 12 โรงเรียน ตามจำนวน กระทำโดยวิธีแจกแบบสอบถามด้วยตนเอง ได้กลับคืนมา 155 ชุด คิดเป็น 100 เปอร์เซ็นต์

4. ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามคืนจากผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ปีการศึกษา 2563 ทั้ง 12 โรงเรียน ตามเวลาที่กำหนด

5. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างเสร็จสิ้นเรียบร้อยแล้ว ตรวจสอบความครบถ้วน และความถูกต้องของข้อมูลในแบบสอบถาม และนำข้อมูลที่ได้ไปทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาใช้ค่าสถิติ มีขั้นตอนดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 1 โดยการแจกแจงความถี่ และร้อยละแล้วนำเสนอในรูปแบบตาราง

2. วิเคราะห์การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ตามแนวคิดของสำนักงานพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) พ.ศ. 2555 ตามผู้บริหาร และครูผู้สอน ใน 10 หลัก ได้แก่ 1) หลักประสิทธิภาพ 2) หลักประสิทธิผล 3) หลักการตอบสนอง 4) หลักการรับผิดชอบต่อและสามารถตรวจสอบได้ 5) หลักความเปิดเผยและโปร่งใส 6) หลักนิติธรรม 7) หลักความเสมอภาค 8) หลักการกระจายอำนาจ 9) หลักการมีส่วนร่วมและการมุ่งเน้นฉันทามติ 10) หลักคุณธรรมและจริยธรรม โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) กำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์ตามแนวคิดของ บุญชม ศรีสะอาด (2554, หน้า 121) แล้วแปลความหมายตามเกณฑ์ที่กำหนด ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50–5.00 หมายความว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50–4.49 หมายความว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50–3.49 หมายความว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษามีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50–2.49 หมายความว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษามีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00–1.49 หมายความว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษามีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาลำปาง เขต 3 จำแนกตามวุฒิการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการทดสอบค่าที่ของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระจากกัน (t-test for Independent Samples)

4. วิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยการทดสอบค่าเอฟ (F-test) วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยจะดำเนินการตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1.1 การวิเคราะห์หาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ใช้การวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยพิจารณาข้อคำถามสอดคล้องกับนิยามศัพท์หรือไม่ ซึ่งในการวิจัยในครั้งนี้ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง ตั้งแต่ระหว่าง 0.60–1.00 (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

$$\text{สูตร } IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

1.2 ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach (Cronbach's Alpha Coefficient) พิจารณาจากค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่เกิน 0.70 ขึ้นไป (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

$$\text{สูตร } \alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right\}$$

เมื่อ α คือ ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

n คือ จำนวนข้อของเครื่องมือวัด

$\sum s_i^2$ คือ ผลรวมของความแปรปรวนของแต่ละข้อ

s_t^2 คือ ความแปรปรวนของคะแนนรวม

2. สถิติที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

2.1 ร้อยละ (Percentage) คำนวณจากสูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

$$\text{สูตร } P = \frac{f}{n} \times 100$$

เมื่อ P แทน ร้อยละ

f แทน ความถี่หรือคะแนนที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ

n แทน จำนวนความถี่ทั้งหมดหรือคะแนนเต็ม

2.2 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) คำนวณจากสูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

$$\text{สูตร } \bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ยของคะแนน

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

2.3 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) คำนวณจากสูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

$$\text{สูตร } S.D. = \sqrt{\frac{\sum (X - \bar{X})^2}{(n - 1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

X แทน ค่าของข้อมูลแต่ละตัวหรือจุดกึ่งกลางชั้นแต่ละตัว

\bar{X} แทน ค่าเฉลี่ยของคะแนน

n แทน จำนวนข้อมูลทั้งหมดของกลุ่มตัวอย่าง

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.1 การทดสอบค่าทีของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระจากกัน (t-test for Independent Samples)

3.2 การทดสอบค่าเอฟ (F-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) กรณีพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยจะทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe's Method)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัย ครั้งนี้โดยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 จำแนกตามวุฒิการศึกษา และจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

- n = จำนวนตัวอย่าง
- " \bar{X} " = ค่าเฉลี่ย (Mean)
- S.D. = ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- T = ค่าสถิติ (T-test)
- SS = ค่า Sum of Square
- df = ค่า Degree of Freedom
- MS = ค่า Mean Square
- F = ค่าสถิติ (F-test)
- Sig. = ค่า Significant (ระดับนัยสำคัญ)
- * = นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 4 แสดงจำนวนและค่าร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

รายการ	จำนวน (คน)	ค่าร้อยละ
1. เพศ		
1) ชาย	54	34.84
2) หญิง	101	65.16
รวม	155	100.00
2. ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน		
1) ผู้อำนวยการโรงเรียน หรือหัวหน้างานทั้ง 4 ฝ่าย	36	23.23
2) ครูผู้สอน	119	76.77
รวม	155	100.00
3. วุฒิการศึกษา		
1) ปริญญาตรี	102	65.81
2) ปริญญาโท	53	34.19
รวม	155	100.00
4. ประสบการณ์ในการทำงาน		
1) น้อยกว่า 5 ปี	51	32.90
2) 6-10 ปี	48	30.97
3) มากกว่า 10 ปีขึ้นไป	56	36.13
รวม	155	100.00

จากตาราง 4 ผลการศึกษาสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ พบว่า จากจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 155 คน มีผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดยผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิง มีจำนวนทั้งสิ้น 101 คน คิดเป็นร้อยละ 65.16 และผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชาย มีจำนวนทั้งสิ้น 54 คน คิดเป็นร้อยละ 34.84 จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ตำแหน่งครูผู้สอนมากกว่าผู้บริหารสถานศึกษาโดยผู้ตอบแบบสอบถามเป็นครูผู้สอน มีจำนวนทั้งสิ้น 119 คน คิดเป็นร้อยละ 76.77 และผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้บริหารสถานศึกษา มีจำนวนทั้งสิ้น 36 คน คิดเป็นร้อยละ 23.23 จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่

มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรี จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 65.81 มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาโท จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 34.19 และจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า ส่วนใหญ่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปีขึ้นไป จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 36.13 รองลงมาคือ มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 5 ปี จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 32.90 และมีประสบการณ์ในการทำงาน 6-10 ปี จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 30.97 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3

ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานในภาพรวมของการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3

	การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา	n = 155		การแปลผล
		\bar{X}	S.D.	
1	หลักประสิทธิภาพ	4.24	0.55	มาก
2	หลักประสิทธิผล	4.27	0.58	มาก
3	หลักการตอบสนอง	4.29	0.60	มาก
4	หลักการรับผิดชอบต่อและสามารถตรวจสอบได้	4.31	0.59	มาก
5	หลักความเปิดเผยและโปร่งใส	4.40	0.60	มาก
6	หลักนิติธรรม	4.43	0.58	มาก
7	หลักความเสมอภาค	4.49	0.56	มาก
8	หลักการกระจายอำนาจ	4.36	0.56	มาก
9	หลักการมีส่วนร่วมและการมุ่งเน้นฉันทามติ	4.36	0.57	มาก
10	หลักคุณธรรมและจริยธรรม	4.45	0.61	มาก
รวมเฉลี่ย		4.35	0.52	มาก

จากตาราง 5 การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 โดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก คือ ($\bar{X} = 4.35$) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านหลักความเสมอภาค ($\bar{X} = 4.49$) ระดับมาก รองลงมา ได้แก่ ด้านหลักคุณธรรม และจริยธรรม ($\bar{X} = 4.45$) ระดับมาก หลักนิติธรรม ($\bar{X} = 4.43$) ระดับมาก หลักความเปิดเผย และโปร่งใส ($\bar{X} = 4.40$) ระดับมาก หลักการมีส่วนร่วมและการมุ่งเน้นฉันทามติ ($\bar{X} = 4.36$) ระดับมาก หลักการกระจายอำนาจ ($\bar{X} = 4.36$) ระดับมาก หลักการรับฟังความคิดเห็น และสามารถตรวจสอบได้ ($\bar{X} = 4.31$) ระดับมาก หลักการตอบสนอง ($\bar{X} = 4.29$) ระดับมาก หลักประสิทธิผล ($\bar{X} = 4.27$) ระดับมาก และน้อยที่สุด ด้านหลักประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.24$) ระดับมาก ตามลำดับ

ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านหลักประสิทธิภาพ

การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของ ผู้บริหารสถานศึกษา ด้านหลักประสิทธิภาพ	n = 155		การแปลผล
	\bar{X}	S.D.	
1 ผู้บริหารสถานศึกษามีนโยบายใช้ทรัพยากร อย่างประหยัดเกิดผลผลิตที่คุ้มค่าต่อการลงทุน ของสถานศึกษา	4.34	0.64	มาก
2 ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติงานจนบังเกิด ประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม	4.34	0.64	มาก
3 ผู้บริหารสถานศึกษามีการลดขั้นตอนและ ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน	4.16	0.73	มาก
4 ผู้บริหารสถานศึกษาอำนวยความสะดวก ให้การ ดำเนินงานเกิดความราบรื่น	4.25	0.70	มาก
5 ผู้บริหารสถานศึกษามีแนวทางลดภาระค่าใช้จ่าย ของสถานศึกษา	4.21	0.74	มาก
6 ผู้บริหารสถานศึกษายกเลิกขั้นตอนที่ล้าสมัย และไม่มีความจำเป็น	4.14	0.70	มาก
รวมเฉลี่ย	4.24	0.55	มาก

จากตาราง 6 พบว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ด้านหลักประสิทธิภาพ ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$) และเมื่อวิเคราะห์ รายข้อ พบว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านหลักประสิทธิภาพ อยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีการปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา มีนโยบายใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดเกิดผลผลิตที่คุ้มค่าต่อการลงทุนของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$) และผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติงานจนบังเกิดประโยชน์สูงสุดต่อ ส่วนรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$) รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาอำนวยความสะดวกให้การดำเนินงานเกิดความราบรื่น ($\bar{X} = 4.25$) และข้อที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษายกเลิกชั้นตอนที่ล้าสมัยและไม่มีความจำเป็น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$)

ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านหลักประสิทธิผล

การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล		n = 155		การแปลผล
ของผู้บริหารสถานศึกษา	ด้านหลักประสิทธิผล	\bar{X}	S.D.	
1	ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดวิสัยทัศน์เชิงยุทธศาสตร์	4.27	0.67	มาก
2	ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินงานตอบสนองความต้องการของ นักเรียน ครู ผู้ปกครอง และชุมชน	4.28	0.71	มาก
3	ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติงานบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ	4.22	0.71	มาก
4	ผู้บริหารสถานศึกษามีการวางแผนเป้าหมายการปฏิบัติงานที่ชัดเจน	4.26	0.71	มาก
5	ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างกระบวนการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ และมีมาตรฐาน	4.23	0.67	มาก
6	ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติงานตรงตามมาตรฐานที่กำหนด	4.27	0.67	มาก

ตาราง 7 (ต่อ)

การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล		n = 155		การแปลผล
ของผู้บริหารสถานศึกษา	ด้านหลักประสิทธิผล	\bar{X}	S.D.	
7	ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดการ ความเสี่ยงในสถานศึกษาเมื่อเกิดปัญหาขึ้น ภายในองค์กร	4.18	0.70	มาก
8	ผู้บริหารสถานศึกษามุ่งเน้นผลการ ปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ	4.29	0.70	มาก
9	ผู้บริหารสถานศึกษามีการติดตามและ ประเมินผลการปฏิบัติงาน	4.35	0.65	มาก
10	ผู้บริหารสถานศึกษาพัฒนาและปรับปรุง การปฏิบัติงานให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง	4.32	0.68	มาก
รวมเฉลี่ย		4.27	0.58	มาก

จากตาราง 7 พบว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ด้านหลักประสิทธิผล ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$) และเมื่อวิเคราะห์รายข้อ พบว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านหลักประสิทธิผล อยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีการปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.35$) รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาพัฒนาและปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$) และข้อที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดการความเสี่ยงในสถานศึกษาเมื่อเกิด ปัญหาขึ้นภายในองค์กรอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$)

ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านหลักการตอบสนอง

การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล		n = 155		การแปลผล
ของผู้บริหารสถานศึกษา	ด้านหลักการตอบสนอง	\bar{X}	S.D.	
1	ผู้บริหารสถานศึกษาให้บริการแก่ผู้รับบริการได้อย่างมีคุณภาพ	4.32	0.64	มาก
2	ผู้บริหารสถานศึกษากำกับดูแลให้งานเสร็จสิ้นภายในเวลาที่กำหนด	4.35	0.66	มาก
3	ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความเชื่อมั่นให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียไว้วางใจ	4.32	0.75	มาก
4	ผู้บริหารสถานศึกษาตอบสนองตามความคาดหวังของผู้รับบริการ	4.24	0.70	มาก
5	ผู้บริหารสถานศึกษาตอบสนองความต้องการที่หลากหลายและมีแตกต่างกันได้อย่างเหมาะสม	4.24	0.73	มาก
รวมเฉลี่ย		4.29	0.60	มาก

จากตาราง 8 พบว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ด้านหลักการตอบสนอง ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$) และเมื่อวิเคราะห์รายข้อ พบว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านหลักการตอบสนอง อยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีการปฏิบัติ มากที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษากำกับดูแลให้งานเสร็จสิ้นภายในเวลาที่กำหนดอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.35$) รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาให้บริการแก่ผู้รับบริการได้อย่างมีคุณภาพ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$) และผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความเชื่อมั่นให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียไว้วางใจ ($\bar{X} = 4.32$) อยู่ในระดับมาก ข้อที่มีการปฏิบัติ น้อยที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาตอบสนองตามความคาดหวังของผู้รับบริการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$) และผู้บริหารสถานศึกษาตอบสนองความต้องการที่หลากหลายและมีแตกต่างกันได้อย่างเหมาะสม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$)

ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านหลักภาระรับผิดชอบและ
สามารถตรวจสอบได้

การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล		n = 155		การแปลผล
ของผู้บริหารสถานศึกษา		\bar{X}	S.D.	
ด้านหลักภาระรับผิดชอบและสามารถ ตรวจสอบได้				
1	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถตอบคำถาม และชี้แจงได้เมื่อมีข้อสงสัย	4.30	0.72	มาก
2	ผู้บริหารสถานศึกษารายงานความก้าวหน้า ของผลการดำเนินงาน	4.30	0.69	มาก
3	ผู้บริหารสถานศึกษารายงานผลสัมฤทธิ์ ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ต่อ สาธารณชน	4.32	0.68	มาก
4	ผู้บริหารสถานศึกษาเอื้อประโยชน์ในการ ตรวจสอบการทำงาน	4.30	0.63	มาก
5	ผู้บริหารสถานศึกษาจัดเตรียมระบบ การแก้ไขหรือบรรเทาปัญหา เมื่อเกิดผล กระทบต่าง ๆ ต่อสถานศึกษา	4.30	0.67	มาก
รวมเฉลี่ย		4.31	0.59	มาก

จากตาราง 9 พบว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง
เขต 3 ด้านหลักภาระรับผิดชอบและสามารถตรวจสอบได้ ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก
($\bar{X} = 4.31$) และเมื่อวิเคราะห์รายข้อ พบว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของ
ผู้บริหารสถานศึกษา ด้านหลักการตอบสนอง อยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีการปฏิบัติ
มากที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษารายงานผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ต่อ
สาธารณชน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$) รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถ
ตอบคำถามและชี้แจงได้เมื่อมีข้อสงสัย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.30$) ผู้บริหารสถานศึกษา
รายงานความก้าวหน้าของผลการดำเนินงาน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.30$) ผู้บริหารสถานศึกษา
เอื้อประโยชน์ในการตรวจสอบการทำงาน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.30$) และผู้บริหารสถานศึกษา

จัดเตรียมระบบการแก้ไขหรือบรรเทาปัญหา เมื่อเกิดผลกระทบต่าง ๆ ต่อสถานศึกษา
($\bar{X} = 4.30$)

ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านหลักความเปิดเผยและโปร่งใส

การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล		n = 155		การแปลผล
ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านหลักความเปิดเผยและโปร่งใส		\bar{X}	S.D.	
1	ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต	4.47	0.64	มาก
2	ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติงานตรงไปตรงมา	4.41	0.64	มาก
3	ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นอย่างสม่ำเสมอ	4.41	0.70	มาก
4	ผู้บริหารสถานศึกษามีข้อมูลที่เชื่อถือได้	4.37	0.69	มาก
5	ผู้บริหารสถานศึกษาวางระบบในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก	4.34	0.71	มาก
รวมเฉลี่ย		4.40	0.60	มาก

จากตาราง 10 พบว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ด้านหลักความเปิดเผยและโปร่งใส ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$) และเมื่อวิเคราะห์รายข้อ พบว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านหลักประสิทธิผล อยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีการปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$) รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติงานตรงไปตรงมา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$) และผู้บริหารสถานศึกษาเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นอย่างสม่ำเสมอ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$) และข้อที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาวางระบบในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$)

ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านหลักนิติธรรม

การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล		n = 155		การแปลผล
ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านหลักนิติธรรม	\bar{X}	S.D.		
1 ผู้บริหารสถานศึกษานำหลักกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับมา ปฏิบัติงาน อย่างเคร่งครัด	4.45	0.62	มาก	
2 ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติงานด้วย ความเป็นธรรม	4.39	0.71	มาก	
3 ผู้บริหารสถานศึกษาไม่เลือกปฏิบัติ เพื่อหวังผลประโยชน์	4.44	0.70	มาก	
4 ผู้บริหารสถานศึกษาคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพ ของครูและบุคลากรใน สถานศึกษา	4.42	0.64	มาก	
5 ผู้บริหารสถานศึกษาคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพ ของนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน	4.45	0.65	มาก	
รวมเฉลี่ย	4.43	0.58	มาก	

จากตาราง 11 พบว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ด้านหลักนิติธรรม ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$) และเมื่อวิเคราะห์รายข้อ พบว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านหลักนิติธรรม อยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีการปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษานำหลักกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับมา ปฏิบัติงานอย่างเคร่งครัด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45$) และผู้บริหารสถานศึกษาคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45$) รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาไม่เลือกปฏิบัติเพื่อหวังผลประโยชน์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.44$) และข้อที่มีการปฏิบัติ น้อยที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของครูและบุคลากรในสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.39$)

ตาราง 12 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านหลักความเสมอภาค

การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล		n = 155		การแปลผล
ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านหลักความเสมอภาค		\bar{X}	S.D.	
1	ผู้บริหารสถานศึกษาให้บริการโดยไม่แบ่งแยกเพศ เชื้อชาติ ระดับ การศึกษา และอื่น ๆ	4.50	0.68	มากที่สุด
2	ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน เข้าถึงการรับบริการ	4.54	0.63	มากที่สุด
3	ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้นักเรียน พิการ เด็กพิเศษ เข้าถึงการรับบริการ อย่างเท่าเทียม	4.48	0.67	มาก
4	ผู้บริหารสถานศึกษาให้บริการการอบรมแก่ประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน	4.42	0.66	มาก
5	ผู้บริหารสถานศึกษาให้โอกาสกลุ่มบุคคล ผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษาได้เข้ารับการศึกษาในสถานศึกษา	4.54	0.57	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย		4.49	0.56	มาก

จากตาราง 12 พบว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ด้านหลักความเสมอภาค ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$) และเมื่อวิเคราะห์รายข้อ พบว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านหลักความเสมอภาค อยู่ในระดับมากที่สุดและระดับมาก ข้อที่มีการปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ครูนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน เข้าถึงการรับบริการ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$) และผู้บริหารสถานศึกษาให้โอกาสกลุ่มบุคคลผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษาได้เข้ารับการศึกษาในสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$) รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาให้บริการโดยไม่แบ่งแยกเพศ เชื้อชาติ ระดับการศึกษาและอื่น ๆ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.50$) และข้อที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุด

ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาให้บริการการอบรมแก่ประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$)

ตาราง 13 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านหลักการกระจายอำนาจ

การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของ		n = 155		การแปลผล
ผู้บริหารสถานศึกษา		\bar{X}	S.D.	
ด้านหลักการกระจายอำนาจ				
1	ผู้บริหารสถานศึกษาจัดโครงสร้างการทำงานของบุคลากรฝ่ายต่าง ๆ อย่างเหมาะสม	4.35	0.61	มาก
2	ผู้บริหารสถานศึกษามอบอำนาจในการดำเนินงานให้หัวหน้าฝ่าย ตามความรู้ความสามารถ	4.39	0.62	มาก
3	ผู้บริหารสถานศึกษามอบอำนาจในการดำเนินงานให้ฝ่ายต่าง ๆ ตามความรู้ความสามารถ	4.43	0.65	มาก
4	ผู้บริหารสถานศึกษา มีการโอนถ่ายบทบาทและภารกิจให้แก่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นหรือภาคส่วนอื่น ๆ ในสังคม	4.26	0.67	มาก
รวมเฉลี่ย		4.36	0.56	มาก

จากตาราง 13 พบว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ด้านหลักการกระจายอำนาจ ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$) และเมื่อวิเคราะห์รายข้อ พบว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านหลักการกระจายอำนาจ อยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีการปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามอบอำนาจในการดำเนินงานให้ฝ่ายต่าง ๆ ตามความรู้ความสามารถ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$) รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามอบอำนาจในการดำเนินงานให้หัวหน้าฝ่ายตามความรู้ความสามารถ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.39$) และข้อที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา มีการโอนถ่ายบทบาทและภารกิจให้แก่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นหรือภาคส่วนอื่น ๆ ในสังคม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$)

ตาราง 14 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านหลักการมีส่วนร่วมและ
การมุ่งเน้นฉันทามติ

การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของ		n = 155		การแปลผล
ผู้บริหารสถานศึกษา		\bar{X}	S.D.	
ด้านหลักการมีส่วนร่วมและการมุ่งเน้นฉันทามติ				
1	ผู้บริหารสถานศึกษารับฟังความคิดเห็นของ ผู้รับบริการ ครู และบุคลากรภายในสถานศึกษา	4.35	0.72	มาก
2	ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้รับบริการ ร่วมเสนอปัญหาและ แนวทางที่สำคัญในการ ดำเนินงานของสถานศึกษา	4.44	0.68	มาก
3	ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้รับบริการ ร่วมคิดวิเคราะห์และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของ สถานศึกษา	4.32	0.67	มาก
4	ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้รับบริการ มีส่วนร่วมตรวจสอบ ผลการปฏิบัติงาน	4.32	0.61	มาก
5	ผู้บริหารสถานศึกษาคำนึงถึงโอกาสความเท่าเทียมกัน ของการเข้าถึง บริการสาธารณะของ กลุ่มบุคคลผู้ด้อยโอกาสในสังคม	4.35	0.67	มาก
6	ผู้บริหารสถานศึกษาแสวงหาฉันทามติหรือข้อตกลง ร่วมกันระหว่าง สถานศึกษา บุคลากร และ ผู้รับบริการ	4.37	0.67	มาก
7	ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความเข้าใจที่ดีระหว่าง สถานศึกษา บุคลากร และผู้รับบริการ	4.39	0.64	มาก
8	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถยุติข้อขัดแย้ง ในกลุ่มที่ได้รับผลกระทบ	4.33	0.66	มาก
รวมเฉลี่ย		4.36	0.57	มาก

จากตาราง 14 พบว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร
สถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ด้านหลักการมีส่วนร่วมและการมุ่งเน้นฉันทามติ ในภาพรวม
อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$) และเมื่อวิเคราะห์รายข้อ พบว่า การบริหารสถานศึกษาตาม
หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านหลักการมีส่วนร่วมและการมุ่งเน้นฉันทามติ
อยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีการปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้

ผู้รับบริการร่วมเสนอปัญหาและแนวทางที่สำคัญในการดำเนินงานของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.44$) รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความเข้าใจที่ดี ระหว่างสถานศึกษา บุคลากร และผู้รับบริการ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.39$) และข้อที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้รับบริการ ร่วมคิดวิเคราะห์และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$) และผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้รับบริการมีส่วนร่วมตรวจสอบ ผลการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$)

ตาราง 15 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านหลักคุณธรรมและจริยธรรม

การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของ		n = 155		การแปลผล
ผู้บริหารสถานศึกษา		\bar{X}	S.D.	
ด้านหลักคุณธรรมและจริยธรรม				
1	ผู้บริหารสถานศึกษามีจิตสำนึกที่ดีในการปฏิบัติงาน	4.44	0.66	มาก
2	ผู้บริหารสถานศึกษามีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน	4.46	0.63	มาก
3	ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติหน้าที่อย่างมีศีลธรรมคุณธรรม	4.44	0.69	มาก
4	ผู้บริหารสถานศึกษายึดมั่นในค่านิยมหลักตามมาตรฐานจริยธรรม สำหรับผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา	4.43	0.68	มาก
5	ผู้บริหารสถานศึกษายึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพ	4.48	0.70	มาก
6	ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติงานตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา	4.47	0.66	มาก
รวมเฉลี่ย		4.45	0.61	มาก

จากตาราง 15 พบว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ด้านหลักคุณธรรมและจริยธรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45$) และเมื่อวิเคราะห์รายข้อ พบว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านหลักคุณธรรมและจริยธรรม อยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีการปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษายึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพ อยู่ในระดับมาก

($\bar{X} = 4.48$) รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติงานตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$) และข้อที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษายึดมั่นในค่านิยมหลักตามมาตรฐานจริยธรรม สำหรับผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 จำแนกตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

ตาราง 16 แสดงผลการเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 โดยภาพรวม จำแนกตามวุฒิการศึกษา

การบริหารสถานศึกษาตาม หลักธรรมาภิบาลของ ผู้บริหารสถานศึกษา	วุฒิการศึกษา				t	Sig (2-tailed)
	ปริญญาตรี (n = 102)		ปริญญาโท (n = 53)			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1 หลักประสิทธิภาพ	4.20	0.54	4.32	0.58	-1.35	0.18
2 หลักประสิทธิผล	4.21	0.58	4.38	0.56	-1.78	0.08
3 หลักการตอบสนอง	4.25	0.59	4.36	0.61	-1.07	0.29
4 หลักการรับผิดชอบและสามารถ ตรวจสอบได้	4.24	0.58	4.44	0.58	-2.02*	0.04
5 หลักความเปิดเผยและโปร่งใส	4.36	0.59	4.47	0.63	-1.01	0.31
6 หลักนิติธรรม	4.39	0.59	4.49	0.57	-0.98	0.33
7 หลักความเสมอภาค	4.45	0.57	4.58	0.52	-1.40	0.16
8 หลักการกระจายอำนาจ	4.33	0.55	4.41	0.59	-0.76	0.45
9 หลักการมีส่วนร่วมและการมุ่งเน้น ฉันทามติ	4.31	0.57	4.46	0.57	-1.61	0.11
10 หลักคุณธรรมและจริยธรรม	4.42	0.63	4.51	0.57	-0.88	0.38
รวม	4.31	0.51	4.44	0.52	-1.50	0.14

หมายเหตุ: * มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 16 พบว่า ผลการเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 มีจำนวน 1 ด้าน คือ ด้านหลักภาระรับผิดชอบและสามารถตรวจสอบได้ ส่วนด้านหลักประสิทธิภาพ ด้านหลักประสิทธิผล ด้านหลักการตอบสนอง ด้านหลักความเปิดเผยและโปร่งใส ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักความเสมอภาค ด้านหลักการกระจายอำนาจ ด้านหลักการมีส่วนร่วมและการมุ่งเน้นฉันทามติ และด้านหลักคุณธรรมและจริยธรรม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 17 แสดงผลการเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ด้านหลักประสิทธิภาพ

	การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา	วุฒิการศึกษา				t	Sig (2-tailed)
		ปริญญาตรี (n = 102)		ปริญญาโท (n = 53)			
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1	ผู้บริหารสถานศึกษามีนโยบายใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดเกิดผลผลิตที่คุ้มค่าต่อการลงทุนของสถานศึกษา	4.30	0.64	4.42	0.63	-1.03	0.31
2	ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติงานจนบังเกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม	4.28	0.64	4.45	0.64	-1.56	0.12
3	ผู้บริหารสถานศึกษามีการลดขั้นตอนและระยะเวลาในการปฏิบัติงาน	4.09	0.75	4.30	0.70	-1.73	0.09

ตาราง 17 (ต่อ)

	การบริหารสถานศึกษาตาม หลักธรรมาภิบาลของ ผู้บริหารสถานศึกษา ด้านหลักประสิทธิภาพ	วุฒิการศึกษา				t	Sig (2-tailed)
		ปริญญาตรี (n = 102)		ปริญญาโท (n = 53)			
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
4	ผู้บริหารสถานศึกษาอำนวยความสะดวกให้การดำเนินงานเกิดความราบรื่น	4.20	0.69	4.36	0.71	-1.38	0.17
5	ผู้บริหารสถานศึกษามีแนวทางการลดภาระค่าใช้จ่ายของสถานศึกษา	4.17	0.72	4.28	0.79	-0.92	0.36
6	ผู้บริหารสถานศึกษายกเลิกขั้นตอนที่ล่าช้าและไม่มีความจำเป็น	4.15	0.64	4.13	0.81	0.12	0.91
	รวม	4.20	0.54	4.32	0.58	-1.35	0.18

หมายเหตุ: * มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 17 พบว่า ผลการเปรียบเทียบ การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ในด้านหลักประสิทธิภาพ เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า ทุกข้อไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตาราง 18 แสดงผลการเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของ
ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 จำแนกตามวุฒิการศึกษา
ด้านหลักประสิทธิผล

	การบริหารสถานศึกษาตาม หลักธรรมาภิบาลของ ผู้บริหารสถานศึกษา ด้านหลักประสิทธิผล	วุฒิการศึกษา				t	Sig (2-tailed)
		ปริญญาตรี (n = 102)		ปริญญาโท (n = 53)			
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1	ผู้บริหารสถานศึกษา มีการกำหนดวิสัยทัศน์ เชิงยุทธศาสตร์	4.23	0.66	4.36	0.68	-1.18	0.24
2	ผู้บริหารสถานศึกษา ดำเนินงานตอบสนอง ความต้องการของ นักเรียน ครู ผู้ปกครอง และชุมชน	4.22	0.73	4.42	0.66	-1.67	0.10
3	ผู้บริหารสถานศึกษา ปฏิบัติงานบรรลุวัตถุประสงค์ ขององค์การ	4.17	0.73	4.32	0.67	-1.28	0.20
4	ผู้บริหารสถานศึกษามีการ วางเป้าหมายการปฏิบัติงาน ที่ชัดเจน	4.21	0.71	4.36	0.71	-1.27	0.21
5	ผู้บริหารสถานศึกษาสร้าง กระบวนการปฏิบัติงาน อย่างเป็นระบบ และมี มาตรฐาน	4.17	0.69	4.34	0.62	-1.53	0.13
6	ผู้บริหารสถานศึกษา ปฏิบัติงานตรงตามมาตรฐาน ที่กำหนด	4.22	0.68	4.38	0.63	-1.44	0.15

ตาราง 18 (ต่อ)

	การบริหารสถานศึกษาตาม หลักธรรมาภิบาลของ ผู้บริหารสถานศึกษา ด้านหลักประสิทธิผล	วุฒิการศึกษา				t	Sig (2-tailed)
		ปริญญาตรี		ปริญญาโท			
		(n = 102)		(n = 53)			
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
7	ผู้บริหารสถานศึกษามีการ จัดการความเสี่ยงในสถานศึกษา เมื่อเกิดปัญหาขึ้นภายในองค์กร	4.14	0.70	4.26	0.68	-1.07	0.28
8	ผู้บริหารสถานศึกษามุ่งเน้นผล การปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ	4.23	0.70	4.42	0.69	-1.60	0.11
9	ผู้บริหารสถานศึกษามีการ ติดตามและประเมินผลการ ปฏิบัติงาน	4.29	0.65	4.47	0.64	-1.62	0.11
10	ผู้บริหารสถานศึกษาพัฒนา และปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง	4.23	0.69	4.49	0.64	-2.33*	0.02
	รวม	4.21	0.58	4.38	0.56	-1.78	0.08

หมายเหตุ: * มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 18 พบว่า ผลการเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ในด้านหลักประสิทธิผลโดยรวมเมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า ข้อที่ 1 ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดวิสัยทัศน์เชิงยุทธศาสตร์ ข้อที่ 2 ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินงานตอบสนองความต้องการของ นักเรียน ครู ผู้ปกครอง และชุมชน ข้อที่ 3 ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติงานบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร ข้อที่ 4 ผู้บริหารสถานศึกษามีการวางแผนเป้าหมายการปฏิบัติงานที่ชัดเจน ข้อที่ 5 ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างกระบวนการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ และมีมาตรฐาน ข้อที่ 6 ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติงานตรงตามมาตรฐานที่กำหนด ข้อที่ 7 ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดการความเสี่ยงในสถานศึกษาเมื่อเกิด ปัญหาขึ้น ข้อที่ 8 ผู้บริหารสถานศึกษามุ่งเน้นผลการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ ข้อที่ 9 ผู้บริหารสถานศึกษามีการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนข้อที่ 10 ผู้บริหารสถานศึกษาพัฒนา

และปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง (0.02) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตาราง 19 แสดงผลการเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ด้านหลักการตอบสนอง

การบริหารสถานศึกษาตาม หลักธรรมาภิบาลของ ผู้บริหารสถานศึกษา ด้านหลักการตอบสนอง	วุฒิการศึกษา				t	Sig (2-tailed)
	ปริญญาตรี (n = 102)		ปริญญาโท (n = 53)			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1 ผู้บริหารสถานศึกษาให้บริการแก่ผู้รับบริการได้อย่างมีคุณภาพ	4.27	0.62	4.40	0.69	-1.12	0.26
2 ผู้บริหารสถานศึกษากำกับดูแลให้งานเสร็จสิ้นภายในเวลาที่กำหนด	4.34	0.64	4.36	0.71	-0.14	0.89
3 ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความเชื่อมั่นให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียไว้วางใจ	4.24	0.77	4.47	0.70	-1.87	0.06
4 ผู้บริหารสถานศึกษาตอบสนองตามความคาดหวังของผู้รับบริการ	4.20	0.72	4.32	0.67	-1.05	0.30
5 ผู้บริหารสถานศึกษาตอบสนองความต้องการที่หลากหลายและมีแตกต่างได้อย่างเหมาะสม	4.23	0.72	4.26	0.76	-0.31	0.76
รวม	4.25	0.59	4.36	0.61	-1.07	0.29

หมายเหตุ: * มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 19 พบว่า ผลการเปรียบเทียบ การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 จำแนกตามวุฒิการศึกษาในด้านหลักการตอบสนองเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ทุกข้อไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตาราง 20 แสดงผลการเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ด้านหลักการรับผิดชอบและสามารถตรวจสอบได้

	การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านหลักการรับผิดชอบและสามารถตรวจสอบได้	วุฒิการศึกษา				t	Sig (2-tailed)
		ปริญญาตรี (n = 102)		ปริญญาโท (n = 53)			
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถตอบคำถามและชี้แจงได้เมื่อมีข้อสงสัย	4.23	0.73	4.45	0.70	-1.87	0.06
2	ผู้บริหารสถานศึกษารายงานความก้าวหน้าของผลการดำเนินงาน	4.24	0.69	4.43	0.67	-1.72	0.09
3	ผู้บริหารสถานศึกษารายงานผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ต่อ สาธารณชน	4.24	0.68	4.49	0.67	-2.24*	0.03
4	ผู้บริหารสถานศึกษาเอื้อประโยชน์ในการตรวจสอบการทำงาน	4.24	0.60	4.43	0.67	-1.88	0.06
5	ผู้บริหารสถานศึกษาจัดเตรียมระบบการแก้ไขหรือบรรเทาปัญหา เมื่อเกิดผลกระทบต่าง ๆ ต่อสถานศึกษา	4.26	0.69	4.38	0.63	-1.00	0.32
	รวม	4.24	0.58	4.44	0.58	-2.02	0.04*

หมายเหตุ: * มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 20 พบว่า ผลการเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ในด้านหลักภาระรับผิดชอบ และสามารถตรวจสอบได้ ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาข้อพบว่า ข้อที่ 1 ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถตอบคำถามและชี้แจงได้เมื่อมีข้อสงสัย ข้อที่ 2 ผู้บริหารสถานศึกษารายงานความก้าวหน้าของผลการดำเนินงาน ข้อที่ 4 ผู้บริหารสถานศึกษาเอื้อประโยชน์ในการตรวจสอบการทำงาน และข้อที่ 5 ผู้บริหารสถานศึกษาจัดเตรียมระบบการแก้ไขหรือบรรเทาปัญหา เมื่อเกิดผลกระทบต่าง ๆ ต่อสถานศึกษา ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนข้อที่ 3 ผู้บริหารสถานศึกษารายงานผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ต่อ สาธารณชน (0.03) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 21 แสดงผลการเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ด้านหลักความเปิดเผยและโปร่งใส

การบริหารสถานศึกษาตาม หลักธรรมาภิบาลของ ผู้บริหารสถานศึกษา ด้านหลักความเปิดเผยและ โปร่งใส	วุฒิการศึกษา				t	Sig (2-tailed)
	ปริญญาตรี (n = 102)		ปริญญาโท (n = 53)			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1 ผู้บริหารสถานศึกษา ปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต	4.44	0.61	4.53	0.70	-0.81	0.42
2 ผู้บริหารสถานศึกษา ปฏิบัติงานตรงไปตรงมา	4.40	0.63	4.43	0.67	-0.29	0.77
3 ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดเผย ข้อมูลข่าวสารที่จำเป็น อย่างสม่ำเสมอ	4.35	0.70	4.51	0.70	-1.32	0.19

ตาราง 21 (ต่อ)

	การบริหารสถานศึกษาตาม หลักธรรมาภิบาลของ ผู้บริหารสถานศึกษา ด้านหลักความเปิดเผยและ โปร่งใส	วุฒิการศึกษา				t	Sig (2-tailed)
		ปริญญาตรี		ปริญญาโท			
		(n = 102)	(n = 53)	(n = 102)	(n = 53)		
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
4	ผู้บริหารสถานศึกษามีข้อมูล ที่เชื่อถือได้	4.32	0.69	4.47	0.67	-1.28	0.20
5	ผู้บริหารสถานศึกษาวาง ระบบในการเข้าถึงข้อมูล ข่าวสารได้สะดวก	4.30	0.69	4.40	0.74	-0.77	0.44
	รวม	4.36	0.59	4.47	0.63	-1.01	0.31

หมายเหตุ: * มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 21 พบว่า ผลการเปรียบเทียบ การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล
ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ในด้านหลักความเปิดเผย
และโปร่งใส เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ทุกข้อ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ 0.05

ตาราง 22 แสดงผลการเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของ
ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 จำแนกตามวุฒิการศึกษา
ด้านหลักนิติธรรม

การบริหารสถานศึกษาตาม หลักธรรมาภิบาลของ ผู้บริหารสถานศึกษา ด้านหลักนิติธรรม	วุฒิการศึกษา				t	Sig (2-tailed)
	ปริญญาตรี (n = 102)		ปริญญาโท (n = 53)			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1 ผู้บริหารสถานศึกษานำ หลักกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับมา ปฏิบัติงาน อย่างเคร่งครัด	4.43	0.59	4.47	0.67	-0.39	0.70
2 ผู้บริหารสถานศึกษา ปฏิบัติงานด้วยความเป็น ธรรม	4.34	0.72	4.47	0.67	-1.08	0.28
3 ผู้บริหารสถานศึกษา ไม่เลือกปฏิบัติเพื่อหวัง ผลประโยชน์	4.41	0.72	4.49	0.67	-0.66	0.51
4 ผู้บริหารสถานศึกษา คำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของ ครูและบุคลากรใน สถานศึกษา	4.36	0.66	4.53	0.61	-1.53	0.13
5 ผู้บริหารสถานศึกษา คำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของ นักเรียน ผู้ปกครอง และ ชุมชน	4.42	0.67	4.49	0.61	-0.63	0.53
รวม	4.39	0.59	4.49	0.57	-0.98	0.33

หมายเหตุ: * มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 22 พบว่า ผลการเปรียบเทียบ การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ในด้านหลักนิติธรรม เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า ทุกข้อไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตาราง 23 แสดงผลการเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของ ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ด้านหลักความเสมอภาค

	การบริหารสถานศึกษาตาม หลักธรรมาภิบาลของ ผู้บริหารสถานศึกษา ด้านหลักความเสมอภาค	วุฒิการศึกษา				t	Sig (2-tailed)
		ปริญญาตรี (n = 102)		ปริญญาโท (n = 53)			
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1	ผู้บริหารสถานศึกษาให้บริการ โดยไม่แบ่งแยกเพศ เชื้อชาติ ระดับ การศึกษา และอื่น ๆ	4.43	0.70	4.62	0.63	-1.68	0.10
2	ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ ครูนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน เข้าถึงการรับบริการ	4.50	0.64	4.60	0.60	-0.98	0.33
3	ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ นักเรียนพิการ เด็กพิเศษ เข้าถึง การรับบริการอย่างเท่าเทียม	4.42	0.68	4.60	0.63	-1.62	0.11
4	ผู้บริหารสถานศึกษาให้บริการ การอบรมแก่ประชาชน อย่างเท่าเทียมกัน	4.39	0.69	4.47	0.61	-0.71	0.48
5	ผู้บริหารสถานศึกษาให้โอกาส กลุ่มบุคคลผู้ด้อยโอกาสทาง การศึกษาได้เข้ารับการการศึกษา ในสถานศึกษา	4.50	0.56	4.60	0.60	0.87	0.29
	รวม	4.45	0.57	4.58	0.52	-1.40	0.16

หมายเหตุ: * มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 23 พบว่า ผลการเปรียบเทียบ การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ในด้านหลักความเสมอภาค เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ทุกข้อไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 24 แสดงผลการเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของ ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ด้านหลักการกระจายอำนาจ

	การบริหารสถานศึกษาตาม		วุฒิการศึกษา		t	Sig (2-tailed)
	หลักธรรมาภิบาลของ		ปริญญาตรี			
	ผู้บริหารสถานศึกษา		ปริญญาโท			
ด้านหลักการกระจายอำนาจ	(n = 102)	(n = 53)				
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1 ผู้บริหารสถานศึกษาจัด โครงสร้างการทำงานของ บุคลากรฝ่ายต่าง ๆ อย่างเหมาะสม	4.30	0.59	4.45	0.64	-1.44	0.15
2 ผู้บริหารสถานศึกษามอบอำนาจ ในการดำเนินงาน ให้หัวหน้าฝ่าย ตามความรู้ความสามารถ	4.35	0.59	4.45	0.67	-0.95	0.34
3 ผู้บริหารสถานศึกษามอบอำนาจ ในการดำเนินงานให้ฝ่ายต่าง ๆ ตามความรู้ความสามารถ	4.41	0.67	4.47	0.64	-0.54	0.59
4 ผู้บริหารสถานศึกษา มีการโอน ถ่ายบทบาทและภารกิจให้แก่ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หรือภาคส่วนอื่น ๆ ในสังคม	4.26	0.63	4.25	0.76	0.17	0.87
รวม	4.33	0.55	4.41	0.59	0.57	0.45

หมายเหตุ: * มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 24 พบว่า ผลการเปรียบเทียบ การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ในด้านหลักการกระจายอำนาจ เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ทุกข้อ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตาราง 25 แสดงผลการเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของ ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ด้านหลักการมีส่วนร่วมและการมุ่งเน้นฉันทามติ

	การบริหารสถานศึกษา ตามหลักธรรมาภิบาลของ ผู้บริหารสถานศึกษา ด้านหลักการมีส่วนร่วมและ การมุ่งเน้นฉันทามติ	วุฒิการศึกษา				t	Sig (2-tailed)
		ปริญญาตรี (n = 102)		ปริญญาโท (n = 53)			
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1	ผู้บริหารสถานศึกษารับฟัง ความคิดเห็นของผู้รับบริการ ครู และบุคลากรภายใน สถานศึกษา	4.29	0.75	4.47	0.64	-1.47	0.14
2	ผู้บริหารสถานศึกษาเปิด โอกาสให้ผู้รับบริการ ร่วมเสนอปัญหาและแนวทาง ที่สำคัญในการดำเนินงานของ สถานศึกษา	4.37	0.69	4.57	0.64	-1.70	0.09
3	ผู้บริหารสถานศึกษาเปิด โอกาสให้ผู้รับบริการ ร่วมคิด วิเคราะห์และมีส่วนร่วมในการ ตัดสินใจของสถานศึกษา	4.27	0.68	4.40	0.66	-1.07	0.29

ตาราง 25 (ต่อ)

	การบริหารสถานศึกษาตาม หลักธรรมาภิบาลของ ผู้บริหารสถานศึกษา ด้านหลักการมีส่วนร่วมและการ มุ่งเน้นฉันทามติ	วุฒิการศึกษา				t	Sig (2-tailed)
		ปริญญาตรี		ปริญญาโท			
		(n = 102)		(n = 53)			
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
4	ผู้บริหารสถานศึกษาเปิด โอกาสให้ผู้รับบริการมี ส่วนร่วมตรวจสอบ ผลการปฏิบัติงาน	4.26	0.61	4.42	0.60	-1.46	0.15
5	ผู้บริหารสถานศึกษาคำนิ้งถึง โอกาสความเท่าเทียมกันของ การเข้าถึง บริการสาธารณะ ของกลุ่มบุคคลผู้ด้อยโอกาส ในสังคม	4.29	0.67	4.45	0.67	-1.40	0.16
6	ผู้บริหารสถานศึกษาแสวงหา ฉันทามติหรือข้อตกลงร่วมกัน ระหว่าง สถานศึกษา บุคลากร และผู้รับบริการ	4.31	0.70	4.47	0.61	-1.39	0.17
7	ผู้บริหารสถานศึกษาสร้าง ความเข้าใจที่ดีระหว่าง สถานศึกษา บุคลากร และ ผู้รับบริการ	4.34	0.62	4.49	0.67	-1.37	0.17
8	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถ ยุติข้อขัดแย้งในกลุ่มที่ได้รับ ผลกระทบ	4.28	0.65	4.42	0.66	-1.18	0.24
	รวม	4.31	0.57	4.46	0.57	-1.61	0.11

หมายเหตุ: * มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 25 พบว่า ผลการเปรียบเทียบ การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ในด้านหลักการมีส่วนร่วมและการมุ่งเน้นฉันทามติ เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ทุกข้อไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตาราง 26 แสดงผลการเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ด้านหลักคุณธรรมและจริยธรรม

	การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา	วุฒิการศึกษา				t	Sig (2-tailed)
		ปริญญาตรี (n = 102)		ปริญญาโท (n = 53)			
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1	ผู้บริหารสถานศึกษามีจิตสำนึกที่ดีในการปฏิบัติงาน	4.40	0.66	4.51	0.64	-0.97	0.33
2	ผู้บริหารสถานศึกษามีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน	4.42	0.64	4.53	0.61	-1.01	0.32
3	ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติหน้าที่อย่างมีศีลธรรม คุณธรรม	4.39	0.72	4.53	0.64	-1.16	0.25
4	ผู้บริหารสถานศึกษายึดมั่นในค่านิยมหลักตามมาตรฐานจริยธรรม สำหรับผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา	4.40	0.71	4.49	0.64	-0.76	0.45
5	ผู้บริหารสถานศึกษายึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพ	4.45	0.73	4.53	0.64	-0.65	0.51
6	ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติงานตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา	4.46	0.67	4.49	0.64	-0.27	0.79
	รวม	4.42	0.63	4.51	0.57	-0.88	0.38

หมายเหตุ: * มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 26 พบว่า ผลการเปรียบเทียบ การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ในด้านหลักคุณธรรม และจริยธรรม เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ทุกข้อไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05

ตาราง 27 แสดงผลการเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของ ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ภาพรวมแต่ละด้าน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน

การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล		SS	df	MS	F	Sig.	
ของผู้บริหารสถานศึกษา							
1	หลักประสิทธิภาพ	ระหว่างกลุ่ม	0.72	2.00	0.36	1.18	0.31
		ภายในกลุ่ม	46.23	152.00	0.30		
		รวม	46.95	154.00			
2	หลักประสิทธิผล	ระหว่างกลุ่ม	0.20	2.00	0.10	0.30	0.74
		ภายในกลุ่ม	51.40	152.00	0.34		
		รวม	51.60	154.00			
3	หลักการตอบสนอง	ระหว่างกลุ่ม	0.12	2.00	0.06	0.16	0.85
		ภายในกลุ่ม	54.46	152.00	0.36		
		รวม	54.58	154.00			
4	หลักการรับผิดชอบและ	ระหว่างกลุ่ม	0.26	2.00	0.13	0.38	0.69
	สามารถตรวจสอบได้	ภายในกลุ่ม	52.48	152.00	0.35		
		รวม	52.74	154.00			
5	หลักความเปิดเผยและ	ระหว่างกลุ่ม	0.44	2.00	0.22	0.60	0.55
	โปร่งใส	ภายในกลุ่ม	55.72	152.00	0.37		
		รวม	56.16	154.00			

ตาราง 27 (ต่อ)

การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล		SS	df	MS	F	Sig.	
ของผู้บริหารสถานศึกษา							
6	หลักนิติธรรม	ระหว่างกลุ่ม	0.73	2.00	0.36	1.08	0.34
		ภายในกลุ่ม	51.20	152.00	0.34		
		รวม	51.93	154.00			
7	หลักความเสมอภาค	ระหว่างกลุ่ม	0.95	2.00	0.47	1.53	0.22
		ภายในกลุ่ม	47.08	152.00	0.31		
		รวม	48.02	154.00			
8	หลักการกระจายอำนาจ	ระหว่างกลุ่ม	0.28	2.00	0.14	0.44	0.64
		ภายในกลุ่ม	48.22	152.00	0.32		
		รวม	48.50	154.00			
9	หลักการมีส่วนร่วมและ การมุ่งเน้นฉันทามติ	ระหว่างกลุ่ม	0.42	2.00	0.21	0.63	0.53
		ภายในกลุ่ม	49.90	152.00	0.33		
		รวม	50.31	154.00			
10	หลักคุณธรรมและ จริยธรรม	ระหว่างกลุ่ม	0.98	2.00	0.49	1.31	0.27
		ภายในกลุ่ม	56.68	152.00	0.37		
		รวม	57.65	154.00			
ภาพรวม		ระหว่างกลุ่ม	0.36	2.00	0.18	0.67	0.52
		ภายในกลุ่ม	41.05	152.00	0.27		
		รวม	41.41	154.00			

หมายเหตุ: * มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 27 แสดงให้เห็นว่า เมื่อเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวม ความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ในทุกหลัก ได้แก่ หลักประสิทธิภาพ หลักประสิทธิผล หลักการตอบสนอง หลักการรับผิดชอบและสามารถ

ตรวจสอบได้ หลักความเปิดเผยและโปร่งใส หลักนิติธรรม หลักความเสมอภาค หลักการกระจายอำนาจ หลักการมีส่วนร่วมและการมุ่งเน้นฉันทามติ หลักคุณธรรมและจริยธรรม และหลักคุณธรรมและจริยธรรม



บทที่ 5

บทสรุป

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ (1) เพื่อศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 (2) เพื่อเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 จำแนกตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน ผู้วิจัยได้นำเสนอโดยเรียงลำดับหัวข้อ ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผลการวิจัย
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. การศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ในภาพรวมการศึกษการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา 10 หลัก อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาการศึกษการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นรายหลัก พบว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมากทั้ง 10 หลัก หลักที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านหลักความเสมอภาค รองลงมา คือ หลักคุณธรรมและจริยธรรม หลักนิติธรรม หลักความเปิดเผยและโปร่งใส หลักการกระจายอำนาจ หลักการมีส่วนร่วมและการมุ่งเน้นฉันทามติ หลักการรับผิดชอบต่อและสามารถตรวจสอบได้ หลักการตอบสนอง หลักประสิทธิผล ส่วนหลักที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ หลักประสิทธิภาพ ตามลำดับ โดยแต่ละหลักมีรายละเอียด ดังนี้

1.1 หลักประสิทธิภาพ การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 4.24$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีนโยบายใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด เกิดผลผลิตที่คุ้มค่าต่อการลงทุนของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติงานจนบังเกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม อยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษายกเลิกขั้นตอนที่ล้าสมัยและไม่มีควมจำเป็น อยู่ในระดับมาก

1.2 หลักประสิทธิผล การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 4.27$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาพัฒนาและปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง อยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดการความเสี่ยงในสถานศึกษาเมื่อเกิดปัญหาขึ้นภายในองค์กร อยู่ในระดับมาก

1.3 หลักการตอบสนอง การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 4.29$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษากำกับดูแลให้งานเสร็จสิ้นภายในเวลาที่กำหนด อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาให้บริการแก่ผู้รับบริการได้อย่างมีคุณภาพ อยู่ในระดับมาก และผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความเชื่อมั่นให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียไว้วางใจ อยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาตอบสนองตามความคาดหวังของผู้รับบริการ อยู่ในระดับมาก และผู้บริหารสถานศึกษาตอบสนองความต้องการที่หลากหลายและมีแตกต่างได้อย่างเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

1.4 หลักการระับผิดชอบและสามารถตรวจสอบได้ การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 4.31$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษารายงานผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ต่อสาธารณชน

อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถตอบคำถามและชี้แจงได้ เมื่อมีข้อสงสัย อยู่ในระดับมาก ผู้บริหารสถานศึกษารายงานความก้าวหน้าของผลการดำเนินงาน อยู่ในระดับมาก ผู้บริหารสถานศึกษาเอื้อประโยชน์ในการตรวจสอบการทำงานอยู่ในระดับมาก และผู้บริหารสถานศึกษาจัดเตรียมระบบการแก้ไขหรือบรรเทาปัญหาเมื่อเกิดผลกระทบต่าง ๆ ต่อสถานศึกษา

1.5 หลักความเปิดเผยและโปร่งใส การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 4.40$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติงานตรงไปตรงมา อยู่ในระดับมาก และผู้บริหารสถานศึกษาเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นอย่างสม่ำเสมอ อยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาวางระบบในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก อยู่ในระดับมาก

1.6 หลักนิติธรรม การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 4.43$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษานำหลักกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับมา ปฏิบัติงานอย่างเคร่งครัด อยู่ในระดับมาก และ ผู้บริหารสถานศึกษาคำนิ่งถึงสิทธิเสรีภาพของนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือผู้บริหารสถานศึกษาไม่เลือกปฏิบัติเพื่อหวังผลประโยชน์ อยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาคำนิ่งถึงสิทธิเสรีภาพของครูและบุคลากรในสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก

1.7 หลักความเสมอภาค การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 4.43$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ครูนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน เข้าถึงการรับบริการ อยู่ในระดับมากที่สุด และผู้บริหารสถานศึกษาให้โอกาสกลุ่มบุคคลผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษาได้เข้ารับการศึกษาในสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาให้บริการโดยไม่แบ่งแยกเพศ เชื้อชาติ ระดับการศึกษาและอื่น ๆ อยู่ในระดับมากที่สุด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาให้บริการการอบรมแก่ประชาชนอย่างเท่าเทียมกันอยู่ในระดับมาก

1.8 หลักการกระจายอำนาจ การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 4.36$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามอบอำนาจในการดำเนินงานให้ฝ่ายต่าง ๆ ตามความรู้ความสามารถ อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษามอบอำนาจในการดำเนินงานให้หัวหน้าฝ่าย ตามความรู้ความสามารถ อยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษา มีการโอนถ่ายบทบาทและภารกิจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือภาคส่วนอื่น ๆ ในสังคม อยู่ในระดับมาก

1.9 หลักการมีส่วนร่วมและการมุ่งเน้นฉันทามติ การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 4.36$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษา เปิดโอกาสให้ผู้รับบริการ ร่วมเสนอปัญหาและแนวทางที่สำคัญในการดำเนินงานของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความเข้าใจที่ดีระหว่างสถานศึกษา บุคลากร และผู้รับบริการ อยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้รับบริการ ร่วมคิดวิเคราะห์และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก และผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้รับบริการมีส่วนร่วมตรวจสอบ ผลการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมาก

1.10 หลักคุณธรรมและจริยธรรม การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 4.45$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพ อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติงานตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ยึดมั่นในค่านิยมหลักตามมาตรฐานจริยธรรม สำหรับผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก

2. จากผลการเปรียบเทียบ การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายหลัก พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ที่ระดับ .05 มีจำนวน 1 หลัก คือ หลักการรับผิดชอบ และสามารถตรวจสอบได้ ส่วนหลักประสิทธิภาพ หลักประสิทธิผล หลักการตอบสนอง หลักความเปิดเผยและโปร่งใส หลักนิติธรรม หลักความเสมอภาค หลักการกระจายอำนาจ หลักการมีส่วนร่วมและการมุ่งเน้นฉันทามติและหลักคุณธรรมและจริยธรรม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. จากผลการเปรียบเทียบทักษะการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ในภาพรวมหลักประสิทธิภาพ หลักประสิทธิผล หลักการตอบสนอง หลักการรับผิดชอบ และสามารถตรวจสอบได้ หลักความเปิดเผยและโปร่งใส หลักนิติธรรม หลักความเสมอภาค หลักการกระจายอำนาจ หลักการมีส่วนร่วมและการมุ่งเน้นฉันทามติ หลักคุณธรรมและจริยธรรม และหลักคุณธรรมและจริยธรรม ในภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในทุกหลัก

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ผู้วิจัยได้มีประเด็นสำคัญมาอภิปราย ดังนี้

1. จากการศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ในภาพรวม การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา 10 หลัก อยู่ในระดับมาก สามารถอภิปรายผลเป็นรายหลัก ดังนี้

1.1 หลักประสิทธิภาพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษามีนโยบายใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดเกิดผลผลิตที่คุ้มค่าต่อการลงทุนลดภาระค่าใช้จ่ายของสถานศึกษา มีการปฏิบัติงานจนเกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม มีการลดขั้นตอนหรือยกเลิกขั้นตอนที่ไม่มีความจำเป็นและระยะเวลาในการปฏิบัติงานเพื่อเพิ่มความสะดวกให้การดำเนินงานเกิดความราบรื่น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิไลรัตน์ ฝายดี (2559) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขนาดกลางในอำเภอดาพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ผลการวิจัย พบว่าสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน

ขนาดกลางในอำเภอตาพระยา อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าหลักประสิทธิภาพ อยู่ในระดับมาก

1.2 หลักประสิทธิผล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดวิสัยทัศน์เชิงยุทธศาสตร์ วางเป้าหมายที่ชัดเจน สร้างกระบวนการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ มีมาตรฐาน ติดตามและประเมินผล พัฒนาและปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยังมุ่งเน้นผลการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ ปฏิบัติงานตรงตามมาตรฐานที่กำหนด ดำเนินงานตอบสนองความต้องการของทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องทำให้สามารถปฏิบัติงานบรรลุวัตถุประสงค์และนอกจากนั้นยังสามารถจัดการความเสี่ยงในสถานศึกษาเมื่อเกิดปัญหาได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กมลพรรณ พิงด้วง (2560) ที่ได้ศึกษา เรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ ผลการวิจัย พบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักประสิทธิผล อยู่ในระดับมาก

1.3 หลักการตอบสนอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษามีการกำกับดูแลให้งานเสร็จสิ้นภายในเวลาที่กำหนด อีกทั้งยังมีการบริการที่มีคุณภาพที่ตอบสนองต่อความต้องการที่หลากหลายได้อย่างเหมาะสม ทำให้สามารถสร้างความเชื่อมั่นให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียไว้วางใจได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาพรณ ขวนมาลัย (2561) ได้ศึกษา เรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ผลการวิจัย พบว่า โดยภาพรวมการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ทั้ง 10 ด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ด้านหลักการตอบสนอง อยู่ในระดับมาก

1.4 หลักการรับผิดชอบและสามารถตรวจสอบได้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดเตรียมระบบการแก้ไขหรือบรรเทาปัญหาเมื่อเกิดเหตุการณ์ที่จะเกิดผลกระทบต่อสถานศึกษา อีกทั้งยังสามารถตอบคำถามและชี้แจงได้ เมื่อมีข้อสงสัยมีการตรวจสอบการทำงาน และมีการรายงานความก้าวหน้าของผลการดำเนินงาน และแสดงผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ต่อสาธารณชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาพรณ ขวนมาลัย (2561) ได้ศึกษา เรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ผลการวิจัย พบว่า โดยภาพรวมการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ทั้ง 10 ด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการรับผิดชอบและสามารถตรวจสอบได้อยู่ในระดับมาก

1.5 หลักความเปิดเผยและโปร่งใส โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ปฏิบัติงานตรงไปตรงมา มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารจากแหล่งที่มีข้อมูลเชื่อถือได้ อย่างสม่ำเสมอและวางระบบในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุเมธิ ไชยวงศ์(2559) ได้ศึกษา เรื่อง สภาพและแนวทางการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนคติของครูโรงเรียนแม่สายประสิทธิ์ศาสตร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 ผลการศึกษา พบว่า ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักความเปิดเผยและโปร่งใสอยู่ในระดับมาก

1.6 หลักนิติธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษานำหลักกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับมา ปฏิบัติงานอย่างเคร่งครัด ปฏิบัติงานด้วยความเป็นธรรม โดยคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน ครูและบุคลากรในสถานศึกษาไม่เลือกปฏิบัติเพื่อหวังผลประโยชน์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิไลรัตน์ ฝ่ายดี (2559) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขนาดกลางในอำเภอดาพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า สภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางในอำเภอดาพระยา อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักนิติธรรมอยู่ในระดับมาก

1.7 หลักความเสมอภาค โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ครูนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน เข้าถึงการรับบริการ เปิดโอกาสกลุ่มบุคคลผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษาได้เข้ารับการศึกษาในสถานศึกษาโดยไม่แบ่งแยกเพศ เชื้อชาติ ระดับการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้นักเรียนพิการ เด็กพิเศษ เข้าถึงการรับบริการอย่างเท่าเทียม ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาให้บริการการอบรมแก่ประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน ซึ่งสอดคล้องกับ

งานวิจัยของ กมลพรรณ พึ่งดวง (2560) ได้ศึกษา เรื่อง บริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับ ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ผลการวิจัย พบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า หลักความเสมอภาค อยู่ในระดับมาก

1.8 หลักการกระจายอำนาจ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาผู้บริหารสถานศึกษาจัดโครงสร้างการทำงานของบุคลากรฝ่ายต่าง ๆ อย่างเหมาะสม มอบอำนาจให้หัวหน้าฝ่าย ในการดำเนินงาน ให้ฝ่ายต่าง ๆ ตามความรู้ ความสามารถ และมีการโอนถ่ายบทบาทและภารกิจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือ ภาครส่วนอื่น ๆ ในสังคม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาพรรณ ยวนมาลัย(2561) ได้ศึกษา เรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ผลการวิจัย พบว่า โดยภาพรวมการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ทั้ง 10 ด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า หลักการ กระจายอำนาจ อยู่ในระดับมาก

1.9 หลักการมีส่วนร่วมและการมุ่งเน้นฉันทามติ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ ร่วมเสนอปัญหา ร่วมคิดวิเคราะห์ รับฟังความคิดเห็น ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมตรวจสอบ ผลการปฏิบัติงาน มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ของสถานศึกษา และหาแนวทางข้อตกลงที่สำคัญในการดำเนินงานของสถานศึกษา ร่วมกัน ระหว่าง สถานศึกษา บุคลากร และผู้รับบริการ สามารถยุติข้อขัดแย้งในกลุ่มที่ได้รับผลกระทบ โดยการสร้างความเข้าใจที่ดีระหว่างสถานศึกษา บุคลากร และผู้รับบริการอีกทั้งยังคำนึงถึง โอกาสความเท่าเทียมกันของการเข้าถึง บริการสาธารณะของกลุ่มบุคคลผู้ด้อยโอกาสในสังคม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เบญจวรรณ บัวบาน (2558) ได้ศึกษา เรื่อง สภาพการบริหาร สถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนบ้านนาหว้า อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย โดยมีผลการวิจัย พบว่า สภาพการบริหารสถานศึกษาตาม หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนบ้านนาหว้า อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมมีการปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน หลักการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมาก

1.10 หลักคุณธรรมและจริยธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็น รายข้อ ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติงานตามหน้าที่

อย่างมีศีลธรรม คุณธรรม ยึดมั่นในค่านิยมหลักตามมาตรฐานจริยธรรม มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน มีจิตสำนึกที่ดีในการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับงานวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จันทรา อิมโนบุญ (2559) ได้ศึกษา เรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับความผูกพันต่อองค์กรของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 ผลการวิจัย พบว่า การบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 โดยรวมและเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักคุณธรรมและจริยธรรม อยู่ในระดับมาก

2. จากผลการเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาลำปาง เขต 3 จำแนกตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 จากผลการเปรียบเทียบ การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาลำปาง เขต 3 จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายหลัก พบว่า

2.1.1 วุฒิกการศึกษาที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาลำปาง เขต 3 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในด้านหลักภาระรับผิดชอบและสามารถตรวจสอบได้ ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการรายงานผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ต่อสาธารณชน เป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัยที่ได้ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฑามาส นาคปฐุม (2559) ได้ศึกษา เรื่อง การบริหารการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนเทศบาลอินทปัญญา วัดใหญ่อินทาราม เทศบาลเมืองชลบุรี ผลการวิจัย พบว่า ผลการเปรียบเทียบการบริหารการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนเทศบาลอินทปัญญาวัดใหญ่อินทาราม เทศบาลเมืองชลบุรี จำแนกตามวุฒิการศึกษา ด้านหลักภาระรับผิดชอบและสามารถตรวจสอบมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน

2.1.2 วุฒิกการศึกษาที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านของหลักประสิทธิภาพ หลักประสิทธิผล หลักการตอบสนอง หลักความเปิดเผยและโปร่งใส หลักนิติธรรม หลักความเสมอภาค หลักการกระจายอำนาจ หลักการมีส่วนร่วมและการมุ่งเน้นฉันทามติและหลักคุณธรรมและจริยธรรม ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ได้ตั้งไว้ ดังนี้

1) จากผลการเปรียบเทียบวุฒิกการศึกษา พบว่า หลักประสิทธิภาพ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารมีการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่า มีการลดขั้นตอนและระยะเวลาในการปฏิบัติงานเพื่อความสะดวกและลดค่าใช้จ่าย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นรมน ชันดี (2561) ได้ศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ผลการวิจัย พบว่า ผลการเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด จำแนกตามวุฒิกการศึกษา ด้านหลักประสิทธิภาพ มีความคิดเห็นแตกต่างกัน

2) จากผลการเปรียบเทียบวุฒิกการศึกษา พบว่า หลักประสิทธิผล ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ที่ตอบสนองกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย มีการปฏิบัติหน้าที่ตามพันธกิจให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา มีการวางแผนเป้าหมายการปฏิบัติงานที่ชัดเจนสร้างกระบวนการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบและมีมาตรฐาน สามารถจัดการกับความเสี่ยง อีกทั้งมีการติดตามประเมินผลและพัฒนาปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นรมน ชันดี (2561) ได้ศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด พบว่า ผลการเปรียบเทียบบทบาทการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด จำแนกตามวุฒิกการศึกษา ด้านหลักประสิทธิผล มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

3) จากผลการเปรียบเทียบวุฒิกการศึกษา พบว่า หลักการตอบสนอง ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสามารถให้บริการได้อย่างมีคุณภาพ งานเสร็จตามกำหนดการ สร้างความเชื่อมั่นไว้วางใจรวมถึงตอบสนองตามความคาดหวังความต้องการของผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นรมน ชันดี (2561) ได้ศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ผลการวิจัย พบว่า ผลการเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตาม

หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด จำแนกตามวุฒิการศึกษา ด้านหลักการตอบสนอง มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

4) จากผลการเปรียบเทียบวุฒิการศึกษา พบว่า หลักความเปิดเผยและโปร่งใส ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ตรงไปตรงมา มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร และมีการช่องทางการสื่อสารที่ติดต่อได้ง่าย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระปลัดไพโรวัลย์ ชาคโร (ศรีเมือง) (2558) ได้ศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร จำแนกตามวุฒิการศึกษา ด้านหลักความเปิดเผยและโปร่งใส มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

5) จากผลการเปรียบเทียบวุฒิการศึกษา พบว่า หลักนิติธรรม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารมีการใช้อำนาจของกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับในการปฏิบัติงานอย่างเคร่งครัด ด้วยความเป็นธรรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฑามาส นาคปทุม (2559) ได้ศึกษา เรื่อง การบริหารการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียนเทศบาลอินทปัญญา วัดใหญ่อินทาราม เทศบาลเมืองชลบุรี ผลการวิจัย พบว่า ผลการเปรียบเทียบการบริหารการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียนเทศบาลอินทปัญญา วัดใหญ่อินทาราม เทศบาลเมืองชลบุรี จำแนกตามวุฒิการศึกษา ด้านหลักนิติธรรม มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

6) จากผลการเปรียบเทียบวุฒิการศึกษา พบว่า หลักความเสมอภาค ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารมีการให้บริการอย่างเสมอภาคและให้โอกาสความเท่าเทียมกันของการเข้าถึงบริการสาธารณะของกลุ่มบุคคลผู้ด้อยโอกาสในสังคม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นรมน ชันดี (2561) ได้ศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด พบว่า ผลการเปรียบเทียบบทบาทการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด จำแนกวุฒิการศึกษา หลักความเสมอภาค มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

7) จากผลการเปรียบเทียบวุฒิการศึกษา พบว่า หลักการกระจายอำนาจ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารมีการมอบอำนาจและกระจายความรับผิดชอบในการตัดสินใจและการดำเนินการให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน

ในระดับต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งมีการโอนถ่ายบทบาทและภารกิจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือภาคส่วนอื่น ๆ ในสังคม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย นรมน ชันดี (2561) ได้ศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด พบว่า ผลการเปรียบเทียบบทบาทการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด จำแนกตามวุฒิการศึกษา หลักการกระจายอำนาจ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

8) จากผลการเปรียบเทียบวุฒิการศึกษา พบว่า หลักการมีส่วนร่วมและการมุ่งเน้นฉันทามติ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ ร่วมเสนอปัญหา ร่วมคิดวิเคราะห์รับฟังความคิดเห็น ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมตรวจสอบ ผลการปฏิบัติงาน มีส่วนร่วมในการตัดสินใจของสถานศึกษา และหาแนวทางข้อตกลงที่สำคัญในการดำเนินงานของสถานศึกษา ร่วมกันระหว่าง สถานศึกษา บุคลากร และผู้รับบริการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย วัชชัย นิลประดับ, ณัฐพล ชุมวรฐายี และวัชรพงษ์ แพร่หลาย (2559) ได้ศึกษา เรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีทัศนะต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามวุฒิการศึกษา หลักการมีส่วนร่วมและการมุ่งเน้นฉันทามติ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

9) จากผลการเปรียบเทียบวุฒิการศึกษา พบว่า หลักคุณธรรมและจริยธรรม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติงานตามหน้าที่อย่างมีศีลธรรม คุณธรรม ยึดมั่นในค่านิยมหลักตามมาตรฐานจริยธรรม มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน มีจิตสำนึกที่ดีในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย นิตยา จินต์วง (2558) ได้ศึกษา เรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3 ผลการวิจัย พบว่า ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ด้านหลักคุณธรรม มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

2.2 จากผลการเปรียบเทียบ การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวม ไม่แตกต่างกัน

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายหลัก พบว่า ทุกหลัก ได้แก่ หลักประสิทธิภาพ หลักประสิทธิผล หลักการตอบสนอง หลักการรับผิดชอบและสามารถตรวจสอบได้ หลักความเปิดเผยและโปร่งใส หลักนิติธรรม หลักความเสมอภาค หลักการกระจายอำนาจ หลักการมีส่วนร่วมและการมุ่งเน้นฉันทามติ และหลักคุณธรรมและจริยธรรม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ได้ตั้งไว้ ดังนี้

2.2.1 จากผลการเปรียบเทียบประสพการณ์ในการทำงาน พบว่า หลักประสิทธิภาพ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารมีการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่า มีการลดขั้นตอนและระยะเวลาในการปฏิบัติงานเพื่อความสะดวกและลดค่าใช้จ่าย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของ นรมน ชันดี (2561) ได้ศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ผลการวิจัย พบว่า ผลการเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด จำแนกตามประสพการณ์ในการทำงาน ด้านหลักประสิทธิภาพ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

2.2.2 จากผลการเปรียบเทียบประสพการณ์ในการทำงาน พบว่า หลักประสิทธิผลไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ที่ตอบสนองกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย มีการปฏิบัติหน้าที่ตามพันธกิจ ให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา มีการวางเป้าหมายการปฏิบัติงานที่ชัดเจน สร้างกระบวนการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบและมีมาตรฐาน สามารถจัดการกับความเสี่ยง อีกทั้งมีการติดตามประเมินผลและพัฒนาปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นรมน ชันดี (2561) ได้ศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด พบว่า ผลการเปรียบเทียบบทบาทการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ประสพการณ์ในการทำงาน ด้านหลักประสิทธิผล มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

2.2.3 จากผลการเปรียบเทียบประสพการณ์ในการทำงาน พบว่า หลักการตอบสนองไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสามารถให้บริการได้อย่างมีคุณภาพ งานเสร็จตามกำหนดการ สร้างความเชื่อมั่นไว้วางใจรวมถึงตอบสนองตามความคาดหวังความต้องการของผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นรมน ชันดี (2561) ได้ศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ผลการวิจัย พบว่า ผลการเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ด้านหลักการตอบสนอง มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

2.2.4 จากผลการเปรียบเทียบประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า หลักการรับผิดชอบและสามารถตรวจสอบได้ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดเตรียมระบบการแก้ไขหรือบรรเทาปัญหา เมื่อเกิดเหตุการณ์ที่จะเกิดผลกระทบต่อสถานศึกษา อีกทั้งยังสามารถตอบคำถามและชี้แจงได้ เมื่อมีข้อสงสัย มีการตรวจสอบการทำงาน และมีการรายงานความก้าวหน้าของผลการดำเนินงาน และแสดงผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ต่อสาธารณชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย พระปลัดไพโรวัลย์ ชาคโร (ศรีเมือง) (2558) ได้ศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร พบว่า ผลการเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ด้านหลักการรับผิดชอบและสามารถตรวจสอบได้ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

2.2.5 จากผลการเปรียบเทียบประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า หลักความเปิดเผยและโปร่งใส ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ตรงไปตรงมา มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร และมีการช่องทางการสื่อสารที่ติดต่อได้ง่าย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิตยา จินต์วง (2558) ได้ศึกษา เรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3 ผลการวิจัย พบว่า ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน หลักความเปิดเผยและโปร่งใส มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

2.2.6 จากผลการเปรียบเทียบประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า หลักนิติธรรมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารมีการใช้อำนาจของกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับในการปฏิบัติงานอย่างเคร่งครัด ด้วยความเป็นธรรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย พระปลัดไพโรวัลย์ ชาคโร (ศรีเมือง) (2558)

ได้ศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า ครูสายปฏิบัติการสอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหารที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ด้านหลักนิติธรรม มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

2.2.7 จากผลการเปรียบเทียบประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า หลักความเสมอภาค ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารมีการให้บริการอย่างเสมอภาคและให้โอกาสความเท่าเทียมกันของการเข้าถึงบริการ สาธารณะของกลุ่มบุคคลผู้ด้อยโอกาสในสังคม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธวัชชัย นิลประดับ, ธีรพล ชุมวรฐายี และวัชรพงษ์ แพ้วหลาย (2559) ได้ศึกษา เรื่อง การบริหารตาม หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน มีทัศนะต่อ การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ด้านหลักความเสมอภาค มีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน

2.2.8 จากผลการเปรียบเทียบประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า หลักการกระจาย อำนาจ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหาร มีการมอบอำนาจและกระจายความรับผิดชอบในการตัดสินใจและการดำเนินการให้แก่ ผู้ปฏิบัติงานในระดับต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งมีการโอนถ่ายบทบาทและภารกิจให้แก่ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นหรือภาคส่วนอื่น ๆ ในสังคม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย นรมน ชันดี (2561) ได้ศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ชั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด พบว่า ผลการเปรียบเทียบบทบาทการบริหาร สถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน หลักการกระจายอำนาจมีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน

2.2.9 จากผลการเปรียบเทียบประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า หลักการมีส่วนร่วมและการมุ่งเน้นฉันทามติ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ทั้งนี้อาจเป็น เพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ ร่วมเสนอปัญหา ร่วมคิดวิเคราะห์รับฟังความคิดเห็น ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน มีส่วนร่วมในการตัดสินใจของสถานศึกษา และ

หาแนวทางข้อตกลงที่สำคัญในการดำเนินงานของสถานศึกษาร่วมกันระหว่างสถานศึกษา บุคลากร และผู้รับบริการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย รัชชชัย นิลประดับ, ณัฐพล ชุมวรฐายี และ วัชรพงษ์ แพร์หลาย (2559) ได้ศึกษา เรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร ในทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน มีทัศนะต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร จำแนกตาม ประสบการณ์ในการทำงาน หลักการมีส่วนร่วมและการมุ่งเน้นฉันทามติ มีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน

2.2.10 จากผลการเปรียบเทียบประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า หลักคุณธรรมและจริยธรรม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ทั้งนี้อาจเป็น เพราะ ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติงานตามหน้าที่อย่างมีศีลธรรม คุณธรรม ยึดมั่นในค่านิยม หลักตามมาตรฐานจริยธรรม มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน มีจิตสำนึกที่ดีในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย นิตยา จินต์วง (2558) ได้ศึกษา เรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3 ผลการวิจัย พบว่า ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักธรรมาภิบาลของ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ด้านหลักคุณธรรม มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

การศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. หลักประสิทธิภาพ

1.1 ควรส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษามีนโยบายใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด เกิดผลผลิตที่คุ้มค่าต่อการลงทุนของสถานศึกษา

1.2 ควรส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติงานจนบังเกิดประโยชน์สูงสุดต่อ ส่วนรวม

1.3 ควรส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาอำนวยความสะดวกให้การดำเนินงาน เกิดความราบรื่น

2. หลักประสิทธิผล
 - 2.1 ควรส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษามีการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน
 - 2.2 ควรส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาพัฒนาและปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง
 - 2.3 ควรส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษามุ่งเน้นผลการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ
3. หลักการตอบสนอง
 - 3.1 ควรส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษากำกับดูแลให้งานเสร็จสิ้นภายในเวลาที่กำหนด
 - 3.2 ควรส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาให้บริการแก่ผู้รับบริการได้อย่างมีคุณภาพ
 - 3.3 ควรส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาสรางความเชื่อมั่นให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียไว้วางใจ
4. หลักการรับผิดชอบและสามารถตรวจสอบได้
 - 4.1 ควรส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษารายงานผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ต่อสาธารณชน
 - 4.2 ควรส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถตอบคำถามและชี้แจงได้เมื่อมีข้อสงสัย
 - 4.3 ควรส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษารายงานความก้าวหน้าของผลการดำเนินงาน
5. หลักความเปิดเผยและโปร่งใส
 - 5.1 ควรส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต
 - 5.2 ควรส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติงานตรงไปตรงมา
 - 5.3 ควรส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นอย่างสม่ำเสมอ
6. หลักนิติธรรม
 - 6.1 ควรส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษานำหลักกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ มา ปฏิบัติงานอย่างเคร่งครัด
 - 6.2 ควรส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน
 - 6.3 ควรส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาไม่เลือกปฏิบัติเพื่อหวังผลประโยชน์

7. หลักความเสมอภาค

7.1 ควรส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ครูนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน เข้าถึงการรับบริการ

7.2 ควรส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาให้โอกาสกลุ่มบุคคลผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษาได้เข้ารับการศึกษานในสถานศึกษา

7.3 ควรส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาให้บริการโดยไม่แบ่งแยกเพศ เชื้อชาติ ระดับ การศึกษา และอื่น ๆ

8. หลักการกระจายอำนาจ

8.1 ควรส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษามอบอำนาจในการดำเนินงานให้ฝ่ายต่าง ๆ ตามความรู้ความสามารถ

8.2 ควรส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาจัดโครงสร้างการทำงานของบุคลากรฝ่ายต่าง ๆ อย่างเหมาะสม

9. หลักการมีส่วนร่วมและการมุ่งเน้นฉันทามติ

9.1 ควรส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้รับบริการ ร่วมเสนอปัญหาและ แนวทางที่สำคัญในการดำเนินงานของสถานศึกษา

9.2 ควรส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความเข้าใจที่ดีระหว่างสถานศึกษา บุคลากร และผู้รับบริการ

9.3 ควรส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาแสวงหาฉันทามติหรือข้อตกลงร่วมกันระหว่าง สถานศึกษา บุคลากร และผู้รับบริการ

10. หลักคุณธรรมและจริยธรรม

10.1 ควรส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษายึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพ

10.2 ควรส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติงานตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา

10.3 ควรส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษามีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาลำปาง เขต 3

2. ควรมีการศึกษาแนวทางการเสริมสร้างการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3

3. ควรมีการศึกษารูปแบบการพัฒนาในรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3



บรรณานุกรม

- กมลพรรณ พึ่งดวง. (2560). การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร. **วารสารศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร**, 15(2), 112-126.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). **หลักสูตรพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลง เพื่อรองรับ
การกระจายอำนาจสำหรับผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา.**
นครปฐม: สถาบันพัฒนาครูครุฑาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา.
- กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3. (2563). **ข้อมูล
พื้นฐานทางการศึกษาของโรงเรียนในสังกัด ปีการศึกษา 2563.** ลำปาง: สำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3.
- เกษม วัฒนชัย. (2557). **คุณครูที่รัก บุญแล้วที่เกิดมาเป็นครู.** กรุงเทพฯ: พ.ศ. พัฒนา.
- คณะกรรมการการมีส่วนร่วมของประชาชน วุฒิสภา และสถาบันพระปกเกล้า. (2548). **คู่มือ
การศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชน การกระจายอำนาจ และ
หลักธรรมาภิบาล.** กรุงเทพฯ: ศูนย์การพิมพ์ แก่นจันทร์.
- คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2553). **การบริหารจัดการที่ดีตามหลัก
ธรรมาภิบาล Good Governance.** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- ดรชิต มาลัยวงศ์. (2557). **เทคโนโลยีการบริหารการศึกษา.** สืบค้นเมื่อ 2 กรกฎาคม 2563,
จาก http://www.drkanchit.com/generalarticles/articles/general_24.html
- จอมพงศ์ มงคลวนิช. (2554). **การศึกษาสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน : การบริหารองค์การและ
บุคลากรทางการศึกษา.** กรุงเทพฯ: สถาบันเทคโนโลยีสยาม.
- จันทร์หา อิมโนบุญ. (2559). **การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานโดยใช้
หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับความผูกพันต่อองค์กรของ
ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 17.** วิทยานิพนธ์
ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, จันทบุรี.
- จันทร์หาณี สงวนนาม. (2551). **ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา
(พิมพ์ครั้งที่ 2).** กรุงเทพฯ: บুদ্ধพอยท์.

- จุฑามาส นาคปฐุม. (2559). **การบริหารการศึกษิตามหลักธรรมาภิบาลของผูบริหาร**
โรงเรียนเทศบาลอินทปัญญา วัดใหญ่อินทาราม เทศบาลเมืองชลบุรี. วิทยานิพนธ์
กศ.ม., มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- ฉวีชัย นิลประดับ, ณัฐพล ชุมวรรฐายี และวัชรพงษ์ แพร่หลาย. (2559). **การบริหารตามหลัก**
ธรรมาภิบาลของผูบริหารในทศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศีกษา กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์, ศษ.ม, มหาวิทยาลัยราชภัฏ
พระนคร, กรุงเทพฯ.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2557). **การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS**
(พิมพ์ครั้งที่ 15). กรุงเทพฯ: บิลซิเนสอาร์แอนด์ดี.
- ธีระ รุญเจริญ. (2548). **สู่ความเป็นผูบริหารสถานศีกษามืออาชีพ.** กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.
- นรมน ชันดี. (2561). **การศีกษาบทบาทการบริหารสถานศีกษิตามหลักธรรมาภิบาลของ**
ผูบริหารสถานศีกษาชั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี,
จันทบุรี.
- นิตยา จินต์วง. (2558). **การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผูบริหารสถานศีกษา สังกัด**
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศีกษานครศรีธรรมราช เขต 3. วารสารเทคโนโลยี
ภาคใต้, 8(2), 101-110.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). **การวิจัยเบื้องต้น** (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). **การวิจัยเบื้องต้น** (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- เบญจวรรณ บัวบาน. (2558). **สภาพการบริหารสถานศีกษิตามหลักธรรมาภิบาลของ**
ผูบริหารสถานศีกษาในกลุ่มเครือขายโรงเรียนบ้านวาวี อำเภอมแม่สรวย
จังหวัดเชียงราย. การศีกษาค้นคว้าด้วยตนเอง กศ.ม., มหาวิทยาลัยพะเยา, พะเยา.
- ปธาน สุวรรณมงคล. (2558). **การบริหารงานภาครัฐกับการสร้างธรรมาภิบาล.** กรุงเทพฯ:
สถาบันพระปกเกล้า.
- ปรัชญา เวสารัชช. (2554). **หลักการจัดการศีกษา.** กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). **การบริหารงานวิชาการ.** กรุงเทพฯ: ดอกหญ้า.
- ปฐุณญาดา กาพย์ตุ้ม. (2555). **การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียน**
กลุ่มเครือขายพัฒนาคุณภาพการศีกษาท่าผา-เทพพนมสำนักงานเขตพื้นที่
การศีกษาประถมศีกษาเชียงใหม่ เขต 6. การค้นคว้าแบบอิสระ ศษ.ม.,
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.

- พระปลัดไพโรวัลย์ ชาคโร (ศรีเมือง). (2558). **การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษาสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร.** กรุงเทพฯ: สำนักงานการศึกษาสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพฯ.
- แมนสรวง แซ่จิม. (2557). **หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษา.** สืบค้นเมื่อ 9 กรกฎาคม 2563, จาก <https://mansuang1978.wordpress.com/2014/02/09/บทความเรื่องหลักธรรมาภิบาล>.
- รุ่งนภา มหาเกตุ. (2554). **สมรรถนะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อการบริหารตามกระบวนการด้านการเรียนการสอน ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดปทุมธานี.** วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, ปทุมธานี.
- ลาชิต ไชยอนงค์. (2556). **ธรรมาภิบาล วัฒนธรรมองค์การกับประสิทธิผลองค์การของศาลยุติธรรม: ตัวแบบสมการโครงสร้าง.** วิทยานิพนธ์ ปร.ด., มหาวิทยาลัยเกริก, กรุงเทพฯ.
- วิรัตน์ รัตนมณี. (2550). **การศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเขตตรวจราชการที่ 3 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.** วิทยานิพนธ์ ค.ม., จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- วิไลรัตน์ ฝ่ายดี. (2559). **การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขนาดกลางในอำเภอตาพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 2.** วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- วิวน ตะนะ. (2554). **การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนในอำเภอเชียงของจังหวัดเชียงราย.** วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- สถาบันพระปกเกล้า. (2558). **การบริหารงานภาครัฐกับการสร้างธรรมาภิบาล.** กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย. (2557). **หลักการสากลของธรรมาภิบาล.** สืบค้นเมื่อ 9 กรกฎาคม 2563, จาก <http://www.thaichamber.org/scripts/detail.asp?nNEWSID=1220>.

- สมศักดิ์ คงเที่ยง. (2552). **หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา**. กรุงเทพฯ: มิตรภาพ
การพิมพ์ และสตูดิโอ 2 RATABLE.
- สุภาพรณ ยวนมาลัย. (2561). **การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร
สถานศึกษา อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3**. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง กศ.ม., มหาวิทยาลัย
พะเยา, พะเยา.
- สุรัชชัย ขวัญเมือง. (2550). “ธรรมาภิบาล (Good Governance),” **ครุศาสตร์**, 12(3), 7.
- สุวิมล ตีรกาพันธ์. (2554). **ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์ : แนวทางสู่การปฏิบัติ**
(พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุเมธ แสงนิมมวณ. (2552). **ภาวะผู้นำกับธรรมาภิบาลในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า 2.
- สุเมธี ไชยวงศ์. (2559). **สภาพและแนวทางการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของ
ผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนคติของครูโรงเรียนแม่สายประสิทธิศาสตร์ สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36**. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
กศ.ม., มหาวิทยาลัยพะเยา, พะเยา.
- สำนักงานข้าหลวงใหญ่แห่งสหประชาชาติเพื่อสิทธิมนุษยชน (Office of the United Nations High
Commissioner for Human Right : OHCHR). (2007). **ความสัมพันธ์ระหว่างสิทธิ
มนุษยชนและธรรมาภิบาล**. สืบค้นเมื่อ 9 กรกฎาคม 2563, จาก
https://www.constitutionalcourt.or.th/occ_web/ew_dl_link.php?nid=1142.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2555). **แผนพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555–2559)**. กรุงเทพฯ: สำนักงาน
คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการไทย. (2555). **คู่มือการจัดระดับการกำกับดูแล
องค์การภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good
Governance Rating)**. กรุงเทพฯ: ฟรีเมียร์ โปร.
- สำนักงานอัยการสูงสุด. (2550). **การพัฒนาระบบราชการในสำนักงานอัยการสูงสุด**. สืบค้น
เมื่อ 9 กรกฎาคม 2563, จาก [http://www.opdc.go.th/content.php?
menuid=5&content_id=2442](http://www.opdc.go.th/content.php?menuid=5&content_id=2442).

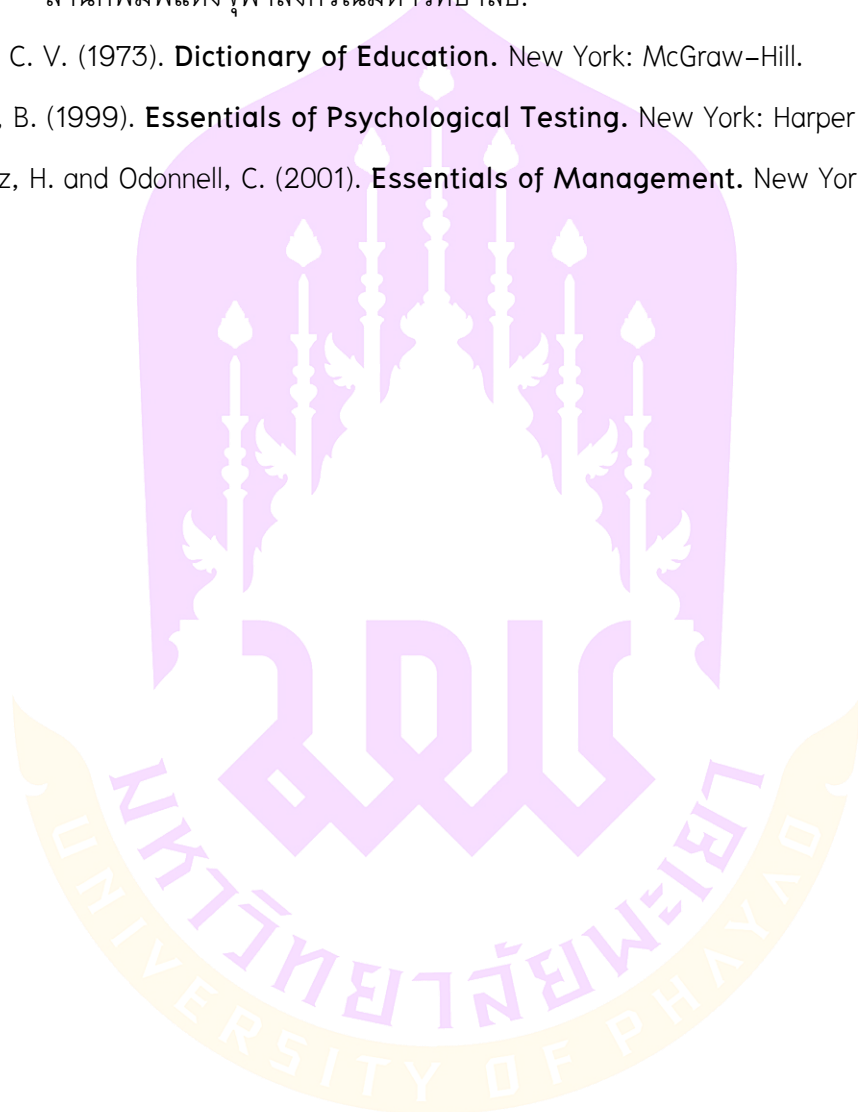
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3. (2562). **ข้อมูลพื้นฐานทางการศึกษา
ของโรงเรียนในสังกัด ปีการศึกษา 2562**. ลำปาง: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาลำปาง เขต 3.

เอกชัย กี่สุขพันธ์ และศิลาปะชัย บุรณพานิช. (2553). **การบริหารการเปลี่ยนแปลง**. กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Good, C. V. (1973). **Dictionary of Education**. New York: McGraw-Hill.

Jesse, B. (1999). **Essentials of Psychological Testing**. New York: Harper and Row.

Koontz, H. and Odonnell, C. (2001). **Essentials of Management**. New York: McGraw-Hill.

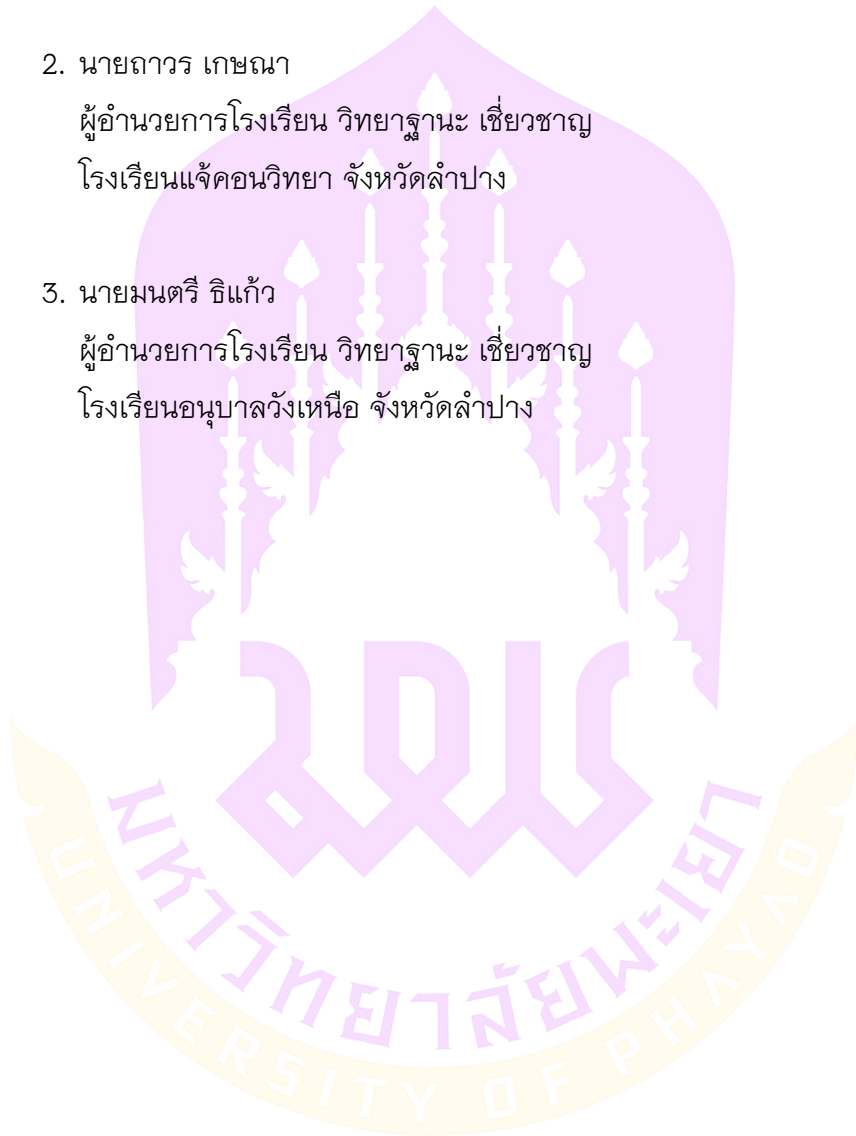




ภาคผนวก

ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมืองานวิจัย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันติ บุรณะชาติ
อาจารย์ประจำวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา
2. นายถาวร เกษณา
ผู้อำนวยการโรงเรียน วิทยาสฐานะ เชียงชาญ
โรงเรียนแจ้คอนวิทยา จังหวัดลำปาง
3. นายมนตรี ธิแก้ว
ผู้อำนวยการโรงเรียน วิทยาสฐานะ เชียงชาญ
โรงเรียนอนุบาลวังเหนือ จังหวัดลำปาง



ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา

โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อใช้เป็นข้อมูล

2. แบบสอบถามมีทั้งหมด 2 ตอน จำนวน 60 ข้อ ดังนี้

ตอนที่ 1 ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล
ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 จำนวน 60 ข้อ

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามจากท่าน
เป็นอย่างดีและขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

นางสาวจิตต์พิชชา จริยา

นิสิตปริญญาโท หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ตรงกับสถานภาพของท่าน

ข้อ	สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
1	<p>เพศ</p> <p>() ชาย</p> <p>() หญิง</p>
2	<p>ตำแหน่งหน้าที่ ปัจจุบัน</p> <p>() ผู้อำนวยการโรงเรียน หรือผู้รักษาการณในตำแหน่ง และหัวหน้า บริหารงานทั้ง 4 ฝ่าย โดยมีฝ่ายวิชาการ ฝ่ายบุคคล ฝ่ายงบประมาณ และฝ่ายบริหารทั่วไป</p> <p>() ครูผู้สอน</p>
3	<p>วุฒิการศึกษา</p> <p>() ปริญญาตรี</p> <p>() ปริญญาโท</p>
4	<p>ประสบการณ์ในตำแหน่งปัจจุบัน (เศษปีที่เกิน 6 เดือน นับเพิ่มอีกหนึ่งปี)</p> <p>() น้อยกว่า 5 ปี</p> <p>() 6-10 ปี</p> <p>() มากกว่า 10 ปีขึ้นไป</p>

ตอนที่ 2 สอบถามการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความจริงเพียงช่องเดียว โดยมีเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

5 หมายถึง การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษามีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษามีการปฏิบัติในระดับมาก

3 หมายถึง การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษามีการปฏิบัติในระดับปานกลาง

2 หมายถึง การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษามีการปฏิบัติในระดับน้อย

1 หมายถึง การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษามีการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา

ข้อ	การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับในการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
หลักประสิทธิภาพ						
1	ผู้บริหารสถานศึกษามีนโยบายใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดเกิดผลผลิตที่คุ้มค่าต่อการลงทุนของสถานศึกษา					
2	ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติงานจนบังเกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม					
3	ผู้บริหารสถานศึกษามีการลดขั้นตอนและระยะเวลาในการปฏิบัติงาน					
4	ผู้บริหารสถานศึกษาอำนวยความสะดวกให้การดำเนินงานเกิดความราบรื่น					
5	ผู้บริหารสถานศึกษามีแนวทางลดภาระค่าใช้จ่ายของสถานศึกษา					

ข้อ	การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับในการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
6	ผู้บริหารสถานศึกษายกเลิกขั้นตอนที่ล้าสมัยและไม่มี ความจำเป็น					
หลักประสิทธิผล						
7	ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดวิสัยทัศน์ เชิงยุทธศาสตร์					
8	ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินงานตอบสนอง ความต้องการของ นักเรียน ครู ผู้ปกครอง และชุมชน					
9	ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติงานบรรลุวัตถุประสงค์ ขององค์การ					
10	ผู้บริหารสถานศึกษามีการวางแผนเป้าหมาย การปฏิบัติงานที่ชัดเจน					
11	ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างกระบวนการปฏิบัติงาน อย่างเป็นระบบ และมีมาตรฐาน					
12	ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติงานตรงตามมาตรฐาน ที่กำหนด					
13	ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดการความเสี่ยงใน สถานศึกษาเมื่อเกิด ปัญหาขึ้นภายในองค์การ					
14	ผู้บริหารสถานศึกษามุ่งเน้นผลการปฏิบัติงาน ที่เป็นเลิศ					
15	ผู้บริหารสถานศึกษามีการติดตามและประเมินผล การปฏิบัติงาน					
16	ผู้บริหารสถานศึกษาพัฒนาและปรับปรุง การปฏิบัติงานให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง					
หลักการตอบสนอง						
17	ผู้บริหารสถานศึกษาให้บริการแก่ผู้รับบริการได้ อย่างมีคุณภาพ					
18	ผู้บริหารสถานศึกษากำกับดูแลให้งานเสร็จสิ้น ภายในเวลาที่กำหนด					

ข้อ	การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับในการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
19	ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความเชื่อมั่นให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียไว้วางใจ					
20	ผู้บริหารสถานศึกษาตอบสนองตามความคาดหวังของผู้รับบริการ					
21	ผู้บริหารสถานศึกษาตอบสนองความต้องการที่หลากหลายและมีแตกต่างได้อย่างเหมาะสม					
หลักการรับผิดชอบและสามารถตรวจสอบได้						
22	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถตอบคำถามและชี้แจงได้เมื่อมีข้อสงสัย					
23	ผู้บริหารสถานศึกษารายงานความก้าวหน้าของผลการดำเนินงาน					
24	ผู้บริหารสถานศึกษารายงานผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ต่อสาธารณชน					
25	ผู้บริหารสถานศึกษาเอื้อประโยชน์ในการตรวจสอบการทำงาน					
26	ผู้บริหารสถานศึกษาจัดเตรียมระบบการแก้ไขหรือบรรเทาปัญหา เมื่อเกิดผลกระทบต่าง ๆ ต่อสถานศึกษา					
หลักความเปิดเผยและโปร่งใส						
27	ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต					
28	ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติงานตรงไปตรงมา					
29	ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นอย่างสม่ำเสมอ					
30	ผู้บริหารสถานศึกษามีข้อมูลที่เชื่อถือได้					
31	ผู้บริหารสถานศึกษาวางระบบในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก					

ข้อ	การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับในการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
หลักนิติธรรม						
32	ผู้บริหารสถานศึกษานำหลักกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับมา ปฏิบัติงานอย่างเคร่งครัด					
33	ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติงานด้วยความเป็นธรรม					
34	ผู้บริหารสถานศึกษาไม่เลือกปฏิบัติเพื่อหวัง ผลประโยชน์					
35	ผู้บริหารสถานศึกษาคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของครูและ บุคลากรใน สถานศึกษา					
36	ผู้บริหารสถานศึกษาคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของ นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน					
หลักความเสมอภาค						
37	ผู้บริหารสถานศึกษาให้บริการโดยไม่แบ่งแยกเพศ เชื้อชาติ ระดับ การศึกษา และอื่นๆ					
38	ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ครูนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน เข้าถึงการรับบริการ					
39	ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้นักเรียนพิการ เด็กพิเศษ เข้าถึงการรับบริการอย่างเท่าเทียม					
40	ผู้บริหารสถานศึกษาให้บริการการอบรมแก่ประชาชน อย่างเท่าเทียมกัน					
41	ผู้บริหารสถานศึกษาให้โอกาสกลุ่มบุคคล ผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษาได้เข้ารับการการศึกษา ในสถานศึกษา					
หลักการกระจายอำนาจ						
42	ผู้บริหารสถานศึกษาจัดโครงสร้างการทำงานของ บุคลากรฝ่ายต่าง ๆ อย่างเหมาะสม					
43	ผู้บริหารสถานศึกษามอบอำนาจในการดำเนินงาน ให้หัวหน้าฝ่าย ตามความรู้ความสามารถ					

ข้อ	การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับในการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
44	ผู้บริหารสถานศึกษามอบอำนาจในการดำเนินงานให้ ฝ่ายต่าง ๆ ตามความรู้ความสามารถ					
45	ผู้บริหารสถานศึกษา มีการโอนถ่ายบทบาทและ ภารกิจให้แก่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นหรือ ภาคส่วนอื่น ๆ ในสังคม					
หลักการมีส่วนร่วมและการมุ่งเน้นฉันทามติ						
46	ผู้บริหารสถานศึกษารับฟังความคิดเห็นของ ผู้รับบริการ ครู และ บุคลากรภายในสถานศึกษา					
47	ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้รับบริการ ร่วมเสนอปัญหาและ แนวทางที่สำคัญในการ ดำเนินงานของสถานศึกษา					
48	ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้รับบริการ ร่วมคิดวิเคราะห์และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของ สถานศึกษา					
49	ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้รับบริการ มีส่วนร่วมตรวจสอบ ผลการปฏิบัติงาน					
50	ผู้บริหารสถานศึกษาคำนึงถึงโอกาสความเท่าเทียม กันของการเข้าถึง บริการสาธารณะของกลุ่มบุคคล ผู้ด้อยโอกาสในสังคม					
51	ผู้บริหารสถานศึกษาแสวงหาฉันทามติหรือข้อตกลง ร่วมกันระหว่าง สถานศึกษา บุคลากร และ ผู้รับบริการ					
52	ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความเข้าใจที่ดีระหว่าง สถานศึกษา บุคลากร และผู้รับบริการ					
53	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถยุติข้อขัดแย้งในกลุ่ม ที่ได้รับผลกระทบ					

ข้อ	การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับในการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
หลักคุณธรรมและจริยธรรม						
54	ผู้บริหารสถานศึกษามีจิตสำนึกที่ดีในการปฏิบัติงาน					
55	ผู้บริหารสถานศึกษามีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน					
56	ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติหน้าที่อย่างมีศีลธรรม คุณธรรม					
57	ผู้บริหารสถานศึกษายึดมั่นในค่านิยมหลักตาม มาตรฐานจริยธรรม สำหรับผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหาร สถานศึกษา					
58	ผู้บริหารสถานศึกษายึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพ					
59	ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติงานตามคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา					

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่กรุณาตอบแบบสอบถามผู้วิจัย

(นางสาวจิตต์พิชชา จริยา)

ผู้วิจัย



ภาคผนวก ค การตรวจความสอดคล้องของเนื้อหา

เรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา

โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3

คำชี้แจง: แบบประเมินความเที่ยงตรง (IOC) ของเครื่องมือการวิจัย เรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 เพื่อประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อข้อคำถามมีความเหมาะสมในการนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะทำให้การประเมินความเที่ยงตรงในตอนที่ 2 โดยได้กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาความเที่ยงตรง ดังนี้

+1 = แน่ใจว่าคำถามมีความเหมาะสม

0 = ไม่แน่ใจว่าคำถามมีความเหมาะสมหรือไม่

-1 = แน่ใจว่าคำถามไม่มีความเหมาะสม

โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นของท่านว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องหรือถูกต้องเพียงใด

นางสาวจิตต์พิชชา จริยา

นิสิตปริญญาโท หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ตรงกับสถานภาพของท่าน

ชื่อ	สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
1	เพศ <input type="checkbox"/> ชาย <input type="checkbox"/> หญิง
2	ตำแหน่งหน้าที่ ปัจจุบัน <input type="checkbox"/> ผู้อำนวยการโรงเรียน หรือผู้รักษาการณ์ในตำแหน่ง และหัวหน้า บริหารงานทั้ง 4 ฝ่าย โดยมีฝ่ายวิชาการ ฝ่ายบุคคล ฝ่ายงบประมาณ และฝ่ายบริหารทั่วไป <input type="checkbox"/> ครูผู้สอน
3	วุฒิการศึกษา <input type="checkbox"/> ปริญญาตรี <input type="checkbox"/> ปริญญาโท
4	ประสบการณ์ในตำแหน่งปัจจุบัน (เศษปีที่เกิน 6 เดือน นับเพิ่มอีกหนึ่งปี) <input type="checkbox"/> น้อยกว่า 5 ปี <input type="checkbox"/> 6-10 ปี <input type="checkbox"/> มากกว่า 10 ปีขึ้นไป

การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3

ข้อ	ข้อคำถาม	คะแนน			รวม	ค่า IOC	สรุปผล
		ผู้เชี่ยวชาญ	1	2			
หลักประสิทธิภาพ							
1	ผู้บริหารสถานศึกษามีนโยบายใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดเกิดผลผลิตที่คุ้มค่าต่อการลงทุนของสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
2	ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติงานจนบังเกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
3	ผู้บริหารสถานศึกษามีการลดขั้นตอนและระยะเวลา ในการปฏิบัติงาน	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
4	ผู้บริหารสถานศึกษาอำนวยความสะดวกให้การดำเนินงานเกิดความราบรื่น	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
5	ผู้บริหารสถานศึกษามีแนวทางลดภาระค่าใช้จ่ายของสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
6	ผู้บริหารสถานศึกษายกเลิกขั้นตอนที่ล่าช้าและไม่มีความจำเป็น	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
หลักประสิทธิผล							
7	ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดวิสัยทัศน์เชิงยุทธศาสตร์	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
8	ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินงานตอบสนองความต้องการของ นักเรียน ครู ผู้ปกครอง และชุมชน	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
9	ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติงานบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง

ข้อ	ข้อคำถาม	คะแนน			รวม	ค่า IOC	สรุปผล
		1	2	3			
10	ผู้บริหารสถานศึกษามีการวางเป้าหมายการปฏิบัติงานที่ชัดเจน	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
11	ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างกระบวนการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ และมีมาตรฐาน	+1	+1	0	2	0.67	สอดคล้อง
12	ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติงานตรงตามมาตรฐานที่กำหนด	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
13	ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดการความเสี่ยงในสถานศึกษาเมื่อเกิดปัญหาขึ้นภายในองค์กร	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
14	ผู้บริหารสถานศึกษามุ่งเน้นผลการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
15	ผู้บริหารสถานศึกษามีการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
16	ผู้บริหารสถานศึกษาพัฒนาและปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
หลักการตอบสนอง							
17	ผู้บริหารสถานศึกษาให้บริการแก่ผู้รับบริการได้อย่างมีคุณภาพ	+1	+1	0	2	0.67	สอดคล้อง
18	ผู้บริหารสถานศึกษากำกับดูแลให้งานเสร็จสิ้นภายในเวลาที่กำหนด	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
19	ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความเชื่อมั่นให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียไว้วางใจ	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
20	ผู้บริหารสถานศึกษาตอบสนองตามความคาดหวังของผู้รับบริการ	+1	0	+1	2	0.67	สอดคล้อง
21	ผู้บริหารสถานศึกษาตอบสนองความต้องการที่หลากหลายและมีแตกต่างได้อย่างเหมาะสม	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง

ข้อ	ข้อความคำถาม	คะแนน			รวม	ค่า IOC	สอดคล้อง สรุปผล
		1	2	3			
หลักการรับผิดชอบและสามารถตรวจสอบได้							
22	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถตอบคำถามและชี้แจงได้เมื่อมีข้อสงสัย	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
23	ผู้บริหารสถานศึกษารายงานความก้าวหน้าของผลการดำเนินงาน	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
24	ผู้บริหารสถานศึกษารายงานผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ต่อสาธารณชน	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
25	ผู้บริหารสถานศึกษาเอื้อประโยชน์ในการตรวจสอบการทำงาน	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
26	ผู้บริหารสถานศึกษาจัดเตรียมระบบการแก้ไขหรือบรรเทาปัญหา เมื่อเกิดผลกระทบต่าง ๆ ต่อสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
หลักความเปิดเผยและโปร่งใส							
27	ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
28	ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติงานตรงไปตรงมา	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
29	ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นอย่างสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
30	ผู้บริหารสถานศึกษามีข้อมูลที่เชื่อถือได้	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
31	ผู้บริหารสถานศึกษาวางระบบในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง

ข้อ	ข้อความคำถาม	คะแนน			รวม	ค่า IOC	สรุปผล
		ผู้เชี่ยวชาญ	1	2			
หลักนิติธรรม							
32	ผู้บริหารสถานศึกษานำหลักกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับมา ปฏิบัติงานอย่างเคร่งครัด	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
33	ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติงานด้วยความเป็นธรรม	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
34	ผู้บริหารสถานศึกษาไม่เลือกปฏิบัติเพื่อหวังผลประโยชน์	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
35	ผู้บริหารสถานศึกษาคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของครูและบุคลากรใน สถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
36	ผู้บริหารสถานศึกษาคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
หลักความเสมอภาค							
37	ผู้บริหารสถานศึกษาให้บริการโดยไม่แบ่งแยกเพศ เชื้อชาติ ระดับ การศึกษา และอื่น ๆ	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
38	ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน เข้าถึงการรับบริการ	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
39	ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้นักเรียน พิการ เด็กพิเศษ เข้าถึงการรับบริการอย่างเท่าเทียม	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
40	ผู้บริหารสถานศึกษาให้บริการการอบรมแก่ประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
41	ผู้บริหารสถานศึกษาให้โอกาสกลุ่มบุคคลผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษาได้เข้ารับการศึกษาในสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง

ข้อ	ข้อคำถาม	คะแนน			รวม	ค่า IOC	สรุปผล
		ผู้เชี่ยวชาญ	1	2			
หลักการกระจายอำนาจ							
42	ผู้บริหารสถานศึกษาจัดโครงสร้างการทำงานของบุคลากรฝ่ายต่าง ๆ อย่างเหมาะสม	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
43	ผู้บริหารสถานศึกษามอบอำนาจในการดำเนินงานให้หัวหน้าฝ่าย ตามความรู้ความสามารถ	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
44	ผู้บริหารสถานศึกษามอบอำนาจในการดำเนินงานให้ฝ่ายต่าง ๆ ตามความรู้ความสามารถ	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
45	ผู้บริหารสถานศึกษา มีการโอนถ่ายบทบาทและภารกิจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือภาคส่วนอื่น ๆ ในสังคม	+1	0	+1	2	0.67	สอดคล้อง
หลักการมีส่วนร่วมและการมุ่งเน้นฉันทามติ							
46	ผู้บริหารสถานศึกษารับฟังความคิดเห็นของผู้รับบริการ ครู และบุคลากรภายในสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
47	ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้รับบริการ ร่วมเสนอปัญหาและแนวทางที่สำคัญในการดำเนินงานของสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
48	ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้รับบริการ ร่วมคิดวิเคราะห์และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
49	ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้รับบริการมีส่วนร่วมตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง

ข้อ	ข้อคำถาม	คะแนน			รวม	ค่า IOC	สรุปผล
		ผู้เชี่ยวชาญ 1	2	3			
50	ผู้บริหารสถานศึกษาคำนึงถึงโอกาสความเท่าเทียมกันของการเข้าถึงบริการสาธารณะของกลุ่มบุคคลผู้ด้อยโอกาสในสังคม	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
51	ผู้บริหารสถานศึกษาแสวงหาฉันทมติหรือข้อตกลงร่วมกันระหว่าง สถานศึกษา บุคลากร และผู้รับบริการ	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
52	ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความเข้าใจที่ดีระหว่างสถานศึกษา บุคลากร และผู้รับบริการ	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
53	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถยุติข้อขัดแย้งในกลุ่มที่ได้รับผลกระทบ	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
หลักคุณธรรมและจริยธรรม							
54	ผู้บริหารสถานศึกษามีจิตสำนึกที่ดีในการปฏิบัติงาน	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
55	ผู้บริหารสถานศึกษามีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
56	ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติหน้าที่อย่างมีศีลธรรม คุณธรรม	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
57	ผู้บริหารสถานศึกษายึดมั่นในค่านิยมหลัก ตามมาตรฐานจริยธรรม สำหรับผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
58	ผู้บริหารสถานศึกษายึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพ	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
59	ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติงานตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง

ภาคผนวก ง ตารางการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α – coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.981	59

Item–Total Statistics

ข้อคำถาม	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item–Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
1. ผู้บริหารสถานศึกษามีนโยบายใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดเกิดผลผลิตที่คุ้มค่าต่อการลงทุนของสถานศึกษา	272.47	425.637	.696	.981
2. ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติงานจนบังเกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม	272.47	426.740	.648	.981
3. ผู้บริหารสถานศึกษามีการลดขั้นตอนและระยะเวลาในการปฏิบัติงาน	272.57	425.978	.670	.981

ข้อคำถาม	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
4. ผู้บริหารสถานศึกษาอำนาจ ความสะดวกให้การดำเนินงาน เกิดความราบรื่น	272.57	430.116	.492	.982
5. ผู้บริหารสถานศึกษามีแนวทาง ลดภาระค่าใช้จ่ายของ สถานศึกษา	272.50	437.983	.185	.982
6. ผู้บริหารสถานศึกษายกเลิก ขั้นตอนที่ล่าสมัยและไม่มี ความจำเป็น	272.70	426.769	.590	.981
7. ผู้บริหารสถานศึกษามีการ กำหนดวิสัยทัศน์เชิง ยุทธศาสตร์	272.50	424.397	.672	.981
8. ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินงาน ตอบสนองความต้องการของ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	272.40	428.317	.597	.981
9. ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติงาน บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ	272.40	430.662	.565	.981
10. ผู้บริหารสถานศึกษามีการ วางเป้าหมายการปฏิบัติงาน ที่ชัดเจน	272.37	429.206	.658	.981
11. ผู้บริหารสถานศึกษาสร้าง กระบวนการปฏิบัติงาน อย่างเป็นระบบ และมี มาตรฐาน	272.50	422.948	.807	.981
12. ผู้บริหารสถานศึกษา ปฏิบัติงานตรงตามมาตรฐาน ที่กำหนด	272.50	422.328	.834	.981

ข้อคำถาม	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
13. ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดการความเสี่ยงในสถานศึกษา เมื่อเกิดปัญหาขึ้นภายในองค์กร	272.43	427.082	.641	.981
14. ผู้บริหารสถานศึกษามุ่งเน้นผลการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ	272.33	424.092	.828	.981
15. ผู้บริหารสถานศึกษามีการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน	272.37	422.792	.866	.981
16. ผู้บริหารสถานศึกษาพัฒนาและปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง	272.27	425.789	.806	.981
17. ผู้บริหารสถานศึกษาให้บริการได้อย่างมีคุณภาพ	272.47	425.775	.690	.981
18. ผู้บริหารสถานศึกษากำกับดูแลให้งานเสร็จสิ้นภายในเวลาที่กำหนด	272.43	423.702	.713	.981
19. ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความเชื่อมั่นให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียไว้วางใจ	272.37	420.861	.780	.981
20. ผู้บริหารสถานศึกษาตอบสนองตามความคาดหวังของผู้รับบริการ	272.47	425.292	.711	.981
21. ผู้บริหารสถานศึกษาตอบสนองความต้องการที่หลากหลายและมีความแตกต่างได้อย่างเหมาะสม	272.43	426.116	.684	.981

ข้อคำถาม	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
22. ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถตอบคำถามและชี้แจงได้เมื่อมีข้อสงสัย	272.37	424.723	.694	.981
23. ผู้บริหารสถานศึกษารายงานความก้าวหน้าของผลการดำเนินงาน	272.37	428.240	.709	.981
24. ผู้บริหารสถานศึกษารายงานผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ต่อสาธารณชน	272.27	432.478	.561	.981
25. ผู้บริหารสถานศึกษาเอื้อประโยชน์ในการตรวจสอบการทำงาน	272.40	427.834	.709	.981
26. ผู้บริหารสถานศึกษาจัดเตรียมระบบการแก้ไขหรือบรรเทาปัญหา เมื่อเกิดผลกระทบต่างๆ ต่อสถานศึกษา	272.50	427.707	.680	.981
27. ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต	272.27	428.271	.680	.981
28. ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติงานตรงไปตรงมา	272.37	430.861	.571	.981
29. ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นอย่างสม่ำเสมอ	272.30	425.183	.803	.981
30. ผู้บริหารสถานศึกษามีข้อมูลที่เกี่ยวข้องได้	272.30	424.631	.830	.981

ข้อคำถาม	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
31. ผู้บริหารสถานศึกษาวางระบบในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก	272.33	426.092	.733	.981
32. ผู้บริหารสถานศึกษานำหลักกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับมาปฏิบัติงานอย่างเคร่งครัด	272.40	426.938	.659	.981
33. ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติงานด้วยความเป็นธรรม	272.37	422.378	.885	.981
34. ผู้บริหารสถานศึกษาไม่เลือกปฏิบัติเพื่อหวังผลประโยชน์	272.23	425.495	.863	.981
35. ผู้บริหารสถานศึกษาคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของครูและบุคลากรในสถานศึกษา	272.27	429.444	.743	.981
36. ผู้บริหารสถานศึกษาคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน	272.37	426.930	.675	.981
37. ผู้บริหารสถานศึกษาให้บริการโดยไม่แบ่งแยกเพศ เชื้อชาติ ระดับการศึกษา และอื่น ๆ	272.23	437.220	.301	.982
38. ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน เข้าถึงการรับบริการ	272.23	436.806	.327	.982
39. ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้นักเรียนพิการ เด็กพิเศษ เข้าถึงการรับบริการอย่างเท่าเทียม	272.23	431.633	.658	.981

ข้อคำถาม	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
40. ผู้บริหารสถานศึกษาให้บริการอย่างยุติธรรม	272.37	430.654	.504	.981
41. ผู้บริหารสถานศึกษาให้โอกาสกลุ่มบุคคลผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษาได้เข้ารับการศึกษในสถานศึกษา	272.27	431.720	.606	.981
42. ผู้บริหารสถานศึกษาจัดโครงสร้างการทำงานของบุคลากรฝ่ายต่าง ๆ อย่างเหมาะสม	272.37	430.516	.589	.981
43. ผู้บริหารสถานศึกษา มอบอำนาจในการดำเนินงานให้ฝ่ายต่าง ๆ ตามความรู้ความสามารถ	272.33	428.368	.626	.981
44. ผู้บริหารสถานศึกษาให้โอกาสผู้รับผิดชอบตัดสินใจดำเนินงานภายในสถานศึกษาตามหน้าที่ของตน	272.23	428.323	.871	.981
45. ผู้บริหารสถานศึกษา ได้ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วม และมีการโอนถ่ายบทบาทและภารกิจใหแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือภาคส่วนอื่น ๆ ในสังคมอย่างเหมาะสม	272.50	429.224	.410	.982

ข้อคำถาม	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
46. ผู้บริหารสถานศึกษารับฟังความคิดเห็นของผู้รับบริการครู และบุคลากรภายในสถานศึกษา	272.27	428.409	.805	.981
47. ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้รับบริการร่วมเสนอปัญหาและแนวทางที่สำคัญในการดำเนินงานของสถานศึกษา	272.23	429.151	.818	.981
48. ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้รับบริการร่วมคิดวิเคราะห์และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของสถานศึกษา	272.47	425.361	.708	.981
49. ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้รับบริการมีส่วนร่วมตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน	272.37	429.137	.662	.981
50. ผู้บริหารสถานศึกษาคำึงถึงโอกาสความเท่าเทียมกันของการเข้าถึงบริการสาธารณะของกลุ่มบุคคลผู้ด้อยโอกาสในสังคม	272.33	427.954	.751	.981
51. ผู้บริหารสถานศึกษาแสวงหาฉันทามติหรือข้อตกลงร่วมกันระหว่าง สถานศึกษา บุคลากร และผู้รับบริการ	272.33	427.540	.665	.981

ข้อคำถาม	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item–Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
52. ผู้บริหารสถานศึกษาสร้าง ความเข้าใจที่ีระหว่าง สถานศึกษา บุคลากร และ ผู้รับบริการ	272.27	430.202	.697	.981
53. ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถ ยุติข้อขัดแย้งในกลุ่มที่ได้รับ ผลกระทบ	272.37	429.964	.618	.981
54. ผู้บริหารสถานศึกษา มีจิตสำนึกที่ดีในการ ปฏิบัติงาน	272.40	423.559	.812	.981
55. ผู้บริหารสถานศึกษา มีความรับผิดชอบในการ ปฏิบัติงาน	272.30	423.528	.885	.981
56. ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติ หน้าที่อย่างมีศีลธรรม คุณธรรม	272.33	424.092	.828	.981
57. ผู้บริหารสถานศึกษายึดมั่นใน ค่านิยมหลักตามมาตรฐาน จรรยาบรรณ สำหรับผู้ดำรง ตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา	272.27	425.582	.817	.981
58. ผู้บริหารสถานศึกษายึดมั่น ในจรรยาบรรณวิชาชีพ	272.27	424.478	.873	.981
59. ผู้บริหารสถานศึกษา ปฏิบัติงานตามคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร สถานศึกษา	272.30	423.941	.864	.981

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	จิตต์พิชชา จริยา
วัน เดือน ปี เกิด	14 มกราคม 2537
สถานที่เกิด	จังหวัดเชียงใหม่
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2560 คบ. (การประถมศึกษา), มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, เชียงใหม่
ที่อยู่ปัจจุบัน	59 หมู่ 9 ตำบลวังเหนือ อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง 52140
ผลงานตีพิมพ์	จิตต์พิชชา จริยา (ผู้บรรยาย). (24 เมษายน 2564). การบริหาร สถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาลำปาง เขต 3. ใน การประชุมวิชาการ บัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 7 (หน้า 190-205). พะเยา: กองบริหารงานวิจัย มหาวิทยาลัย พะเยา.

